Leto LXIV | Poštnina plačana v gotovini | V Ljubljani, v sredo 27. maja 1936 | Štev. 120 a | Cena 1.50 Din

27. V. 1936

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate: Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Zdrav duh v zdravem telesu

Stari Latinci so si postavili to načelo, v času, ko so hoteli proti premoči duha poudariti tudi potrebo telesne vzgoje, zdravega rodu, krepkih mišic in okretnih gibov. Mazali so si z oljem telo, da je bilo prožnejše za telesno borbo, da je bolj zagorelo, da se je sonce upiralo vanj kot v gladko črno zrcalo. In taka krepka telesa so rezali v kipe in jih postavili v stadione kot ideal dobe. In danes je isti ideal postavljen v ospredje človeštva: grade se veliki amfiteatri, stadioni, in igrišča, da se more telo razmahniti v vsej prožnosti in sili, šport je postal mednarodna zveza bolj kot umetnost in glasba in književnost; šport ne pozna mejá, vsa vrata so mu odprta, ves svet se mu klanja. V znamenju nogometa se sprijateljujejo najoddaljenejši narodi, in v znamenju smučanja lahko nastanejo mednarodni incidenti. Država postavlja svoj ugled na športno predstavništvo, in narodi slave kot svoje predstavnike razne Nurmije in jim klešejo spomenike kot narodnim junakom in kot nekdaj pesnikom Smisel časa se je prenesel iz duha v telo, pomembnost človeka iz velike osebnosti v dolg skok, v vztrajnost pri dirki, v tveganost življenja, ki je postalo vesela igra močnim živcem Zdi se, da se avtoritativni režimi, ki so resničnost današnjega časa, zavedajo, zakaj je treba odvrniti pozornost ljudi od duha, zato jo usmerjajo v telesno vzgojo. Nekateriki, monopolizatorji misli, nočejo mislečih mas, hočejo udarnikov, hočejo bleščečih teles — v soncu ožganih, prožnih, zdravih, hočejo, da zanima človeka njegovo telo, ne morda misel, ki bi ubijala veselje do življenja, optimizem, navdušenje in pripravljenost za vsakršno tekmovanje, čeprav s slepo smrtjo za cilj, ki mu ga d r u g i postavijo. In zato se danes žrtvujejo milijoni denarja za šport, šport je vladar sveta, šport, ki v premoči telesnega kulta ubija duhovnost in iz individualnosti ustvarja maso.

Nismo nasprotniki športa, ne, podpiramo ga in priporočamo do prave mere. Smo proti rekorderstvu in proti temu, da bi zavzel v človeški družbi diktaturo na dmislijo, da bi v celoti obvladal vso našo duhovnost. Smo proti malikovanju telesnosti. Zakaj se danes slabi uspehi v šolah? Zato ne v najmanjši meri, ker dijak pozna bolj vse mogoče svetovne igrače nogometov kot narodno zgodovino, bolj skandinavske smučarje kot največje pesnike svojega lastnega rodu, bolj obseg berlinskega stadiona kot lepoto same materine besede. Pa kako naj bo drugače, ko pa vse okolje, ki oblikuje mlade duše, nima več smisla za duhovno delo, ko ni nikjer več ljubezni do znanosti, do lepote, ki diha iz pesmi, iz lepe podobe, iz lepega lika? Strašna podoba se pokaže človeku, ko vidi na vsaki športni prireditvi na tisoče navdušenih gledalcev, ko vidi polne dvorane kinematografov, v gledališčih, pri predavanjih in med naročniki lepe revije pa le malo peščico izbrancev. In če pogledamo na književno polje, se nikar ne čudimo malemu številu oblikovalcev ter celo malopomembnosti današnjih pisateljev, ko pa je ves svet usmerjen proti njim ter jih vsa današnja konstelacija samo ovira v delu. Kdo še danes posvečuje znanosti, tisti znanosti, ki išče daleč od gesel dobe trdnih osnov za bodočnost? Kdo more biti danes samo še pisatelj, ko pa ga tira borba za vsakdanji kruh med kruhoborce, ko mu v želodcu ne da domisliti globoke misli? Vse je danes kot v filmu, vse beži, beži v največji naglici, in kdor se drži na vrhu v plitvini, ga veter nese s seboj, kar je težjega in klenejšega, pride pod kolo časa, ki ga zdrobi. In pisatelji, umetniki, ki so vsi žrtve, in vsi drugi duševni delavci, katerih delo nima cene in se zato podcenjuje tudi pri tvorcih samih in omalovažuje. Favorit današnjega časa je šport, zato je zmožen predstavljati narod na zunaj, kajti znanost in umetnost nas danes ne bi mogla več predstavljati pred tujim svetom, kot bi se spodobilo. Pa to ni krivda znanosti in umetnosti, ta krivda leži na tistih, ki so jima odtegnili pomoč, da bi se mogle razvijati v pravem razmerju do drugih panog, krivda je v tistih, ki so s časom vred uničili ravnotežje med telesom in duhom v škodo duha in v dobro telesnosti. In zato je danes bolj kot kdajkoli prej zopet potreben klic: Zdrav duh v zdravem telesu! toda v tem smislu, da je v premoči telesa treba poudarjati potrebo duha, da se proti potrebni telesni vzgoji naroda postavi še bolj potrebna d u h o v n a vzgoja naroda, skrb za prosveto.

Zato je treba poleg telesno vzgojnih društev ustanavljati v vseh krajih prosvetne ustanove, zlasti javne knjižnice, toda take, ki bi si redno nabavljale književne novosti, naročale revije in bile v zvezi z duhom časa. S tem bi se organiziral stalen kader kupovalcev knjig, knjige bi lahko izhajale, kar je danes tveganost, pisatelji bi se lahko posvečali svojemu poslu, naša narodna književnost in umetnost bi se razvijali in mogli bi zopet tekmovati tudi v duhovno kulturo pred svetom prav tako, kot zdaj s športom. Toda zato bi bilo že nujno, da se sprejme zakon o knjižnicah, ki je baje že osem let izdelan, in po katerem bi bilo urejeno razmerje med književno kulturo in narodnim konsumentom. Tako je urejeno prosvetno delo v zapadnih krajih, tako na Saškem in Poljskem, in izpeljano je celo v Podkarpatski Rusiji! Pri nas pa je izračunal knjižničar zagrebške vseučiliške knjižnice dr. Badalič za savško banovino — kar bi odgovarjalo tudi nam — da mestne uprave potrošijo na leto samo 0.003% za prosvetne zadeve, in še to večinoma za vzdrževanje šolskih knjižnic, dočim prispevajo za šport neprimeroma več! Če pa pogledamo v druge države ,vidimo, da kar tekmujejo med seboj, kako bi več storili za književnost in umetnost. Država podeljuje letne nagrade za najboljša dela, ki so potem označena kot reprezentativna dela, ki jih mora poznati vsak izobraženec in ki imajo tako imprimatur za zunanji svet. Posamezne ustanove nagrajajo pisatelje in znanstvenike, da, na Poljskem podeljuje vsako važnejše mesto letno lepe nagrade za najboljša dela v svojem območju. Tako se podpira duhovno delo, tako se daje važnost prosveti in notranji kulturi in na ta način širi smisel za narodno književnost, za besedno lepoto, za duhovni napor, kar vzdrži ravnotežje s propagando telesne kulture.

V tem smislu je zadnji sestanek vseh treh PEN-klubov stavil po referentu J. Horvatu svoje resolucije, ki so bile priobčene tudi v naših listih, in zdi se, da v pravi čas. Tudi pri nas se pozna na književnem trgu, da današnji čas nima več pravega smisla za lepo knjigo in za umetnost, in da zlasti masa stoji mrtvo ob strani. In kruhoborstvo današnjega slovenskega pisatelja je krivo, da ne more ustvarjati velikih domačih umetnin, temveč prestavlja za kruh tuja dela, kar ga velja manj napora in je hvaležnejše sprejeto. Domača produkcija pa čaka mecenov in trenutka, ko se bo val navdušenja za šport prenesel zopet na duhovno stran in ko bo zopet prišel v veljavo pesnik in ne več samo tekač, kolesar, ali rokoborec. td.

Poljsko-jugoslovanski prazniki

Polk. Beck 3 dni naš gost

Danes pride v našo državo zunanji minister poljske republike polkovnik Jožef Beck in ostane dva dni naš dragi gost. Skoraj pet let smo čakali na ta obisk, s katerim želi Poljska vrniti obisk našega takratnega zunanjega ministra dr. Vojislava Marinkoviča iz l. 1931. Nam je bilo žal, da se je to potovanje zavlačevalo in svoje žalosti v našem listu nismo zamolčevali. Bili smo in smo še vedno mnenja, da mora v odnošajih dveh slovanskih narodov, od katerih izpolnjuje eden na severu, drugi na jugu Evrope vsak svojo važno politično in kulturno poslanstvo, vladati prisrčnost, ki gre čez meje uradnega prijateljstva in ustvarja med narodi samimi trdna poroštva za boljšo bodočnost. Polkovnik Beck je sicer kmalu potem, ko je l. 1932. postal zunanji minister, nameraval v Jugoslavijo, toda prišle so vmes neke neprijetnosti, ki so Beckovo potovanje, ki ga je takrat vsa jugoslovanska javnost odkritosrčna pozdravljala, odložili na nedoločen čas in tako tudi za nekaj let zavlekle polni razmah prijateljstva dveh velikih slovanskih narodov, ki bi bila morala združiti svojo politično in kulturno usodo že takoj ob zaključku svetovne vojne, ki je Poljski kakor Jugoslaviji prinesel svobodo in zedinjenje.

To so seveda samo spomini, ki jih obuja pogled nazaj in ki bodo zatonili spričo sedanjega prihoda poljskega državnika, ki mu hoče vsa naša domovina prirediti kar najbolj prijateljski sprejem. Saj je sploh prvič, da stopa aktivni poljski minister na tla naše države. Polkovnik Beck, ki ga je zelo mladega — star je šele 42 let — že poklicalo na tako usodno mesto zaupanje pokojnega maršala Pilsudskega, si je na Poljskem ustvaril zelo močne temelje za svojo veljavo, v zunanjem svetu pa sloves doslednega državnika, ki ve, kaj hoče, ki tudi trdovratno zasleduje to, kar hoče in ki si je predvsem postavil za cilj, da ustvari iz Poljske veliko in močno državo, ki bo sama sebi namen, ki ne bo nikogar branila pred komurkoli, ki ne bo nobena barijera, za katero bi se druge države skrivale, ki ne bo noben obesek na kakšno drugo evropsko politiko, marveč ki hoče biti sama velesila, ki jo drugi kot tako spoštujejo in priznavajo s stališča popolne enakopravnosti in enakovrednosti. Ta cilj je polkovnik Beck zadnja leta brez dvoma dosegel. Morda mu ni vsa Evropa pritrdilno ploskala, morda njegove taktike vse evropske države niso odobravale, toda danes ima zavest, da je hodil pravo pot, da je ta pot bila neobhodno potrebna, da je bilo treba nekoliko bolečin in malih kratko trajajočih zamer, predno se je svet zavedel v novo politično resnico: da je namreč v Evropi vstala še ena samostojna velesila, ki je slovanska in ki — kljub temu — ima voljo in tudi sredstva, da hodi med evropskimi narodi samostojna pota. Zadnje leto se je avtoriteta polkovnika Becka nekoliko zamajala, toda nedavne spremembe v poljski vladi, ki so vrnile krmilo države zopet ožjim sodelavcem pokojnega maršala, so tudi položaj polkovnika Becka, ki je mimogrede povedano bojni tovariš sedanjega vrhovnega poveljnika poljske armade generala Rydz-Smiglyja, zelo utrdile, tako da prihaja sedaj v Jugoslavijo s polno avtoriteto ministra, ki ve, da sme brez pridržkov govoriti v imenu svoje domovine. Kot takšen naj bo prisrčno pozdravljen med nami.

Ne vemo, o čem se bodo v Belgradu razgovarjali. Njegov obisk je v prvi vrsti vljudnostnega značaja. Poljski listi naglašajo, da se bodo pogovarjali o reformi Zveze narodov, o problemu, ki je po abesinskih izkušnjah postal za srednje in male države življenjskega pomena. Brez dvoma bodo izčrpali vsa področja interesov, ki so sedaj Poljski in Jugoslaviji v mednarodni politiki skupni; in ti interesi se ne tičejo samo reforme Zveze narodov, to vsi dobro vemo. Mi z veseljem in zaupanjem g[illegible]amo v Belgrad, kjer se bo pisala važna stran srednje in vzhodnoevropske zgodovine, ker imamo sedaj že dosti dokazov, da bo naš ministrski predsednik in zunanji minister dr. Milan Stojadinovič, ki uživa nezmanjšano zaupanje najvišjega predstavnika oblasti, obisk poljskega državnika znal tako izkoristiti, da bosta od belgrajskih razgovorov imeli neposredne koristi ne samo obe državi, marveč vsa Evropa, ki v sedanji zmedi in poltemi išče novih smernic skozi pogažena načela.

V veliko zadoščenje nam pa je tudi dejstvo, da prihaja polkovnik Beck tako rekoč pri polnem jasnem dnevu. Ničesar ni na tem sestanku prikritega in tajnega. On prihaja sporazumno z našimi prijatelji, ki so jih pred tedni neke mednarodne intrige hotele alarmirati. Poljsko-jugoslovansko prijateljstvo se sklepa pri belem dnevu v popolnem soglasju z vsemi prijatelji in zavezniki, je torej srečen doprinos k ureditvi bolne Evrope.

Ko pozdravljamo poljskega državnika z iskreno gostoljubnostjo in ko mu želimo veliko uspehov pri njegovi misiji, se spominjamo s pozdravi tudi poljskih časnikarjev, ki svojega ministra spremljajo in ki so prav za prav bili oni tvorci, ki so pot med Poljsko in Jugoslavijo marljivo gladili in čistili, da je danes tako lepa in široka, da se bo prijateljstvo med obema slovanskima narodoma brez vsake ovire prelivalo iz juga proti severu in narobe.

Odmevi . . .

Francoski „Temps“

Pariz, 26. majnika. TG. Današnji »Temps« objavlja naslednje, iz uradnega vira črpano poročilo iz Belgrada o obisku poljskega zunanjega ministra polkovnika Becka v Jugoslaviji:

»V uradnih krogih poděrtavajo, da je obisk v prvi vrsti vljudnostnega značaja, da je bil nameravan že dalje časa, a je moral vedno biti preložen iz različnih razlogov. Priznavajo pa, da je prišlo do sestanka med dr. Stojadinovičem in polkovnikom Beckom ravno v trenutku, ko gredo diplomatski razgovori po vsej Evropi. Nadalje podčrtavajo tukaj, da so odnošaji med Jugoslavijo in Poljsko prijateljski in da bo vsled tega naravnost prijetno, ko bosta oba državnika mogla prerešetati vsa mednarodna vprašanja na dnevnem redu. Končno pa poudarjajo tudi, da bo sestanek pri belem dnevu in da si ga bodo lahko od blizu ogledali vsi prijatelji in zavezniki. Razgovori bodo koristni za utrditev miru v Evropi. S posebnim poudarkom pa poudarjajo v Belgradu, da Beck nima nobene posebne misije z ozirom recimo na odnošaje med Jugoslavijo in Madjarsko, ali med Jugoslavijo in Nemčijo. Resnica je mnogo bolj enostavna. Resnica pa je ta, da je že prijateljstvo med Poljsko in Jugoslavijo samo na sebi zadosten razlog, da sta se oba državnika sestala.«

Poljska razlaga

Varšava, 26. maja. AA. »Express Poranny« razlaga obisk poljskega zun. ministra Becka v Belgradu in pravi, da prihaja Beck v Belgrad zato, **da bo jugoslovanskemu narodu izrazil čustva neomajnega prijateljstva poljskega naroda. To prijateljstvo temelji na solidni osnovi. Oba naroda preveva ista ljubezen do svobode in neodvisnosti. Ta velika sorodnost ju še bolj zbližuje. Poljsko-jugoslovansko razmerje se že dolga leta kar najprisrčneje razvija. Zato prihaja obisk g. Becka v posebno pomembnem trenutku povojne zgodovine Evrope. V takšnem trenutku postajajo osebni stiki med državniki vse bolj potrebni in koristni, zlasti kadar gre za dve državi, ki imata mnogo skupnih interesov.**

Pogajanja za sporazum med Anglijo in Poljsko

London, 26. maja. AA. (Reuter). **Pogajanja s Poljsko o sklenitvi pomorskega sporazuma se bodo vršila, kakor pravijo v tukajšnjih krogih, zaradi ohranitve ravnotežja v Baltskem morju. Pričela se bodo jutri v zunanjem uradu. Gre za dvostransko pogodbo, ki naj bo podobna nedavno sklenjenemu pomorskemu sporazumu med temi velikimi pomorskimi državami in sporazumu, ki bo najbrž sklenjen med Sovjetsko Rusijo, Nemčijo in Veliko Britanijo. Te pogodbe niso kvantitativnega značaja.**

Dnevni red obiska

Belgrad, 26. maja. n. S subotiškim brzovlakom bo jutri zjutraj ob 7 prispel v Zemun poljski zunanji minister Beck. Tu bodo njegov salonski voz odklopili. Minister Beck se bo zadržal v Zemunu do 9. nakar se bo s posebnim vlakom odpeljal v Belgrad. Na železniški postaji mu bo prirejen uradni sprejem. Za poljskega zunanjega ministra so rezervirani prostori v hotelu Srpski kralj. Po prihodu v Belgrad bo g. Beck šel iz hotela Srpski kralj v maršalat dvora, kjer se bo vpisal v dvorno knjigo.

V sredo dopoldne bo obiskal predsednika vlade dr. Milana Stojadinoviča v kabinetu zunanjega ministrstva. Ob 1 bo dr. Stojadinovič priredil intimno kosilo na čast poljskemu zunanjemu ministru. Ob 17 bosta dr. Stojadinovič in Beck nadaljevala konferenco v zunanjem ministrstvu. Zvečer ob 21 bo priredil na čast g. Becku slavnostno večerjo predsednik vlade dr Milan Stojadinovič v gardijskem domu. Po večerji bo ob 12 velik sprejem.

V četrtek dopoldne se bo minister Beck s svojim spremstvom in tukajšnjim poljskim poslanikom Dembickim odpeljal na Oplenac, kjer bo položil venec na grob blagopokojnega kralja Aleksandra. Odtod se bo podal na Avalo, kjer bo zopet položil venec na grob Neznanega vojaka. Na Avali bo dr. Stojadinovič priredil na čast Becku kosilo. Ob 17 tega dne se bosta dr. Stojadinovič in Beck znova sestala na konferenco v zunanjem ministrstvu, po kateri bosta sprejela domače in inozemske časnikarje ter jima dala poročilo o vseh konferencah. V četrtek zvečer ob 20 bo priredil poljski poslanik g. Dembicki na čast zunanjemu ministru Becku intimno večerjo v prostorih poljskega poslaništva. Po tej večerji pa bo v prostorih istega poslaništva sprejem v najožjem krogu. Minister Beck bo nato ob 10.6 zapustil Belgrad in se bo odpeljal v Varšavo.

S poljskim zunanjim ministrom prihaja tudi večja skupina poljskih časnikarjev, članov poljskega nacionalnega odbora zveze poljsko-jugoslovanskega tiska, in to na četrto konferenco zveze, ki bo tukaj od 27. do 30. maja. Na tej konferenci bodo zastopani časnikarji naslednjih poljskih listov: »Ilustrovani Kurier Codzienni«, »Gazeta Poljska«, »Kurier Poljski«, »Poljska zbrojna«, »Kurier Červoni«, »Denik Narodni«, »Gonjec varšavski«, »Denik Poznanjski«, »Dzien Bidgowski«, »Aget Pat« in »Republika«. Od strani poljskega presbiroja se mudi v Belgradu g. Ksaver Glinka, bivši dolgoletni tiskovni ataše na poljskem poslaništvu v Belgradu.

Kongres Zveze jugoslovansko-poljskega tiska bo pričel zasedati jutri dopoldne ob 11 v veliki dvorani Jugoslovansko-poljske lige. Po slavnostni otvoritvi kongresa bo izvoljen odbor, ki bo sestavil resolucijo. Druga in zaključna seja Zveze poljsko-jugoslovanskega tiska bo v petek ob 9 dopoldne. Tudi po tej bo sprejeta resolucija.

V četrtek se bodo poljski časnikarji odpeljali na Oplenac in položili venec na grob blagopokojnega kralja Aleksandra. Nato se bodo podali tudi na Avalo, kjer bodo položili venec na grob neznanega junaka.

V petek popoldne bo priredil odbor jugoslovansko-poljskega tiska udeležencem kongresa kosilo v Aeroklubu, zvečer pa bo šef Centralnega presbiroja dr. Luković njim na čast priredil v Jockey klubu večerjo. V soboto se bodo poljski časnikarji odpeljali na izlet po Jugoslaviji.

Šahovske tekme

Moskva, 26. maja. AA. (DNB) Ker je Laskar dobil visečo partijo proti Rjuminu, ki je v prejšnjem kolu ostala nedokončana, je zdaj stanje mednarodnega šahovskega turnirja takole.

Capablanca 6 in pol točke, Botvinik, Lasker in Rogozin po 5 točk, Kan in Levenfiš po 4 in pol, Rjumin in Flohr po 4 točke, Lilienthal 3 in pol točke in Eliskases 3 točke.

Bad-Schandau, 26. maja (DNB). Blizu Porschdorfa se je prevrnil na nekem ovinku tovorni avto z 31 učenci osnovne šole v obcestni jarek. Z učenci se je vozil tudi njihov učitelj. Eden izmed učencev je smrtnonevarno ranjen, 18 učencev je pa dobilo bolj ali manj resne prakse. Prepeljali so jih v bolnišnico. Tudi šofer je nevarno ranjen.

*

Praga 26. maja. AA. (ČTK.) Iz Brna poročajo da je pri nesreči na reki Taji na Moravskem utonilo 31 šolarjev. Splav, ki je vozil otroke čez reko, se je bil razklal na dvoje. Eden izmed učiteljev je rešil devet otrok.

Dunajska vremenska napoved: Najbrž še jasno, nagnjenje k nevihtam.

Jodno kopališče
LIPIK
uspešno zdravi
visok pritisk
krvi!

Vprašaj nad Belgijo

„Rex“ hoče vso oblast

Cilj: „Konec meščanskim strankam...“

Po volitvah, ki so prinesle tako nepričakovano zmago skrajni desnici na eni in skrajni levici na drugi strani, dočim so se številčni odnosi med katoliško, socialistično in liberalno stranko zaradi tega naravno spremenili, je nastala neorientiranost glede sestave bodočega režima. Socialisti, ki so kljub izgubam, katere delijo z ostalimi zmernimi strankami, ostali najmočnejša parlamentarna skupina, zahtevajo demisijo Van Zeelandovega kabineta, novi vladi pa naj bi predsedoval socialist. Van Zeeland bo najbrže tudi res podal ostavko in utegne novi predsednik biti socialist Vandervelde, kateremu bi se skoro gotovo posrečilo, da osnuje koalicijo iz katolikov, socialistov in liberalcev. Zakaj ta zveza je spričo opasnosti, ki jo pomenijo za dosedanjo politično orientacijo Belgije na eni stran reksisti, na drugi pa komunisti in flamski nacionalisti, ki se bodo gotovo pridružili vsaki opoziciji, najbolj naravna in dana.

V ostalem pa se najbolj govori o presenetljivi zmagi reksistov, ki jih označujejo kot »fašiste s katoliškim predznakom«. Katoliška »La Libre Belgique« pravi o tej zmagi sledeče: **»Očividno predstavlja zmaga reksistov obsodbo vseh napak, ki so se delale pod prejšnjim režimom, reakcijo zoper obsodbe vredno prakso parlamentarnega režima in reakcijo zoper kompromise in egoistične cilje zastopnikov države v minuli parlamentarni dobi. Najbolj pa je k tej zmagi skrajnodesničarskih katoliških mladincev pripomogla korupcija parlamentarcev, ki so bili zapleteni v vse mogoče in nečedne finančne posle.«**

Vodja reksistov, mladi **Degrelle**, pa izjavlja, **da je uspeh reksistov samo začetek in da se reksistični poslanci ne bodo spustili v nobene kompromise ne s socialisti ne z liberalci in katoliško stranko, ampak da bodo svojo neizprosno dosledno politiko sedaj v parlamentu s še večjo odločnostjo nadaljevali.** Razume se, da bo ost njihove politike v prvi vrsti naperjena proti komunizmu. Po Degrellovem mnenju se sedanji parlament sploh ne bo mogel držati in bo treba delati na to, da se ta »nenaravni stvor« čimprej razpusti in **izvedejo nove volitve po volivnem sistemu, ki bo pravilni izraz ljudskega mnenja in volje,** zakaj če bi imeli pravičen volivni red, bi bili reksisti že zdaj po številu svojih volivcev dobili še enkrat tolikšno zastopstvo, nego ga imajo v resnici. Degrelle je dejal:

»Če so druge stranke v resnici prešinjene od ideala prave demokracije kakor mi, potem se nam bodo pridružile v borbi za nove volitve. Položaj v zbornici bo postal jako zapleten. Vstop reksistov v parlamentarno življenje bo dal vsem tistim, ki so proti diktaturi sedanjih strank starine, priliko, da se z nami združijo v borbi zoper to diktaturo. Zmaga Rexa pomeni izhodišče za križarsko vojno, ki bo napravila konec meščanskim strankam in bo vrnila ljudstvu svobodo, da si ustvari svoj ideal države. Naše delovanje v parlamentu bo strogo ustavno. Parlament se bo razpustil ustavnim potom, kakor hitro bo postalo jasno, da je nemogoče nadaljevati delo na sedanji podlagi. Naš program gre za tem, da še napravi konec razrednemu boju, da prenehajo med strankami navidezne besedne borbe in tekma v jezikovanju in blebetanju, za katerim se skriva edinost, kadar je treba narod izkoriščati, in da se ustanovi močna vlada, ki se bo zavedala svoje moralne odgovornosti pred ljudstvom ter bo dosegla soglasje in sodelovanje med delovnimi stanovi.« — Kakor vidimo, je reksistična ideologija in terminologija popolnoma mussolinijanska oz. hitlerjanska.

Če bi pa Van Zeeland ostal, potem bi se po mnenju mnogih položaj še bolj poslabšal. Van Zeeland je namreč tipičen predstavnik kompromisarstva, katero pa Belgije iz njenega političnega in gospodarsko-kritičnega stanja ne more rešiti. Tako namreč pravijo skrajni desničarji in levičarji, ki so zelo zmagovito razpoloženi.

Vlada odstopila

Bruselj, 26. maja. TG. Ministrski predsednik Van Zeeland je nocoj predložil kralju odstop svoje vlade, da omogoči vladarju obširnejšo proučitev političnega položaja, kot je nastal po zadnjih volitvah. Odstop je bil sprejet. V političnih krogih namigavajo, da bo sestava nove vlade poverjena voditelju socialistov Vanderveldu, ki pa da bo mandat odklonil in kralju predlagal, naj poveri tudi sestavo nove vlade Van Zeelandu.

Bitka pod goro Tabor

2000 Arabcev pognalo v beg Angleže

Bombe v angleške banke

Jeruzalem, 26. maja. b. Na podnožju gore Tabor se je pričela davi velika bitka med britansko policijo in arabskimi vstaši. Vstaši so moderno oboroženi in odlično izvežbani za borbo. Posadka Arabcev šteje kakih 2000 mož, ki so odločeni, da vzdržijo tudi do zadnjega moža. Britanske policijske oblasti so napravile več poskusov, da razbijejo posadko Arabcev in so pričeli streljati nanjo s strojnicami. Toda Arabci so odgovorili s še hujim ognjem in se je morala britanska policija po daljši borbi naglo umakniti, ker ji je grozila nevarnost, da jo Arabci obkolijo ter masakrirajo. Takoj je bila alarmirana britanska armada in nagli motorizirani oddelki so že na potu, da stro odpor Arabcev, ki predstavljajo resno nevarnost za mesto.

Po prvih podatkih so z ene in druge strani padle številne žrtve. V mesto so prinesli policaji s seboj nekaj hudo ranjenih mož, lažje ranjene pa so pustili v vojašnici. Baje je tudi obležalo na bojišču nekaj mrtvih britanskih policistov.

Dopisnik »United Press« poroča, da je v vsej Palestini izbruhnila gverilska vojna Arabcev proti Židom in angleškim oblastem. **Arabci so pretrgali vse telefonske in brzojavne proge ter so zveze z inozemstvom prekinjene. Prekinjene so tudi vse zveze z Egiptom. V prostore angleške banke je bilo vrženih nekaj bomb. Policija je v raznih okoliških hišah našla velike množine orožja in municije ter je vse skupaj zaplenila.**

V Gazi so Arabci v uradnih prostorih tamkajšnjega prefekta tudi vrgli bombo, ki je eksplodirala in napravila veliko materijalno škodo. Ni še znano, če je bilo pri eksploziji bombe kaj žrtev.

Arabci, ki so postali vsi divji, pa se niso spravili samo na svoje nasprotnike kot take, temveč so se spravili tudi na njihove vrtove in sadovnjake. Ni je skoraj noči, ko bi ne porezali v židovskih naseljih na stotine in stotine trt in raznih drugih sadnih drevesc. Poleg številnih umorov hočejo Arabci na ta način uničiti Žide tudi gospodarsko.

Neredi v vsej državi trajajo dalje. Britanske čete so bile prisiljene v številnih slučajih rabiti strelno orožje. V zadnjih dneh je samo v spopadih med Arabci in Židi umrlo 20 oseb, 50 pa je bilo hudo ranjenih. Arabski voditelji so dostavili britanskemu komisarju novo spomenico, v kateri poudarjajo, da ne bodo odnehali in odstopili niti za las od svojih zahtev vse dotlej, dokler ne bodo britanske oblasti prepovedale nadaljnjo emigracijo Judov v Palestino. Arabski voditelji pravijo, da britanska vojska ne bo tako močna, da bi mogla streti odpor Arabcev, in grozijo, da bo prišlo do katastrofe, če britanske oblasti ne bodo ugodile arabskim zahtevam.

Zakaj gre neguš v London

Italija vedno bolj razburjena

Pariz, 26. maja. b. Diplomatski sotrudnik »L'Oeuvra« se bavi danes z italijansko-abesinskim sporom in s stališčem na Abesiniji interesiranih velesil ter poroča, da se bo na bodočem zasedanju sveta Zveze narodov Francija zavzela, **da se končni sklep o ukinitvi sankcij proti Italiji odgodi do meseca septembra, če bo Anglija hotela na to pristati. S takšno odgoditvijo bi bila namreč zelo olajšana končna pogajanja z Italijo.** Francosko stališče je ugodno sprejeto v vseh evropskih političnih pisarnah, tem bolj, ker je sama Italija izjavila že večkrat v zadnjem času, da želi tako z Anglijo, kakor tudi s Francijo sodelovati v vseh evropskih vprašanjih.

Pri zadnjih pogajanjih **med Francijo in Rusijo z ene strani in šefom italijanske vlade Mussolinijem z druge strani je šef italijanske vlade izjavil, da smatra Rim kot najboljšo obliko sodelovanja vzpostavitev evropskega direktorija.** Obenem je Mussolini predložil francoskemu poslaniku načrt nekakšnega šesteropakta v tem smislu, da bi se že obstoječemu četvornemu paktu pridružile še Sovjetska Rusija in pa Poljska. Ruski poslanik je izjavil, da Sovjetska unija odklanja vsak direktorij v okviru Zveze narodov, enako pa sta odklonili takšno zvezo tudi Anglija in Francija, češ, da bi se s tem priznala neenakost evropskih držav.

Po vesteh iz Pariza bo nova francoska vlada zanesljivo predlagala v Ženevi, naj se vprašanje sankcij odgodi do jeseni, ali z drugimi besedami: **sankcije bodo ostale vsaj do septembra še v veljavi. V pariških političnih krogih so tudi mnenja, da Italija zaradi odgoditve sankcij ne bo izvajala posledic s izstopom iz Zveze narodov.** Neljubo vprašanje bo zaenkrat odstranjeno z dnevnega reda ter se bodo z Italijo kot članico Zveze narodov lahko mirno nadaljevala pogajanja.

Diktatura velesil zopet straši

Rim, 26. maja. b. Zadnje dni se zelo mnogo govori o načrtu za sklenitev sredozemskega pakta med Veliko Britanijo, Francijo in Italijo. Če bi ta načrt bil sklenjen, bi se smatrala Velika Britanija varno na Sredozemskem morju ter bi bila tudi pripravljena, **da umakne po sklenitvi takšnega pakta svoje vojno brodovje iz Sredozemskega morja.** Z italijanske uradne strani se čuje, da italijanska vlada v tem vprašanju ne bo storila nobenih korakov vse dotlej, **dokler se ne ukinejo sankcije proti njej.** Drugače pa Italija proti sklenitvi takšnega načrta nima prav ničesar, samo zahteva da se postopek Zveze narodov proti njej ukine. V italijanskih političnih krogih se še posebno poudarja, da Italija ne sme imeti nikakršnega zaupanja v takšen načrt, zlasti zaradi tega, ker se britanski sankcijonisti pripravljajo na izredno svečan sprejem abesinskega cesarja.

Italijanski listi poudarjajo, da je potovanje neguša v London izredno nevaren podvig, ki se lahko katastrofalno konča. Takšen postopek Velike Britanije pa nikakor ne more dovesti do zbližnja med obema državama, temveč bo medsebojne odnose samo še poslabšal po krivdi Anglije. **Italija dobro ve, zakaj prihaja neguš v London. On hoče tam razviti živahno delovanje za vzpostavitev starega cesarstva v Abesiniji, čeprav je Italija to vprašanje že rešila, kakor zahtevajo njeni interesi. Če bi neguša v Londonu svečano sprejeli, če bi ga torej sprejeli kot abesinskega cesarja, je jasno, da bi bila to največja žalitev italijanskega cesarja. Zaradi takšnih okolnosti se torej od Italije ne sme zahtevati, da podpisuje nove pakte in prevzame z njimi nove obveznosti, ki bi pomenile za njo glavno breme teh paktov.**

Angleži zaplenili negušev krono

London, 26. maja. b. Po vesteh iz Kaira so carinske oblasti v Sueškem prekopu zaplenile nekemu človeku zaboj, v katerem je bila krona in zlati meč abesinskega cesarja. Oblasti so zaboj zaplenile pod sumom, da gre za nezakonit poskus, da se to dragoceno abesinsko bogastvo, ki je last naroda, odnese iz države. Trdi se, da je dotična oseba hotela blago spraviti v Egipt.

Časnikarji pri papežu

Vatikan, 26. maja. c. Sv. oče papež Pij XI. je danes sprejel nad 70 inozemskih časnikarjev, ki so prišli na razstavo katoliškega tiska. Sv. oče je časnikarje nagovoril in jim posebno polagal na srce, naj pišejo za mir in spravo med narodi.

Domači odmevi

Slovenskim katoliškim akademikom

Z ozirom na to, da pravila reprezentance do danes še niso potrjena, obvešča Akademska zveza slovenske katoliške akademičarke in akademike, da se volitve v reprezentanco ne vrše, kakor je to netočno poročal »Ponedeljski Slovenec«. Ko bodo pravila potrjena, vas bomo o volitvah pravočasno obvestili. To poročamo vsem v vednost radi raznih nekontroliranih vesti.

Slovenski katoliški akademiki.

† Josip Jernejčič

Belgrad, 26. maja. m. Popoldne ob pol 5 je na drugem kirurgičnem oddelku tukajšnje državne bolnišnice umrl rezervni kapetan in vodja tukajšnje podružnice Vzajemne zavarovalnice Josip Jernejčič. S smrtjo Jernejčiča lega v grob globoko veren, značajen in vseskozi narodno zaveden mož, ki se svojega katoliškega prepričanja in narodne zavednosti na vseh službenih mestih nikdar ni sramoval in bal. Med belgrajskimi katoliškimi Slovenci je vedno zavzemal prva mesta ter je bil med ustanovitelji in najuglednejšimi člani tukajšnjega prosvetnega društva. Zadnje čase je bolehal na ledvicah in se je danes podvrgel operaciji, ki pa je ni prestal. Zapušča vdovo in štiri še ne preskrbljene otroke. Težko prizadeto družino spremlja globoko sočustvovanje vseh, ki so blagega pokojnika poznali.

Mednarodni policijski kongres

Belgrad, 26. maja. AA. 12. kongres mednarodne komisije kriminalne policije je danes nadaljeval svoje delo. Ob 10. dopoldne se je sestal pododbor, ki proučuje tehnično policijska vprašanja, kakor n. pr. daktiloskopijo in potvarjanje potnih listov. Glede takozvanega portret parle je pododbor sklenil sprejeti kot osnovo načrt, ki ga je sestavil znanstvenik Bartion, drugi člani pa so bili mnenja, da je ta načrt preveč sestavljen in da bi bil za policijske uradnike pretežak. Zato so predlagali, naj sestavijo bolj enostaven in kratek načrt. Druga vprašanja bodo proučili jutri in v četrtek.

Ob 10.45 je nato sledila plenarna seja. Šef belgijske delegacije de Luaz je poročal o pobijanju in kaznovanju trgovine z belim blagom zvodništva. Madžarski delegat Dorn je govoril o centralizaciji dela centralnih uradov v zvezi z dokumentacijo. Avstrijski delegat Schulz pa je poročal o razpošiljanju fotografij in prstnih odtisov vseh, ki se ukvarjajo s podobnimi posli in ki so bili obsojeni ali izgnani zaradi podobnih stvari. Upokojeni načelnik notranjega ministra Vasa Lazarević je pojasnil policijsko organizacijo v naši državi, nakar se mu je predsednik za lepo poročilo zahvalil. Poljski delegat Soltašek je govoril o potrebi sodelovanja navadne policije s kazensko, zlasti v mestih. Poveljnik celokupne nemške policije general Daluge pa je pojasnil navodila, ki jih ima nemška policija glede pobijanja kriminalnosti. Bolgarski delegat Manolo je poročal o bolgarskih delih proti kriminalnosti. Kongres je končal plenarno sejo ob 12.30.

Otvoritev redne autobusne proge

Ljubljana-Kamnik-Logarska dolina

dne 31. maja 1936

Odhod iz Ljubljane - Tavčarjeva ulica:

ob nedeljah in praznikih: ob 5. uri 33 minut
ob delavnikih: ob 17. uri 20 minut

Odhod iz Logarske doline:

ob nedeljah in praznikih: ob 18 uri 58 minut
ob delavnikih: ob 5. uri 19 minut

Dosedanji vozni red na progi Ljubljana-Mengeš-Kamnik se ukine z dnem 31. maja 1936.

SUZOR bo zidal

Zagreb, 26. maja. b. Danes ob 9 dopoldne se je pričela seja izvršilnega odbora SUZOR-ja. Prisostvovali so ji vsi člani omenjenega odbora. Ugodno so bila rešena vprašanja prevjumov posameznim krajevnim organom. Sprejeti so bili tudi potrebni sklepi za podaljšanje zgraditve poslopij v **Vrnjački banji, Nišu, Veliki Kikindi, Zemunu, Petrovgradu** in **Kranju.** Kar se tiče novega poslopja v **Celju**, je bilo sklenjeno, da se preide na konkretno reševanje tega problema. Končno je uprava reševala interna personalna vprašanja. Jutri se bo seja nadaljevala.

Uvodni izpiti za gradbenike

Belgrad, 26. maja. AA. Ker se je pokazala takšna potreba, je minister za trgovino in industrijo na podlagi obrtnega zakona čl. 418 odst. 1, čl. 419 odst. 3 in čl. 466, ter čl. 24 in 25 o izpitih za gradbenike visokih in nizkih stavb izdal uredbo o uvodnih (predhodnih) izpitih za gradbenike. Ti izpiti se bodo vršili v državni srednjetehniški šoli v Belgradu iz vseh predmetov, ki jih odreja čl. 25 te uredbe. Z istim odlokom je trgovinsko ministrstvo imenovalo tudi člane in namestnike izpitne komisije.

Uredba o pooblaščenih inženjerjih

Belgrad, 26. maja. AA. V gradbenem ministrstvu so izdelali načrt uredbe o pooblaščenih inženjerjih. Po načrtu te uredbe se pooblaščeni inženjerji dele v 12 različnih skupin: gradbene inženjerje, arhitekte, kulturnotehniške inženjerje, geodetske, strojne, ladijske, elektroinženjerje, agronome, rudarske inženjerje, inženjerje za tehnologijo in gozdarske inženjerje. Uredba določa razen tega, da se morajo uvesti nove stroke in dosedanje združiti ali ukiniti na predlog inženjerske zbornice. Pooblastilo se po tej novi uredbi pridobi tako, da morejo inženjerji imeti absolvirano fakulteto doma ali v inozemstvu ali visoko šolo v činu fakultete, biti morajo državljani kraljevine Jugoslavije in imeti izpit za pooblaščene inženjerje ter so morali po diplomiranju uspešno delati najmanj tri leta v svoji stroki v državni ali samoupravni službi. Uredba je poslana vsem zainteresiranim ministrstvom v proučitev.

Požar v Bruhanji vasi

Dobrepolje, 26. maja.

V torek, dne 19. maja ob pol 6 je zanetila zlobna roka v Bruhanji vasi pri posestniku Alojziju Babiču požar, ki je uničil Francetu Klincu stanovanjsko hišo, goveji hlev, svinjski hlev, kaščo in skedenj, Drobniču Antonu hlev in Babiču Alojziju kaščo. Le hitri pomoči domačih in sosednjih vaščanov, gasilcem s štirimi brizgalnami in mirnemu vremenu se moramo zahvaliti, da ni požar uničil vsem 36 posestnikom te vasi vse s slamo pokrite hiše in gospodarska poslopja.

Danes ob 7 dopoldne, en teden in eno uro pozneje kot prvič, pa je zopet zanetil nekdo požar pri istem posestniku kot prvič na hlevu. Pogorela sta dva hleva in stanovanjska hiša Severja Josipa. Tri ure pozneje, ko je bil požar že zadušen, pa je popolnoma nepričakovano z vso silo začel goreti skedenj Alojzija Babiča. Dasi so vsi ti objekti na najnevarnejših mestih za razširjenje požara v vasi, se je vendar posrečilo ogenj omejiti. Škoda znaša nad 130.000 Din, zavarovalnina pa samo 35.000 Din. Prebivalstvo je preplašeno in s strahom pričakuje, kdaj in kje se bodo zopet prikazali rdeči petelini. Vse oblasti in vse okoliško prebivalstvo se naproša, da poskrbi, da pride zločinec čimprej na varno mesto.

Bolgarski zadrugarji na Jesenicah

Jesenice, 26. maja.

Bolgarski zadružniki, ki se nahajajo že dva dni kot gostje slovenskega zadružništva, so si danes ogledali krasote naše Gorenjske, Vintgar, Bled itd. Pri vrnitvi z Bleda so bili deležni na Jesenicah nepričakovano veličastnega sprejema. Na kolodvoru je bila zbrana tisočglava množica s predstavniki vseh društev in korporacij ter šolsko mladino in učiteljskim zborom na čelu.

V imenu mestne občine in vsega občinstva je pozdravil drage bolgarske goste župan g. Žabkar, nakar se mu je ginjen zahvalil dr. Palazov, ravnatelj Zveze pupilarnih bank, ki je tudi obenem voditelj ekskurzije. Navzoči so bili zastopniki sledečih korporacij in društev: zgoraj omenjeni župan g. Žabkar za mestno občino, župnik g. Kastelic za Krekovo Prosvetno društvo, g. Kristan za Delavsko konsumno društvo, dr. Kogoj za Rdeči križ, šolska upravitelja gg. Pibrovec in Gospodarič z učiteljskim zborom in šolsko mladino z zastavicami in cvetjem, g. Baloh s četo gasilcev, dalje godba Krekovega Prosvetnega društva in naraščaj Jadranske straže.

Vodja ekskurzije dr. Palazov je izjavil našemu poročevalcu, da tako prisrčnega in spontanega sprejema ni niti pričakoval niti doživel. Med prepevanjem šolske mladine in sviranjem jeseniške godbe je bila prirejena dragim bolgarskim gostom v kolodvorski restavraciji mala zakuska. Do solza ginjeni gostje so se le s težkim srcem poslovili od ljubeznivih Jeseničanov.

Zopet afera

Pri vsaki aferi gre za denar. Brez denarja ni afere. Tudi v tej, katero mislimo prav na kratko razložiti, gre za nekaj milijonov, ki naj jih država plača iz svoje blagajne, v katero se jih po najrazličnejših potih poslali ubogi državljani.

2. marca 1929 je tedanja požarevška oblast sklenila z ameriško družbo »Orient-Construct« pogodbo za zgraditev in financiranje železniških prog Požarevac—Kučevo, Požarevac—Svilajnac in še nekaj drugih za vsoto 395.454 dolarjev. Ta družba je za predhodna dela prejela od požarevške oblasti 70.000 Din. Leta 1930 pa se je izkazalo, da ne bo mogla izpolniti svojih obveznosti, ker je zašla v finančne težkoče in je tudi dotedanja malenkostna dela izvršila zelo površno in nesolidno. V pogodbi je bila tudi klavzula, da mora država dati poroštvo v menicah. S strani tvrdke sta pogodbo podpisala finančnika Reich in Tabeau in sta tudi prejela zahtevane menice. Za Jugoslavijo jih je podpisal tedanji predsednik vlade Nikolaj Uzunović kot vršilec dolžnosti finančnega ministra. Kasneje so te menice prešle v roke švicarskega bančnega društva v Curihu. Tvrdka Losinger & Comp. je zaslutila rentabilnost posla in ker je poznala nesposobnost tvrdke Orient-Construct, je poslala svojega zastopnika v Belgrad, da bi prenesel pogodbo nanjo, kar se mu je tudi posrečilo z malenkostnimi spremembami. Menice so deponirali pri dunajski Compass banki, ki ni spadala v vrsto najbolj solidnih denarnih zavodov. Kmalu potem pa je finančni minister banko obvestil, da je graditev teh prog, ker so splošne važnosti, prevzela država. 1. januarja 1933 bi moral biti izplačan prvi obrok v vsoti 355.100 dolarjev. Finančno ministrstvo se je tedaj skušalo opravičiti, da ga ne more pravočasno izplačati, češ, da nima dovolj deviz. Začela so se ponovna pogajanja pred arbitražnim in pozneje pred superarbitražnim sodnikom, predsednikom švicarskega federalnega sodišča g. Henry Tellinom, ki je 31. oktobra 1934 razglasil svojo sodbo. Arbitražni sodnik je razsodil, da mora Jugoslavija, še preden dobi progo, **ki ne presega vrednosti 2,900.000 dolarjev, plačati 7,596.872 dolarjev.** Superarbiter pa je razsodil, da je kraljevina Jugoslavija dolžna plačati 7% obresti za vsoto 35.510 dolarjev od 2. do 26. januarja 1933 in 7% od 27. januarja 1933, dalje 310.590 zlatih dolarjev s 7% obrestmi od 2. januarja 1933, nato 320.821.50 zlatih dolarjev s 7% obrestmi od 2. julija 1933 in 356.064.50 zlatih dolarjev z obrestmi od 2. januarja 1934. Vsa ta vsota se mora plačati po švicarski narodni banki v Curihu, bodisi v dolarjih, bodisi v dolarski vrednosti, ki bo odgovarjala 1504.63 gramom zlata, ali pa v švicarskem denarju po vrednosti na dan dospelosti. S to razsodbo država ni bila zadovoljna. Ker pa so bila po pogodbi pristojna jugoslovanska sodišča, kar tvrdki Losinger & Comp. ni bilo všeč, se je sedaj obrnila tvrdka na mednarodno sodišče v Haagu. 3. junija se bo tam začela razprava o tem sporu. Kakor je videti, gre sedaj samo še za menice in denarje. Proga je že skoro pozabljena.

Iz diplomatske službe

Belgrad, 26. maja. AA. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II., z ukazom kraljevskega namestništva in na predlog predsednika vlade in zunanjega ministra so premeščeni: za svetnika v 4 skup. 2. stop. pri poslaništvu v Tiranu Miloje Smiljanić, svetnik iste skupine in stopnje pri zunanjem mnistrstvu; za tajnika v 5. skup. v zunanjem ministrstvu Dušan Pečanac, tajnik iste skupine pri poslaništvu v Bukarešti, in za tajnika v 7. skup. pri poslaništvu v Bukarešti Kosta Pavlović, tajnik v isti skupini pri poslaništvu v Bruslju.

Osebne vesti

Belgrad, 26. maja. m. Z odlokom finančnega ministra so postavljeni za davčne uradnike 8. položajne skupine: Lovro **Vaupot** v Slovenjgradcu, Dragotin **Jagodnik** na davčni upravi Zagrebu 2, Miroslav **Humar** v Obrovcu; za arhivarja 8. položajne skupine sta postavljena: Anton **Korošec** v Celju in Rudolf **Ahtik** v Gornji Radgoni. Za pomožnega davkarja 9. položajne skupine je postavljen v Krškem Alojz **Trontelj**.

Belgrad, 26. maja. m. Papeški nuncij msgr **Pellegrinetti,** ki se je mudil nekoliko dni v Dalmaciji na odmoru pri zagrebškem nadškofu dr. Bauerju, se je vrnil v Belgrad ter prevzel posle.

Umor Marije Penkove pojasnjen

Franc Hribar in Janez Pirc sta po skoro enoletnem preiskovalnem zaporu priznala, da sta zadavila Penkovo in jo nato vrgla v Račo

Ljubljana, 26. maja.

Skoraj leto dni se je vodila kazenska preiskava zaradi umora 57 letne prevžitkarice Marije Penkove proti Francetu Hribarju, 28 letnemu oženjenemu mizarju in posestniku na Področju št. 19 pri Domžalah, in Janezu Pircu, 37 letnemu oženjenemu klobučarskemu pomočniku, stanujočemu na Hudem pri Radomljah.

Marija Penkova je bila čudakinja, rada je okrog beračila in bila je tudi strastna pravdarica. France Hribar je pred leti od nje kupil malo posestvice in domačijo za 30.000 Din. Penkova pa si je hkratu izgovorila stanovanjske pravice v hiši in razne dajatve. Hribar je bil dalje obvezan, da je dajal vžitek njeni materi Mariji. Penkova je 27. februarja krenila proti Beričevem beračit. Ni se več vrnila domov. Izginila je na zagoneten način. Hribarjeva družina, zlasti France Hribar in tudi Janez Pirc so licemersko pravili ljudem in orožnikom: »Ne vemo, kje je. Mogoče se je utopila ali pa obesila. Dostikrat je pravila, da se bo ‚fentala'.« Pri Hribarjevih so postali sčasoma veseli. Skrivali so med seboj veliko tajnost. Bili so v skrbeh, kdaj pride resnica o Penkovi na dan. Marca lani so nabavili celo gramofon, da so si preganjali hude skrbi. Vrteli so najraje gramofonsko ploščo: »Mica pa pije vodo...«

Bilo je 12. junija lani popoldne. Hilda Lorberjeva in Kristijan Drašček sta čolnarila po potoku Rači. V nekem tolmunu sta naletela na utopljenko. Orožniki so biti takoj obveščeni o najdbi trupla. Kmalu je bila identificirana utopljenka. Bila je prevžitkarica Marija Penkova. Vsi znaki so kazali, da je bila najprej na suhem zadavljena, nato privezana na 2 m dolg kol in vržena v tolmun. Da bi ostala na dnu, je bil na kol navezan 53 kg težak kamen. Zagonetna smrt Penkove je postala predmet dolgotrajne kazenske preiskave.

PRVOTNO PIRČEVO PRIZNANJE

Janez Pirc je sprva orožnikom v Domžalah vpričo župana dr. Hočevarja in drugih prič — občinskih mož — priznal, da je pomagal Francetu Hribarju umoriti Penkovo, da je bil Hribar morilec, on pa le pomagač, ker se je bal Hribarja, da ga ne bi zapodil z njegovo ljubico od doma. Tudi na okrajnem sodišču na Brdu je Pirc prav tako priznal umor. Ko sta bila pozneje prepeljana v ljubljanske zapore, je Janez Pirc vse prvotne izpovedbe preklical na korist Franceta Hribarja. Začel je vse tajiti in Hribarja »ven rezati«. Preiskava se je nato silno zavlekla, ker je bilo potrebno zbirati vse, še tako malenkostne indicijske dokaze. Bila je že nevarnost, da se obema glavnima osumljencema posreči zabrisati sledove in da bi bila preiskava ustavljena.

Državni tožilec dr. Julij Fellaher je naposled sestavil zelo obširno, nad 60 strani obsegajočo obtožnico, v kateri je obtožil Janeza Pirca zločina umora in prestopka prikrivanja ukradenih stvari, kajti pozneje so si Hribarjevi prilastili mnogo stvari, zlatnine, perila in obleke Penkove v vrednosti okoli 8000 Din. Franceta Hribarja je drž. tožilec obtožil zločina umora in tatvine. Dve ženski: Angelo Gaberškovo in Jožefo Hribarjevo pa zločinstva tatvine.

OBTOŽNICA VROČENA — PRIZNANJE

Nedavno je bila obširna obtožnica vročena obema glavnima, v zaporih se nahajajočima obtožencema: Francetu Hribarju in Janezu Pircu. France Hribar je zadnji čas postajal zelo zamišljen in vase zatopljen. Ni mnogo govoril. Prebiral je obtožnico. Hodil po celici gori in doli. Tehtni indici so ga podrli. Pod težo indicijskih dokazov se je naposled odločil, da je zaprosil, naj ga privedejo k preiskovalnemu sodniku: »Imam mnogo važnega povedati!« je pripomnil. Pripeljan k preiskovalnemu sodniku, je začel svojo izpoved sprva z bolj tihim, nerazločnim glasom, nato pa je izbruhnil:

»Sem morilec Penkove! Z Janezom Pircem sva jo zadavila in vrgla v vodo.«

Hribar je nato opisal v vseh podrobnostih, kako je bil usodnega dne 27. februarja lani izvršen umor Penkove v gozdu Šumberk. Odločno pa je zavračal prvotno obdolžitev Janeza Pirca, da bi bil on pravi morilec, da bi bil on Penkovo zadavil in vse aranžiral. Vso krivdo v tem pogledu je zvračal na Janeza Pirca, rekoč, da je bil on zli duh, ki ga je do tega pripravil.

Prav dramatično pa se je razvijala pozneje sledeča konfrontacija z drugim obtožencem Janezom Pircem. Ta je bil najprej sam posebej zaslišan. Ko mu je preiskovalni sodnik predočil, da je Hribar priznal, je nato obnovil svoje izpovedi, podane domžalskim orožnikom in sodniku na Brdu, povdarjajoč, da je bil Hribar oni, ki je načrt za umor zasnoval in ga tudi izvršil. Hribar je morilec. Pri konfrontaciji obeh sta Hribar in Pirc vztrajala vsak pri svojih izpovedbah. Drug je na drugega zvračal glavno krivdo.

Ker se je zadeva tako zasukala, je pričakovati, ko bodo rešene še nekatere formalnosti, v kratkem, najbrž proti koncu junija, glavno obravnavo proti Hribarju in Pircu.

Dr. Schweiger, zobozdravnik
Ljubljana - Prešernova ulica štev. 52
ne ordinira do 4. junija

Nasilni potepuhi

napadli celo vas in cerkev

Tržič, 26. maja.

Vas Goriče pri Tržiču je bila v nedeljo zvečer in ponoči prizorišče nenavadno surovega divjanja podivjanih in pijanih delomržnežev. Nad dogodkom v Goričah se sedaj zgražata vsa Gorenjska in vsa Slovenija. Naše vasi niso nikoli doživljale takšnih strašnih prizorov, kakor jih je v Goričah povzročila tolpa delomržnežev.

Goriče so vas vzhodno od Golnika. Kakor vsaka večja humana ustanova, tudi zdravilišče na Golniku daje potrebnim brezposelnim odvišno hrano, ki ostane v kuhinji. Ta hrana pa je postala za vso okolico prava nesreča, zakaj iz vseh krajev Slovenije se potepuhi tu prav radi zbirajo, dobro vedoč, da jim bo uprava zdravilišča gotovo dala vsaj kakšno juho, potem pa morejo brez skrbi nadlegovati okoliško prebivalstvo, posebno kmetske ljudi s prosjačenjem, ponavadi združenim z grožnjami.

Tako je v nedeljo zvečer dobilo hrano na Golniku 12 potepuških delomržnežev. Pozneje so se napili nekje žganja, nato pa so okoli 8 prišli v vas Goriče ter šli v Kleindienstovo gostilno. Tam so izpili štiri štefane vina. V gostilni je bilo nekaj fantov domačinov, toda ne najboljših. Tuji delomržneži so pričeli izzivati in fantje domačini so pričeli odgovarjati. Nastal je splošen pretep, v katerem sta bila ranjena dva domača fanta. Tuji delomržneži so zahtevali še vina, toda gostilničar jim je to odklonil. Tedaj so planili delomržneži na gostilniško opravo. Kozarce so metali po zraku, razbijali išpe, stole, mize, sploh vse, kar jim je prišlo pod roke. Gostilničar se je moral sam umakniti pred podivjano tolpo.

Ko je tolpa znesla svoj srd nad gostilno — plačal ni seveda nihče zapitka — je planila v vas ter pričela razbijati vaščanom šipe na oknih. Vaško prebivalstvo se je v strahu pred tolpo, ki je bila očitno domenjena in dobro organizirana, razbegnilo in poskrilo. Pijani delomržneži so razbili 12 posestnikom šipe in okna. Med vpitjem: »Mi smo komunisti! Mi bomo vse pobili! Vse bomo požgali!« so planili na župnišče, razbili okna, nato pa so se lotili še cerkve, kjer so razbili kljuko in pločevino na cerkvenih vratih.

Ko so opravili svoje divjaško divjanje, so se razbežali na razne strani. Eden se je že pred divjaškim pohodom v vas ločil od te družbe, en domačin pa je obležal v Kleindienstovi gostilni ranjen. Vas Goriče spada pod orožniško postajo v Tržiču in so še isto noč prišli tržiški orožniki, ki so uvedli preiskavo ter zasledovanje za surovimi delomržneži. Narednik Vidic, ki je vodil vso preiskavo, je aretiral prvega razgrajača, namreč potepuha Rudolfa Osla, pristojnega v šenčurško občino. Aretiral ga je prav v trenutku, ko je prišel iz nekega skednja, kjer je kmetu ukradel nekaj kurjih jajc. Nato so orožniki aretirali še Blaža Čolnarja iz Mengša in Vinka Makovca iz Žirov. Orožništvo je dognalo tudi imena drugih potepuhov, ki so sodelovali pri tem divjaškem napadu, in sicer so bili Stanko Tavzes iz Poljan, Alojzij Briško iz Kočevja, neki Vavpič iz Kočevja, neki Pič iz Kočevja, Franc Kupljenik iz Kokre, neki Vidmar iz Kočevja, neki Kovač iz Preddvora, dalje neki Primorec in neki Dolenjec, ki sta sicer znana potepuha, vendar sta imeni zaenkrat še neugotovljeni. Orožništvo upa, da jih bo v kratkem polovilo.

Na Golniku se včasih zbere tudi po trideset delomržnežev iz vse dežele. Prebivalstvo je silno prestrašeno zaradi navala potepuhov v to okolico. V Goričah je bila do leta 1925 orožniška postaja in prebivalstvo spričo tega strašnega dogodka želi, da bi se obnovilo in da bi orožniki malo zajezili naval potepuhov in delomržnežev v to okolico. Poudarjamo pa, da so tudi drugi slovenski podeželski kraji in celo mesta, kakor Ljubljana, pod nekakšnim terorjem delomržnežev, vsled česar je skrajni čas, da prično odločujoči činitelji razmišljati o ureditvi vprašanja teh postopačev, za katere bi bila najbolj umestna koncentracijska taborišča in prisilne delavnice.

Kadar gre za lepoto in zdravje zob - vporabljamo odlično
CIMEAN zobno kremo

† Jože Erjavec

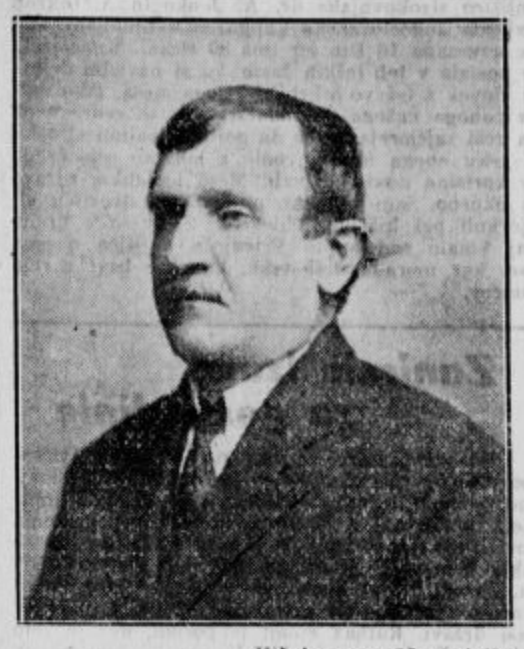

Višnja gora, 26. majnika.

Danes ob tri četrt na 12 je po dolgotrajnem trpljenju odšel k večnemu počitku zasluženi župan občine Višnja gora neutrudno delavni g. Jožef Erjavec.

Rodil se je l. 1871 Podsmreko blizu Višnje gore kot sin kmečkega posestnika. Ko je začel hoditi v šolo v Višnjo goro, je takoj pokazal nenavadno bistrost, ki je bila značilna zanj vse njegovo življenje. Vendar ga mala kmetija ni mogla dati šolati, kakor bi si bili vsi želeli, ampak so ga starši dali v uk za knjigoveza. Sam se je pa lotil pozneje učiti tudi fotografije ter je postal zelo dober in ugleden fotograf. Vendar mu še tako dobro idoča obrt ni zadoščala za njegov živahni značaj. Komaj se je leta 1902 oženil z gospo Ivano, se je že vrgel v javno življenje. Postal je občinski odbornik občine Draga, kjer je bil l. 1911 izvoljen za župana. Župan občine Draga je ostal do konca. Ko je mala občina Draga bila spojena z drugimi občinami v veliko občino Višnja gora, je bil Erjavec izvoljen za prvega župana nove občine. Torej je pretekli mesec minilo ravno 25 let, odkar je g. Jožef Erjavec vodil kot župan posle svoje občine. Toda tudi delokrog župana je bil za njegovo nenavadno delavnost preozek. Kmalu se je med župani višnjegorskega okraja uveljavil ter je celih 17 let vodil posle okrajnega cestnega načelnika za Višnjo goro. Tukaj je šele mogel razviti vse svoje velike gospodarske in organizacijske sposobnosti. Malo je mož med nami, ki bi jim skrb za javne zadeve, zlasti pa za ceste, bila tako pri srcu kakor pokojnemu Erjavcu. Da bi mali višnjegorski okraj mogel bolj uveljaviti, je organiziral vse župane okraja, da je tako mogel za svoj priljubljeni okraj čim več doseči. Pokojni Jože Erjavec je bil pravi tip žilavega podeželskega političnega delavca, kakršne nam je dala polpretekla doba toliko, a takih, kakršen je bil Erjavec, le malo.

Zato ni čudno, če ga je višnjegorski okraj poslal kot svojega najizrazitejšega zastopnika tudi v oblastno skupščino v Ljubljani, kjer se je docela mogel razmahniti ter je v tej lastnosti silno dobrega storil za ves okraj. To javno delo ga je vsega tako prevzelo, da je na vse drugo in celo nase docela pozabil. Povsod je imel pred čmi, kaj bi se dal doseči za to ali ono stran okraja. Zato ni čudno, da je on, veliki in zvesti strankar in somišljenik Slovenske ljudske stranke, pod nasilnim režimom JNS bil preganjan, a se za to niti malo ni zmenil. Ljudstvo mu je zaupalo, kar je bilo zanj najlepše plačilo za vse napore in za vse prizadejane krivice. Ko pa se je zdelo, da je JNS že vse pomandrala, je bil pokojni Erjavec ves obupan, kaj bo sedaj hudega prišlo nad višnjegorski okraj. Tedanji samosilniki so pa spoznali, da pri takem možu s silo ne bodo nič opravili, zato so se ga lotili zlepa. Tako je pokojni Erjavec na koncu svojega življenja in že močno bolehen opustil neizprosni boj in klonil, česar bi pri polni moči svojih sil nikdar ne bil storil. Prav gotovo pa se ne motimo, če rečemo, da je ravno trpljenje v tisti dobi zapustilo Erjavčevemu zdravju trajne sledi in da je tista znana politična aretacija pospešila njegovo smrt. Globoko potrt vsled vladajočih razmer je izgubil svojo nekdanjo prožnost, bojevitega, delavnega in vnetega moža so zlomile tedanje politične razmere. To je njegova velika tragika, ker je vedno mislil, da tolika zloba na svetu sploh ni mogoča.

Mrtvo telo blagega rajnika bodo položili k počitku na višnjegorskem pokopališču v petek 29. majnika ob pol 10 dopoldne. Naj mu sveti večna luč! Ljubi Bog naj mu dodeli miren počitek in obilo plačilo duši, katera je v svojem življenju želela storiti toliko dobrega!

Njegovim žalujočim svojcem, gospej-vdovi in sinovom, bodi izrečeno naše iskreno sožalje!

Nežno svileno bluzo pere LUX hitro in brez truda.

Slovenski tabor

v spomin majniške deklaracije in spominska obletnica 60 letnice voditelja našega dr. Korošca bo v Mengšu, dne 7. junija dopoldne

Inspekcijsko potovanje g. bana dr. Natlačena

Ljubljana, 26. maja.

Danes je g. ban dr. Marko Natlačen v spremstvu svojega tajnika dr. Kovačiča odpotoval na inspekcijsko potovanje, na katerem uradno obišče okraje Prevalje, Slovenjgradec in Gornji grad.

Prvi sprejem je bil g. banu prirejen v Breznem, odkoder se je g. ban odpeljal na Kaplo in v Ribnico na Pohorju. Nato je obiskal Marenberg, Vuhred, Muto, Vuzenico, Dravograd, Guštanj in Prevalje. Na okrajnem načelstvu v Prevaljah je v opoldanskih urah sprejemal stranke. Popoldne je g. ban odpotoval na Črno ter se proti večeru vrnil v Dravograd, nato pa odpotoval v Slovenjgradec, kjer namerava tudi prenočiti.

Jutri namerava g. ban sprejemati stranke na okrajnem načelstvu v Slovenjgradcu. V Slovenjgradcu si bo ogledal tudi bolnišnico. Popoldne obišče g. ban Velenje, Šoštanj, Topolščico, Mozirje in Rečico, prenočeval pa bo v Radmirju.

Pojutrišnjem, 28. t. m., obišče g. ban Gornji grad, kjer bo sprejemal na okrajnem načelstvu stranke. Iz Gornjega grada se g. ban vrne v Ljubljano.

Škof v Slov. Krajini

Murska Sobota, dne 24. maja.

Že od 20. maja imamo pri nas v Prekmurju prezvišenega g. škofa dr. Tomažiča. Začel je z birmo v Turnišču. Danes na praznik Marije Pomočnice je bil v Soboti v Martinišču. Včeraj zvečer so ga sprejeli duhovniki in zastopniki oblasti. Danes je sprejel v zavodu v Dijaško Marijino družbo več novih članov oziroma članic. Pred sv. mašo je blagoslovil temeljni kamen za novi delavski dom. Na kraju mesta so ga čakali g. kanonik Slepec z duhovniki, mestni župan, zastopniki oblasti, zastopniki borze dela s svojim šefom na čelu, ki je imel tudi nagovor. Ob 10. uri je imel Prezvišeni pridigo, g. kanonik Slepec pa sv. mašo. Po sv. maši se je razvila zelo lepa, dolga procesija. Vreme nam je bilo naklonjeno. Procesijo je vodil Prezvišeni. V procesiji so nesli tudi zelo lep kip Marije Pomočnice — v naravni velikosti. Vsa okna v mestu so bila zelo lepo okrašena, tudi v poslopjih, kjer stanujejo židje. Procesija je bila res veličastna. Godbi sta bili iz Črešnovec in Sobote oziroma Kroga. Prezvišeni bo ostal v Prekmurju še do četrtka.

Kdor hoče lepe slike, vzema vedno le najboljši film MIMOSA-EXTREMA

Mati človeškega rodu

Za maj in slednji čas

IV. S KRISTUSOM POVIŠANA

28. V svetnikih

Čeprav nam je Marija po duhu in delu svoje ljubezni vedno in povsod blizu, je vendar za nas dosegljiva le z lučjo svete vere. Na tem temelju morajo sloneti vsi odnošaji med nadnaravnim in naravnim svetom, med Bogom in človekom, torej tudi med Marijo in med nami. Ta vera pa nam je dokaj olajšana po mnogoštevilnih dokazih Marijine čudežne vsestranske pomoči.

Izkustva svetnikov so v tem prepričevalna za vsako verno srce. Prijavljamo jih nekaj z imeni in izreki, kakor jih je zbral in zapisal (le abecedni red je naš) sv. Alfonz v svojih »Marijinih obiskih«. Sv. Alfonz, eden izmed največjih Marijinih častilcev, se teh svetnikov in njih izrekov ponovno spominja skorajda pri vseh svojih spisih.

Sv. Amadej: »Marija stoji vedno v božji pričujočnosti, da mu kot naša srednica izroča svoje prošnje, ki so pred Bogom polne največjega vpliva.«

Sv. Antonin: »Bližajmo se torej z zaupanjem prestolu milosti, da dosežemo usmiljenje in najdemo milost za pomoč o pravem času. (Hebr.: 4, 16). Ta prestol, s katerega nam Bog deli svoje milosti, je Marija.«

Sv. Bernard: »Kdor obupa, naj v Tebe zaupa, ki si temelj upanja. Kogar hočeš rešiti ti, je rešen. Ti si verna pot, po kateri se pride k Jezusu in k večnemu zveličanju. Ti si tako polna dobrot in milosti, da ni na svetu nikogar, ki bi jih ne bil deležen.«

Sv. Bernardin: »Kdorkoli si, ne obupaj, marveč se zateci k tej Kraljici, ki je bolj željna, da ti pomaga, nego si željan ti njene pomoči.«

Sv. Bonaventura: »Ti si tako pripravljena storiti vsem dobro, da te žali, kdor te ne prosi. Ti si uteha trpečih in tolažba nesrečnih.«

Sv. Efrem: »Ti si zatočišče žalostnih in pomočnica njih, ki so v nevarnosti.«

Sv. German: »Nihče ne bo rešen, razen po tebi; nihče ne bo sproščen greha, razen po tebi; nikomur se ne bodo dale milosti, razen po tvoji roki.«

Bl. Jordan: »Marija je zakladničarka milosti; srečen ta, ki se v zaupni ljubezni zateče k njej.«

Sv. Lavrencij Justinijan: »Pri tebi najdemo olajšanje v trpljenju našega življenja; pri tebi najdemo Boga in božjo milost.«

Bl. Nieremberg: »Ljubezen vseh mater je le senca v primeri z ljubeznijo, ki jo ima Marija do vsakega izmed nas.«

Bl. Pelbart: »Njene vezi so vezi zveličanja, pobožnost do Marije je veriga, s katero moremo k sebi pritegniti nebesa.«

Sv. Peter Damijan: »Marija ohranja zaklad milosti; more nas obogatiti in hoče nas obogatiti. Kdor si brez pomoči, pojdi k njej!«

Sv. Peter Zlatousti: »Marija je prejela polnost milosti ne samo zase, ampak tudi za nas, da jih more obilno deliti vsem svojim častilcem.«

Sv. Tomaž iz Villanove: »Ker je torej, o vzvišena Mati božja, tvoj poklic, da stvar grešnikov zastopaš in zagovarjaš, glej, se vržem danes k tvojim nogam in kličem: Torej, naša Besednica, izvrši svoj poklic!«

Nabrali smo le nekaj cvetov z ene same majhne gredice; koliko je še takega svetniškega cvetja na velikem vrtu svete Cerkve!

29. V krščanskem ljudstvu

Marijino češčenje je tisti bistveni del krščanstva, ki je v krščanskem ljudstvu najbolj ukoreninjen. Marija ohranja ljudstvu krščansko vero in ljudstvo ohranja Marijino češčenje.

Krščansko ljudstvo je gradilo cerkve, katerih največ je posvečenih Mariji.

Mnogi redovi so se ohranili in razširili po svetu, ker jih je vzljubilo ljudstvo zaradi Marijinega češčenja, ki je bilo predpisano po redovnih pravilih.

Večina Marijinih praznikov je po svojem postanku ljudskega izvora, in največji Marijin praznik, Vnebovzetje Device Marije, sloni še danes na pobožni ljudski veri.

Sv. maša in sv. obhajilo se ne daruje in ne prejema nobeni drugi skrivnosti tolikrat v čast, kakor v Marijino slavo in v Marijin spomin, kakor se že v kanonu vsak dan pri sv. maši omenja: »predvsem častitljive Device Marije...«

Angelsko češčenje je bilo od začetka do danes najljubša ljudska pobožna vaja. Na starih slikah se večkrat vidijo kmetje in kmetice na polju sklonjene ob angelskem češčenju.

Roženvenec je ljudstvo potisnilo v roke papežem, vladarjem, znanstvenikom, umetnikom, častnikom in drugim veljavnim možem. Kralji so krone, kraljice so diademe zamenjale z rožnim vencem ob nepremagljivih zgledih vernega ljudstva. Ljudstvo je po preprostem moleku ostalo ponižno in je k ponižnosti budilo tudi plemiče in velikaše.

Najbolj ganljive ljudske molitve so tiste, ki se v preprosti misli in obliki zatekajo k Mariji.

Sobote je ljudstvo posvetilo Mariji. Ko se je z delopustom pripravljalo na Gospodov dan, ni moglo in ni smelo pozabiti »Naše ljube Gospe«. Prva sobota vsakega meseca je po ljudski želji dobila od Cerkve (v juniju 1912) milost popolnega odpustka pod navadnimi pogoji.

Cerkev vidi, kako ceni ljudstvo škapulir Karmelske Matere božje, in to bolj odobrava, nego obsoja; bolj priporoča, nego prepoveduje, vesela je veselja, ki ga ima ljudstvo nad škapulirjem.

Marijina božja pota so prava ognjišča, ob katerih se vnema ljudstvo za vse naloge svojega časnega in večnega poklica. Marijina božja pota so spomeniki ljudske verske misli in moči.

Na ljudstvo, »zemeljsko tolažbo sv. Cerkve« se predvsem obrača papež Leon XIII. v svojih roženvenskih okrožnicah, kakor svoj čas Pij V., ki je z ljudstvom na kolenih izbojeval zmago pri Lepantu 1571. »Še molite! Stanovitno molite svet rožni venec! Cerkev še trpi!«

Majnik in njegova pobožnost sta prav značilen izraz in izliv ljudske duše. To je sladka slutnja prihodnjih časov, o kateri upamo, da bo Marija, ne samo kot vizija ali simbol samotnega mistika Grinjona, in tudi ne samo kot misel in želja ljudskega šmarničarja, marveč kot veselo in mogočno dejstvo: vobče priznana in vsepovsod blagrovana Mati človeškega rodu.

Krščansko ljudstvo je starodaven mogočen steber, na katerem stoji in bo stala neomajno vzvišena podoba Matere božje do konca dni.

Drobne novice

Sodba v procesu Vzajemne pomoči - v četrtek

Ljubljana, 26. maja.

Pozno v noč okoli 23.30 je senatni predsednik g. Ivan Brelih zaključil glavno obravnavo v zadevi Vzajemne pomoči. Kratko je naznanil obtožencem, branilcem, drž. tožilcu in do zadnjega vztrajajočemu občinstvu: »Sodba bo objavljena v četrtek, 28. t. m. točno opoldne.« Objavljena bo sodba v razpravni dvorani št. 79, kjer se bo poprej vršila daljša razprava pred sodnikom-posameznikom g. R. Lederhasom proti dr. Gvidonu Debeljaku zaradi prestopka po čl. 205. k. z. V javnosti je razplet procesa Vzajemne pomoči vzbujal mnogo pozornosti. Drž. tožilec je v svojem govoru predlagal strožje kazni za prva dva obtoženca, drugače pa kaznovanje vseh štirih obtožencev v smislu obtožbe. Trije branilci so nasprotno v daljših izvajanjih predlagali za oprostitev obtožencev. Govori so trajali dobri dve uri.

Koledar

Sreda, 27. maja: Beda Častitljivi, cerkveni mučenik; Janez I., papež.

Novi grobovi

† **V Novem mestu je umrla gospa Fani Petrič v 81. letu starosti. Pokojna je bila skrbna mati in gospodinja in jako pobožna. Bila je pevka na koru kapiteljske cerkve celih šestdeset let. Njen učitelj je bil Kraus. Bila je desna roka pokojnega organista g. Hladnika. Lani je obhajala 23. julija svojo** 80 letnico. Članica Mohorjeve družbe je bila nad šestdeset let, še kot dekle, pozneje kot žena. Na »Slovenca« je bila naročena od svojega 32. leta. Pokoj njeni duši!

† **V Sv. Pavlu pri Preboldu** je včeraj mirno v Gospodu zaspala gospa **Olga Tajnšek** roj. Zanier, soproga banovinskega zdravnika in posestnica. Pogreb blage pokojnice bo v četrtek ob 10 dopoldne. Naj ji sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Osebne vesti

= **Promocije.** Danes bodo na ljubljanski univerzi promovirani za doktorje prava gg.: **Dular** Marijan, **Wildman** Kamilo, oba iz Ljubljane, ter **Kraigher** Vita iz Sv. Lenarta v Slov. goricah. — Čestitamo!

= **Iz banovinske službe.** Direktor vinarske in sadjarske šole V. položajne skupine Josip Priol v Mariboru je napredoval v IV. polož. skupino 2. stopnje. — Dr. Anton Glušič, volonter banovinske bolnišnice v Mariboru, je imenovan za banov. uradniškega pripravnika pri banovinski bolnišnici v Brežicah. — Vladimir Zorzut, arhivski uradnik X. položajne skupine pri državnem zdravilišču v Topolščici, je premeščen k Higijenskemu zavodu v Ljubljani. — Josip Golunder, banovinski tehnik VIII. položajne skupine pri okrajnem načelstvu v Mariboru levi breg, je napredoval za tehnika VII. položajne skupine. — Za banovinskega uradniškega pripravnika Č. položajne skupine pri zdravilišču v Rogaški Slatini je imenovan Martin Mavrič. — Za sestro pomočnico pri zdravstvenem domu v Mariboru je imenovana Helena Mastnak v X. položajni skupini. — Lešnik Adolf, banov. desinfektor-služitelj II. položajne skupine pri okrajnem načelstvu Maribor levi breg, je napredoval za služitelja I. položajne skupine. — Premeščeni so naslednji cestni nadzorniki pri okrajnih cestnih odborih: Matija Štrajnar iz Novega mesta v Kočevje, Ivan Novak iz Kamnika v Metliko, Serafin Saksida iz Litije v Ljubljano, Karol Derganc iz Metlike v Kamnik, Miroslav Vojevec iz Ljubljane v Kočevje, Josip Horvat iz Krškega v Ljutomer.

Moderen način pranja
je pranje s pralnim praškom
PERION
Uporabljajte ga in Vaše perilo bo hitreje in lepo oprano.

— **Važno za obiskovalce Ljubljanskega velesejma!** Ako si pri postajni blagajni nabavite za ceno 2 Din rumeno železniško izkaznico, ter celo vozno karto, ter pustite na velesejmu potrditi, se z isto karto lahko zastonj vrnete domov. Ta vozna olajšava bo v veljavi: za potovanje v Ljubljano od 25. maja do 8. junija, za povratek od 30. maja do 16. junija vključno. Po Ljubljani se boste lahko vozili s tramvajem, na katerem boste na podlagi velesejemske legitimacije imeli znižano voznino. Pod istimi pogoji, — veselejemska legitimacija! — velja 50% popust tudi na progah Aeroputa za časa trajanja velesejma. Prevoz ročne prtljage do 15 kg brezplačen! Na parobrodih jugosl parobrodskih družb velja 50% popust, odn. popust, sestoječ v tem, da se s karto nižjega razreda lahko peljete v višjem razredu.

— **V. Vseslovanski zdravniški kongres v Sofiji** bo od 12. do 17. septembra 1936. Uprava Slovenskega zdravniškega društva v Ljubljani vabi ponovno vse gg. tovariše, kakor tudi njihove družinske člane, ki se nameravajo kongresa udeležiti, da najkasneje do 1. junija t. l. prijavijo sebe, odnosno svojce, ki se nameravajo kongresa udeležiti, s točnimi podatki (ime in priimek, službeni naziv, kraj bivanja) društvu, da moremo pravočasno poslati spisek vseh udeležencev dravske banovine Jugoslovanskemu narodnemu odboru Vseslovanske zdravniške zveze v Belgradu, da izposluje brezplačne vizume potnih listov kakor tudi popust na železnici. Udeleženci kongresa dobe pravočasno legitimacije in definitivni program. Uprava slovenskega zdravniškega društva v Ljubljani.

— **Švicarji zgrade velik hotel v Splitu.** V Splitu so se te dni, kakor smo že poročali, mudili švicarski finančniki, ki nameravajo zgraditi v Splitu velik hotel s 120 sobami. Mestni gradbeni odsek je imel ob tej priliki sejo, katere so se udeležili tudi zastopniki Švicarjev Prager in inž. Solinger in naš generalni konzul v Zürichu Schwarz. Na tej seji je bila dosežena soglasnost v vseh podrobnostih glede načina, kako se bo dosegla skladnost novega hotela z okolico in obalo. Hotel bo zgrajen na Trumbičevi obali in bo imel, kakor že omenjeno, 120 sob s 180 posteljami. Stroški so proračunani na 25 milijonov dinarjev.

— **II. jugoslovanski kongres proti tuberkulozi.** K naši tozadevni notici sporočamo še, da kongres ni namenjen samo zdravnikom, temveč tudi vsem onim, kateri sodelujejo v protituberkuloznem gibanju in se za to gibanje zanimajo. Kongres bo v času od 30. maja do 2. junija 1936 pod visokim pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije. Udeležencem je dovoljena polovična vožnja po železnicah in parobrodih, hotelske sobe so rezervirane ter daje tozadevna pojasnila pisarna na kolodvoru v Sarajevem.

— **Umna reja domačih zajcev.** Spisala sta knjižico strokovnjaka dr. A. Jenko in A. Inkret. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, stane nevezana 16 Din ter ima 89 strani. Kunčjereja je postala v teh težkih časih, ko si navadni delovni človek s težavo oskrbi dražjega mesa, jako važna panoga našega gospodarstva. Iz te zadrege pa ga reši zajčjereja, ki se da gojiti z malimi stroški. V teku enega leta prirediš z lahkoto celo čredo te koristne domače živali. Meso je lahko, zdravo in okusno. Sam si lahko postaviš na dvorišču ali kjerkoli pri hiši mal hlevček. Zajci so s hrano kaj kmalu zadovoljni. Pričujoča knjižica obsega vse, kar mora vedeti vsak, kdor se bavi z rejo kuncev.

Zanimiv izum za gospodinje

Dosedanje barve in laki so bili uporabljivi samo v eno svrho. Medtem pa je izumljen nov emajl pod imenom Ruthax, s katerim se deseže, da predmeti, pobarvani z istim zgledajo kot popolnoma novi. Delo s tem emajlom je tako enostavno, da se lahko brez vsakega strokovnega znanja z njim barva. Zaradi teh prednosti se ta emajl v inozemstvu mnogo uporablja in ravno tak odziv bo dobil v naši državi. Ruthax emajl je poceni, ker je zelo izdaten. Naglo se suši, je odporen in dolgotrajen.

Ruthax se prodaja samo v originalnih zavojih, a dobite ga v vsaki boljši trgovini Kjer ni na zalogi, ga zahtevajte od zastopstva za dravsko banovino: Commerce, d. d., Ljubljana, Krekov trg 10, telefon 25-56.

— **Predavanje »Narodnega doma« v Zagrebu.** Kraljice Marije ul. 3. V sredo 27. t. m. ob pol 9 zvečer bo predaval muz. kustos g. dr. Josip Poljak o temi »Kako je nastal kras« (s projekcijami). Vstop prost.

— **Pri zaprtju, motnjah v prebavi** vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne **»Franz Josef grenčice«.**

— **Autoizlet na Grossglockner in po Koroški** od 30. maja do 1. junija! Uslužbenci imajo možnost obročnega odplačila! Informacije in prijave v izletni pisarni Okorn, Ljubljana, hotel »Slon«.

— **Zopet požar.** Na Križu pri Komendi je 23. t. m. ob 1 zjutraj izbruhnil večji požar pri posestniku Francetu Jeriču. Goreti je začelo gospodarsko poslopje. To je pogorelo do tal z zalogo sena in slame. Zgorelo je tudi več voz in gospodarskega orodja. Jerič ima okoli 25.000 Din škode, ki je deloma krita z zavarovalnino. Pri lokalizaciji požara se je požrtvovalno odlikoval zidarski poslovodja Dimec Viktor, ki je dal na razpolago vodni motor, da so privezali 40 m dolgo cev. Gasilci iz Duplice in Most so takoj prihiteli na pomoč. V nevarnosti je bila tudi Jeričeva hiša.

— **Slabi zobje** so največkrat vzrok boleznim, **če pa redno negujete zobe s CIMEAN zobno kremo, se boste veselili življenja.**

Ljubljana

⊙ **Izredno pester in zanimiv** bo spored IX. kongresa esperantistov kraljevine Jugoslavije ob binkoštih v Ljubljani! Javnost in somišljeniki posetite zlasti zanimivo akademijo in predstavo »Hlapca Jerneja«.

⊙ **Dva za glasbo izredno nadarjena gojenca zavoda za slepe v Zagrebu** nastopita na koncertu v petek, 29. t. m. v Ljubljani. Oba sta tudi gojenca zagrebške glasbene akademije, kjer študirata z največjim in najlepšim uspehom klavir, poleg tega pa eden fagot, drugi pa rog. Fagotist je Udejbinac, rog pa igra Belavič. Najprvo nastopita vsak zase pri klavirju, nato zaigrata skupno četveroročno na klavir, poleg tega pa igrata komade deloma za rog, deloma za fagot in spremljata eden drugega na klavirju. Poleg omenjenih dveh nastopi na tem koncertu še zavodov godalni orkester, tamburaški zbor, mladinski zbor in mešani zbor. Koncert je v Filharmonični dvorani. Začetek točno ob 20. uri. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

⊙ **Nevihta nad Ljubljano.** Sv. Urban je v ponedeljek napravil konec majniškemu mrazu. Pripeljal je v deželo lepo in razmeroma vroče vreme. Včeraj je bilo v Ljubljani izredno soparno in vroče. Popoldne je termometer kazal že + 23° C. Okoli 15. ure pa so se prav nad Ljubljano zgrnili temni, deževni oblaki. Zavihrala je nad mestom močna nevihta, spremljana s silovitim grmenjem in treskanjem. Ploha, ki se je vlila, je ozračje znatno ohladila. Nevihta je bila drugače lokalnega značaja in je trajala le malo časa.

Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne
Franz-Josefove
grenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava **Franz-Josefova** voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.
Ogl. reg. S. br. 30474/35

⊙ **V Ljubljani umrli od 15. do 21. maja 1936:** Kanduč Franc, 51 let, delovodja tob. tov., Glince, Cesta IX. št. 18; Bohinc Ana, 57 let, kuharica, Vidovdanska cesta 9; Skubic Jožef, 35 let, inž. ban. uprave, Ljubljana, Cesta v Rožno dolino 6; Cimerman Karol, 72 let, delavec, Aškerčeva ul., baraka; Bizovičar Franja, 70 let, zasebnica, Vidovdanska cesta 22; Vesič Stanko, 10 mesecev, sin delavca; Jarše 47; Žagar Marija, 65 let, žena posestnika, Dravlje 73; Kapelj Jožefa, roj. Sever, 69 let, žena posestnika, Aljaževa cesta 4. — V ljubljanski bolnišnici umrli: Nebosejka Marija, 68 let, dninarica, Kožljevec 1 pri Višnji gori; Vinter Marija, 3 mesece, hči posestnika, Sevnica 115 pri Brežicah; Jovanovič Jovan, 25 let, Karadžičeva ul. 6, Šabac; Skopec Smiljan, 14 mesecev, sin krznarskega pom., Glince, Cesta VI. št. 1; Tičar Ana, roj. Pikuž, 49 let, žena knjigovodje, Rožna dolina, Cesta XVII. št. 30; Omahen Ivan, 63 let, dninar, Sv. Štefan 10, obč. Vel. Loka; Preša Ivana, 57 let, kajžarica, Pšata 1, obč. Cerklje pri Kranju; Perušek Franc, 19 let, sin posestnika, Podcerkev 22, Stari trg; Poje Franc, 21 let, poljski delavec, Stari kot 24; Butala Štefan, 47 let, posestnik, Vanča gora 2; Starič Roman, 1 leto, sin delavca, Vel. Lašče.

⊙ **Pasji ugrizi se množe.** V zadnjem času je vedno več pritožb proti psom, ki napadajo ljudi. Krivi so lastniki, ki pse preveč razvajajo ter jim puščajo preveč prostosti. V nedeljo sta bila dva huda primera pasjih ugrizov, in sicer eden v Mostah, drugi pa na Galjevici.

Maribor

☐ **Ne 70. — temveč 80 letnica.** Mariborska gasilska četa dela velike priprave za slovesno proslavo 70 letnice svojega obstoja, ki se bo vršila letos za časa Mariborskega tedna. Zgodovinarji pa pravijo, da bi morala prav za prav gasilska četa slaviti že svojo 80 letnico. Leta 1856 je bila namreč v Mariboru ustanovljena »reševalna četa«, ki pa je imela takrat nalogo paziti na imovino meščanov, ki so jo reševali iz gorečih hiš. Ta četa, ki je bila sestavljena iz prostovoljcev, je bila nekaka predhodnica gasilske čete, ker se je deset let po ustanovitvi preosnovala v gasilsko društvo.

☐ **Koncert slepe dece.** Jutri zvečer ob 20. nastopijo v veliki unionski dvorani mali slepci iz zavoda za vzgojo slepe dece v Zagrebu z lastnim koncertnim sporedom. Predprodaja vstopnic v trgovinah Hrišnik in Höfer. Vstopnina: sedeži od 8 do 10, stojišče 5, za dijake 3 Din. Jutri dopoldne ob 11. bo istotam matineja za šolsko mladino osnovnih, meščanskih in nižjih srednjih šol. Vstopnina 2 Din.

☐ **III. redni občni zbor »Mariborskega tedna«** bo v petek 29. maja, ob 18. v posvetovalnici Mestne hranilnice.

☐ **Binkoštni izleti »Putnika«** z avtokarom: Na Bled odhod iz Maribora v nedeljo ob pol 6; v Logarsko dolino odhod v ponedeljek ob pol 6; na Vrbsko jezero odhod v nedeljo ob pol 6. Vse informacije pri Tujsko-prometni zvezi.

☐ **Smrt kosi.** V Židovski ulici 3. je umrla v starosti 76 let soproga upokojenega sprevodnika drž. žel. Marija Pukmeister. — V bolnišnici je ugrabila smrt 39 letno soprogo sprevodnika Evgenijo Možej. Naj počivata v miru!

☐ **Krasno umetniško delo.** Mlinar g. Ferdinand Lešnik v Framu je postavil kapelo, za katero mu je napravil podobar g. Ivan Sojč v Mariboru krasen kip Sv. Srca Jezusovega. Kip obdajata dve ljubki figuri angeljev. Postavljen bo na oltarju. Celotna kompozicija je izredno lepo umetniško delo, ki bo g. Sojču v vso čast, lastniku kapele pa v veliko zadoščenje. Poleg tega dela sedaj g. Sojč še kip lurške Marije, ki je naročen za novi »Hrvatski Lurd« v Cvetlinu pri Leskovcu na Hrvatskem.

☐ **Tretje in zadnje gostovanje ljubljanske opere** bo v petek, 29. t. m., za red B. Pri obeh dosedanjih gostovanjih je bilo zanimanje občinstva izredno veliko ter je bilo gledališče do zadnjega kotička napolnjeno. Tudi pri zadnjem gostovanju se uprizori Rossinijeva opera »Seviljski brivec«.

☐ **Maratonci — na kuluk!** Jutri, v četrtek, in pojutrišnjem, v petek, zvečer ob pol 7. zbor vsega članstva na igrišču na Livadi. Gradili bomo tekališče. Naj ne bo člana-Maratonca, ki ne bi prišel na kuluk!

☐ **Prah in ropot.** V tekstilni tovarni Zelenka in Comp se je vršila v ponedeljek komisija zaradi zgradbe nove naprave za čiščenje zraka v predilnici. Priliko so porabili sosedje tovarne ter navalili na komisijo zaradi ropota in prahu, ki ga tovarna bruha v okolico. Razprava je bila zaradi tega mestoma silno razburljiva. Tovarna bo dvignila dimnik za odvajanje zraka iz predilnice za 5 m ter namestila v njem naprave za vsrkavanje prahu. Sosedje so zahtevali, da se mora obrat kar zapreti, kar pa ne bi bilo socijalno, saj bi izgubilo zaslužek več sto delavcev.

☐ **Ropar in tat.** Včeraj smo že poročali o drznem roparskem napadu, ki je bil izvršen v ponedeljek zvečer ob pol 9. na Vojašniškem trgu. Roparju, ki ga je stražnik tako rekoč »pri delu« aretiral, so na policiji temeljito pretipali obisti. Skraja je zatrjeval, da se piše Horvat, pozneje pa je priznal, da je njegovo pravo ime Matija Lisja iz Žerjavcev. V žepu so mu našli tuji evidenčno tablico kolesa, ki je bilo pred nekaj dnevi ukradeno v Mariboru na Aleksandrovi cesti. Kolo so potem dobili v neki delavnici v Melju, kamor ga je odpeljal v popravilo. Policija ga je zaradi ropa in tatvine izročila sodišču.

Mariborsko gledališče

Sreda, 27. maja: Zaprto.
Četrtek, 28. maja: Zaprto.
Petek, 29. maja ob 20: *Seviljski brivec.* Gostovanje ljubljanske opere. Red. B.

Državnega pravdnika okradel

Maribor, 26. maja.

Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je zagovarjal danes Vinko Novak, brezposeln ključavničarski pomočnik iz Koračice, star 23 let. Njegova pregreha je sicer prav običajna. Dne 25. marca je vlomil v Sodincih v vinogradno hišo ter odnesel posteljnino, perilo, namizne prte, posodo, vilice in nože, revolver in druge slične predmete v skupni vrednosti 2130 Din. Zadeva dobi zanimivo obeležje šele s tem, ker je dolgoprstnež vlomil pri samem državnem pravdniku. Očividno ga ni prav nič motilo dejstvo, da je okradel visokega čuvarja postave, kateremu bi morda zaradi tega dejanja prav lahko padel v roke. Novaka so orožniki kmalu izsledili ter našli pri njem še pištolo, ostali plen pa je že razpečal in večino denarja pognal po grlu. Trdovratno je tajil do obsodbe, kar ga pa ni rešilo stroge kazni, tembolj, ker ima na vesti že precej predkazni zaradi tatvin. Prisodili so mu leto dni robije in tri leta izgube častnih pravic.

Ptuj

Velike poplave v pesniški dolini. Radi neprestanega deževja je Pesnica poplavila vso pesniško dolino in so pod vodo travniki in njive od Sv. Andraža v Slov. gor. pa do izliva potoka v Dravo. Uničeno je vse seno in drugi nasadi na njivah. Tudi promet med Ptujem in Slovenskimi goricami je radi teh poplav že delj časa prekinjen. Tudi ta ovira je povzročila precejšnjo škodo.

Nesreče. Hudo se je ponesrečil 25-letni Janez Kostanjevec, sin posestnika v Bukovcih. Ob priliki svojih opravkov v mlinu je prišel z levo roko preblizu k stroju, ki ga je zagrabil in mu roko popolnoma razmesaril. — V bolnišnico so prepeljali 70-letno Antonijo Jazbec iz Ptuja. Zlomila si je levo nogo.

Mali harmonikarji v Ptuju priredijo v Zagrebu v dvorani kina »Balkan« ob binkoštih tri koncerte in sicer v soboto 30. ob 15.30, v nedeljo 31. t. m. ob 10 in 15.30. Nameravan je tudi koncert na binkoštni ponedeljek ob 10 v Maksimiru.

Novo mesto

»Tri matere« v Vavti vasi. Z igro »Tri matere« prof. J. Mlakarja, ki jo je Pomladek Rdečega križa na meščanski šoli v Novem mestu pred kratkim vprizoril v Novem mestu in v Mirni peči, so prišle učenke gostovat na praznik vnebohoda tudi v Prosvetni dom v Vavti vasi. Igro, ki ima globoko etično jedro, hkrati pa mnogo zdravega humorja, so učenke prav občuteno podale ter pripravile številnim gledalcem v prikupni obliki mnogo zabave. Hvaležno igro, ki jo je avtor napisal vprav za mladino te starosti, je režiral prof. Rakovec. Novomeška meščanska šola je pokazala letos tudi na tem področju lepe uspehe.

Celje

⊙ **Koncert slepe dece iz Zagreba** bo drevi ob 8 v mestnem gledališču. Vabimo občinstvo, da se tega koncerta udeleži polnoštevilno in s tem podpre idealna stremljenja slepe mladine. Na sporedu so solotočke, pevski zbori in orkestralna glasba.

⊙ **Graški športniki v Celju.** O binkoštnih praznikih bo gostoval v Celju SK Admira iz Gradca in igral dve mednarodni tekmi z SK Celjem. Vstopnice za ti tekmi se dobe v predprodaji v trgovini Soko na Kr. Petra cesti in v trgovini Kopušar na Krekovi cesti.

⊙ **Izredni članski sestanek** SK Jugoslavije bo v petek, dne 29. maja, ob 8 zvečer v fantovski sobi v Domu.

⊙ **Zdraviliški blagajnik v Rogaški Slatini g. Gračner oproščen.** Mnogo razburjenja je preteklo leto vzbudil vlom v blagajno banovinskega zdravilišča v Rogaški Slatini, ki je bil izvršen v dneh od 24. do 30. junija 1936. Takrat je izginilo iz zdravilišče blagajne 65.000 Din. Vloma je bil osumljen zdraviliški blagajnik g. Viktor Gračner, ki je bil pri razpravi dne 30. avgusta lanskega leta obsojen na dve leti robije. Gračnerjev zagovornik, celjski odvetnik g. dr. Ogrizek je takrat predlagal obnovo na podlagi novih dokazov. Okrožno sodišče v Celju je ta predlog zavrnilo, apelacijsko sodišče v Ljubljani je pa zavrnitev tega predloga razveljavilo in odločilo, naj se izvedejo obnovitveni dokazi in naj se o obnovi postopanja odloči na podlagi dobljenih dokazov. Nato je okrožno sodišče v Celju dne 3. marca t. l. dovolilo obnovo postopanja in se je vršila v torek v tej zadevi ponovna razprava. Zaslišane so bile priče, ki so bile predlagane v obnovitvenem postopanju, predvsem ravnatelj Putnika iz Maribora g. Loos, ki je videl kritično noč, ko se je vračal spat, še luč pri blagajni, znak, da je bila blagajna še nedotaknjena. Dokazano je pa, da je šel Gračner spat pred ravnateljem Loosom. Nato šele je opazil nočni čuvaj pri blagajni ugasnjeno luč, kar je dokaz, da Gračner ni izvršil vloma. **Zaradi tega je bil Gračner pri razpravi popolnoma oproščen vsake krivde.**

Slovenska Bistrica

Prijet vlomilec. V ponedeljek popoldne je čevljarski mojster Brumec Ivan iz Klope pri Slov. Bistrici slišal v svojem stanovanju poleg delavnice ropot. Podal se je takoj proti stanovanju, kjer je s strahom opazil, da je iz stanovanja skočil nepoznan moški. Hotel je neznanca ustaviti, toda ta je skočil na kolo ter se urno odpeljal. Brumec je poklical na pomoč sosede, ki so takoj začeli vlomilca zasledovati. Po dolgem zasledovanju se jim je posrečilo vlomilca prijeti. Komandir orožniške postaje v Slov. Bistrici je med tem prihitel in vlomilca aretiral. Pri vlomilcu so našli kompletno vlomilsko orodje, vitrihe, ključe, dve zlati uri, poročne prstane, obleko, perilo in okrog 650 dinarjev. Pri zaslišanju je vlomilec izpovedal, da se piše Franc Babulč in da stanuje v Studencih pri Mariboru. Ker orožništvo sumi, da je navedel napačno ime, se vrše poizvedbe zaradi ugotovitve njegove identitete. Orožniki so vlomilca oddali v zapore okrajnega sodišča.

Koncert pevskega zbora v Dornovi pri Ptuju

Pevski zbor, obstoječ iz 30 pevk in pevcev, je priredil v Dornovi, dne 10. maja t. l. pod vodstvom g. šolskega upravitelja Draga Župančiča svoj drugi pevski nastop z zelo pestrim in popolnoma slovenskim sporedom. Mešani zbor: Z. Prelovec — Pozdrav; I. Ocvirk — Moja pomlad; A. Foerster: Ave Marija iz Gorenjskega slavčka; P. H. Sattner: Nazaj v planinski raj; dr. B. Ipavec: Ej tedaj; E. Adamič: Petnajst let; Oskar Dev: Pod klančkom; Oskar Dev: Gozdič je že zelen; dr. A. Schwab: Še ena, in Zlata kanglica. Moški zbor: Oskar Dev: Je vpihnila luč; J. Žirovnik: Oj ta vojaški boben; Zdr. Švikaršič: Kadar Zila noj Drava. Ženski zbor: Fr. Ferjančič: Lahko noč; V. Vodopivec: Ptici, in Fr. Gerbič: Pesem gondolerjeva. Mešani zbor je dobro upet, v glasovih sorazmeren, pazi na enotnost v izgovarjavi in vsa dinamična znamenja, tako da ga kar lahko uvrstimo med dobro izvežbane zbore. Ženski zbor je posebno uspel pri pesmi Ptici in Pesmi gondolerjevi, zbor razpolaga z dobrimi soprani in prav lepim polnodonečim drugim altom. Moški zbor nekoliko zaostaja za mešanim zborom, treba ga bo spopolniti s prvim tenorjem, katerih je pa žal po deželi težko dobiti, vendar je petje moškega zbora ugajalo posebno v pesmih: Oj ta vojaški boben in Kadar Zila... Kot zadnja točka sporeda je bil dr. A. Schwabova: Zlata kanglica, velik zbor s spremljavo klavirja. Zbor je odpel skladbo živo, enotno vlito, vsestransko lepo zaokroženo ter mogočno.

Temperamentno, sugestivno in sigurno je vodil zbor dirigent D. Župančič, ki bo s svojo energijo in zmožnostmi gotovo dovedel zbor še do visoke stopnje. Zbor je odpel cel spored brez not, kar je gotovo pripomoglo do tako lepega uspeha, ker pevci na ta način bolj pazijo na dirigenta. — Koncert je bil dobro obiskan in je zbor kakor njegov dirigent bil deležen od strani navzočih poslušalcev obilnega priznanja. Fras.

Banket v čast bolgarskim zadružnikom

Ljubljana, 26. maja.

Snoči je železničarska nabavljalna zadruga, kot ena najmočnejših slovenskih zadrug, priredila na čast bolgarskim zadružnikom, ki se mude sedaj v Sloveniji, v dvorani »Sloge« v Ljubljanskem dvoru svečano skupno večerjo. Dvorana je bila okrašena z bolgarsko in našo državno zastavo. Pri svečani večerji je bilo izrečenih več napitnic, tako so govorili predsednik železničarske zadruge Emil Klebel, ki je toplo pozdravil bolgarske zadružnike in pa odlične goste. V imenu Bolgarov so govorili predsedniki bolgarskih zadružnih zvez Fetvadžijev, Pobornikov in Grgljarov. Bolgarski govorniki so naglašali veliko stremljenje na obeh straneh za medsebojno zbližanje tako na kulturnem, kakor na idejnem in na zadružniškem polju. Vsi trije govorniki so v svojih besedah dali izraza svojemu občudovanju pred ponosno stavbo slovenskega zadružništva. V imenu slovenskih oblasti sta govorila načelnik dr. Hubad v imenu bana dr. Natlačena, ki je naglašal, da je pred dobrim polstoletjem zadružništvo rešilo našega človeka iz rok oderuhov, dalje župan dr. Adlešič, ki je imel pesniško vznešen govor o skupni usodi Jugoslovanov in Bolgarov. V podobnem smislu je govoril tudi predsednik Jugoslovanskobolgarske lige gosp. Pustoslemšek. Govorniki so se spominjali pokojnega kralja Aleksandra, katerega spomin so udeleženci večerje primerno počastili, obenem pa so vzkliknili kralju Borisu in kralju Petru II. Pri večerji sta odlično sodelovala železničarski pevski zbor pod vodstvom gosp. Premelča in pa orkester »Sloge«. Med ostalimi udeleženci naj dalje omenimo, da so bile zastopane tudi Zadružna zveza, Zveza slovenskih zadrug in nekatere druge bolj pomembne slovenske zadruge.

Zagrebška mestna podjetja

Ljubljana, 26. maja.

Izkoriščajoč priliko ob svojem občnem zboru v Zagrebu so si časnikarji iz vse države ogledali skoro vsa podjetja mestne občine zagrebške.

Zagreb je kot drugo največje mesto v državi velemesto, v katerem je zelo živahno gospodarsko življenje. Zato odgovarja temu tudi obseg poslovanja mestnih podjetij: elektrarne, plinarne in vodovoda, ki so združeni v enoto, Mestne hranilnice, ki je zopet lastnik tramvaja, klavnice in tržnice. Tako je n. pr. zagrebška električna kalorična centrala največja kalorična centrala v državi, saj bo znašala njena produkcija za 1936 nad 40 milijonov kilovatnih ur in je število njenih konzumentov naraslo že na 42.000.

Posebno se elektrarna trudi, da bi nabavljala čim več premoga iz bližnjih zagorskih rudnikov. Toda, ker je ta premog večinoma lignit, ga je treba mešati z višjekaloričnim premogom in je v zvezi s tem bila napravljena instalacija, ki predstavlja popolno mehaniziranje transporta premoga od skladišča do žrela kotlov. Premične gumijaste vrvice modernega transporta morejo prenesti 100 ton premoga na uro!

Posebej moramo še poudariti, da so kotli najmodernejše konstrukcije in zgrajeni specialno za kurjavo s premogom, ki ima do 50% vode.

Posebej pa je treba poudariti zvezo zagrebške mestne elektrarne z elektrifikacijo njenega območja na Hrvatskem. Leta 1931. je bil zgrajen daljnovod, dolg 55 km, iz Karlovca v Zagreb (elektrarna Karlovca je na Kolpi, zraven zgodovinskega kraja Ozalj). Obe centrali Zagreb in Ozalj delata vzajemno ter si izmenjavata v primerih potrebe tok. Sicer se pa združene električne centrale širijo tudi proti vzhodu in tako delajo na sistematični elektrifikaciji Hrvatske.

Zagrebška **plinarna** je ena najstarejših plinarn v državi in je samo za eno leto mlajša kot ljubljanska, saj je bila ustanovljena leta 1862., leta 1900. pa je prešla v roke občine. Plinarna je bila že večkrat povečana ter sedaj odgovarja vsem potrebam modernega prometa. Poleg drugih momentov je pri zagrebški plinarni poudariti, da je v zadnjih dveh letih organizirala po domačih obrtnikih produkcijo plinskih naprav, kuhal, likalnikov in štedilnikov, ki so za 30 do 50 odstotkov cenejši kot inozemski izdelki pri enaki kakovosti.

Klavnica mesta Zagreba, ki je bila zgrajena leta 1864, že dolgo ni odgovarjala potrebam mesta Zagreba, pa je morala zato biti zgrajena nova klavnica, ki je bila dovršena leta 1931. Zagreb se more ponašati, da ima najmodernejšo klavnico na vsem Balkanu. Ta klavnica ima velik pomen tudi za izvoz mesa. Skupno je bilo na njej zaklano lani 152.588 glav živine ali 13.625 ton. K klavnici spada tudi centralni trg za živino, ki so nameščeni na vzhodu v industrijskem delu mesta. Kot obračunsko mesto za trgovinske posle izvršene na področju mestne klavnice posluje od 1. maja 1933 živinska blagajna (Stočna blagajna) kot trgovsko-komisionelno podjetje na podlagi posebnega statuta. Promet njen znaša letno okoli 70 milijonov Din, saj je pri njej centralizirana dobava in prodaja žive in zaklane živine na debelo za preskrbo prebivalstva mesta Zagreba. Živinska blagajna daje tudi predujme na samo blago, pa daje predujme na račun utržkov za živino.

Tržnica. Zagreb ima danes 7 stalnih in dobro uvedenih velikih odprtih tržišč ter še nekaj manjših tržišč, toda ima tudi pokrite tržnice, in sicer tri ter eno specialno ribarno na Dolcu, ki bo v kratkem dograjena. Tržnica pod Zidom je bila zgrajena po vojni leta 1930 za 27 milijonov Din. Tržnica v Branimirovi ulici je adaptirana zgradba bivše hladilnice mestne aprovizacije. Posebno brigo pa je posvetila občina zgradbi moderne higijenske ribarne s pomočjo banske uprave, ki je tudi prispevala. Gradbeni stroški so znašali skoro 2 milijona Din. Med drugimi ukrepi navajamo, da je letos mestna občina postavila po mestu okoli 50 okusnih paviljonov za prodajo sladoleda in je tudi skrbela za izboljšanje higijenskih razmer. Skrb občine pa se nanaša tudi za preskrbo meščanov s kruhom, mesom in mlekom, kjer pri poslednjem igra važno vprašanje kontrola.

Tramvaj je v Zagrebu zelo dobro organiziran. Pomisliti je treba, da ima tramvaj zelo nizke vozne cene: najvišja vozna cena je 1.50 Din, dočim znaša zjutraj 1 Din. Toda istočasno izkazuje zagrebški tramvaj pri 28 mil. potnikov 1,814.000 Din čistega dobička (1934 2,346.000 Din, 1933 3,092.000 Din, 1932 3,529.000 Din, 1931 2,436.000 Din in 1930 1,044.000 Din). Poleg tega pa tramvaj sistematično skrbi za nadaljno zgraditev svoje mreže in je bila letos dovršena nova remiza, ki ima dovolj prostora za vsa vozila, pa je zgradba sama prilagodena potrebam službe tramvaja. Vozni park zagrebškega tramvaja je naslednji: 74 motornih voz z električno ureditvijo, 13 motornih voz brez elktrične ureditve, 27 zaprtih prikolic in 14 novih odprtih prikolic. Omenjamo še, da je zagrebški tramvaj last mestne hranilnice, kateri dolguje tramvaj ob koncu 1935 33.6, 1934 20.54 milij., pa je pri tem tudi upoštevana tudi najbrže vrednost investicij, tako da to niso samo posojila tramvaja.

Končno omenjamo še zagrebško **mestno hranilnico**, ki je danes največja hranilnica v državi, saj je imela na koncu leta 1935 434.2 milij. vlog in ki spada med najmobilnejše zavode v državi, saj izkazuje njena bilanca pri gori omenjenih vlogah 193.4 milij. gotovine in njej enakih postavk. Likvidnost zavoda pa je bila omogočena le z žrtvijo zagrebške občine, ki je najela leta 1933 posojilo in je donos tega posojila porabila za plačilo svojega dolga pri zavodu, ki je na ta način prišel do gotovine in s tem do zaupanja vlagateljev. Tako ima pa sedaj zagrebška občina zopet korist od tega, ker lahko dobi posojila pri hranilnici, kar se bo zgodilo že letos.

Kar se tiče enotnega dela mestnih podjetij, je za nas poučno sodelovanje treh najvažnejših podjetij: elektrarne, plinarne in vodovoda. To sodelovanje, ki prepreči marsikakšno napačno potezo enega ali drugega podjetja, kar nazadnje lahko škoduje vsem podjetjem je dobilo najlepši izraz v upravni palači, kjer se nahaja uprava teh podjetij. Naprave v tej palači odgovarjajo vsem sodobnim zahtevam pisarniške tehnike ter omogočajo res racionelno delo upravam vseh teh treh podjetij.

Končno se moram dotakniti tudi načina financiranja vseh teh velikih komunalnih naprav. Če pogledamo bilance teh podjetij, najdem, da so v glavnem izvedla vse svoje investicije z **lastnimi** sredstvi. Tako jih danes ne teži težko breme velikih posojil z velikimi obrestmi in amortizacijo kot druga številna komunalna podjetja v državi. Vodje zagrebških podjetij so se zavedali pomena investicij iz lastnih sredstev ter so v ta namen sicer vodili napadano politiko, ki pa se je sedaj izkazala za pravilno in omogoča mestu uporabo njegovih sredstev v večji meri za produktivne svrhe.

*

Likvidacijsko postopanje sta uvedli Škrjelomska zadruga v Dolskem in Zasavska koča v Litiji.

Od 30. V. do 8. VI. bosta

Velesejem in dnevnik »Slovenec«

edini uspešni reklamni sredstvi

Stanje Narodne banke

Dne 22. maja je bilo **stanje Narodne banke** naslednje (vse v milij. Din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 15. maj 1936):

Aktiva: zlato v blagajnah 1.459.76 (plus 1.0), zlato v inozemstvu 49.45 (—), valute 0.3 (—0.04), devize 23.3 (plus 10.9), skupno podlaga 1.532.8 (plus 11.96), devize izven podlage 295.85 (—1.9), kovani denar 437.6 (plus 18.8), posojila: menična 1.357.77 (plus 3.9), lombardna 250.7 (—0.8), skupno posojilo 1608.5 (+ 304), razna aktiva 580.96 (plus 490).

Pasiva: Obtok bankovcev 4.692.6 (— 45.1), drž. terjatve 17.5 (—6.5), žiro 763.5 (plus 73.9), razni računi 986.9 (plus 28.4), skupno obveznosti po vidu 1.767.85 (plus 73.9), obveznosti z rokom 50.0 (plus 1.0), razna pasiva 237.55 (plus 51.4).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 6.460.46 (plus 28.8), skupna podlaga s primom 1.979.43 (plus 15.4), od tega samo v blagajnah s primom 1.875.8 (plus 1.25), skupno kritje 30.48 (30.38)%, od tega samo z zlatom v blagajnah 29.03 (29.14)%.

Izkazu se pozna, da se bližamo koncu meseca. Kajti še nadalje so narasli žiro računi, zmanjšal pa se je obtok bankovcev. Omeniti je še nadalje naraščanje posojil in pa podlage, kjer so zlasti narasle devize.

Zelo pada v oči tudi veliko povečanje raznih pasiv in aktiv, kar je najbrže v kakšni s prehodnimi transakcijami banke v zvezi.

★

Stanje naših kliringov. Po najnovejšem poročilu Narodne banke je bilo stanje kliringov dne 21. maja 1936 tole: Nemčija 378.167 milij. (415.972 milij. po prejšnjem izkazu), Bolgarija 265.000, Turčija 2,217.000 in Italija 149.508 milij. Din.

Kočinska tovarna hranil, d. d. izkazuje za 1935 povečanje posojil pri den. zavodih od 0.31 na 0.55 milij., med aktivi pa so se povečali zlasti dolžniki, dočim so se znižale nepremičnine in zaloge. Donos se je povečal od 2.1 na 2.3 milij., izguba pa znaša 93.125 Din (1934 208.048, 1933 23.901 Din čistega dobička).

Kriza naših bank. Dne 2. t. m. je predaval o tej temi na Kolarčevi univerzi viceguverner Narodne banke dr. Ivo Belin. Po orisu vzrokov, ki so privedli do krize in po orisu razvoja krize same, je ugotovil dr. Belin, da kriza ni nastala zaradi zaščite kmeta, ampak zaradi pretvoritev vlog v dolgoročne investicije. Dr. Belin pravi, da bi morale banke pri takem stanju stvari svojo krizo reševati z izdajo obveznic. Tako bi vlagatelji imeli v rokah obveznice, katere bi še danes držali. Bančna kriza bi nastala prej ali slej. Dr. Belin je mnenja, da je bilo pri pojavih krize uvesti moratorij za banke, kar bi vsaj zajamčilo enako postopanje z vlogami v vsej državi. Danes, po izkušnjah, je treba izvesti koncentracijo bank, ker je 600 bank za našo kmečko državo preveč.

Posojilo primorske banovine. Gradbeno ministrstvo je odobrilo primorski banovini, da najame posojilo 50 milijonov dinarjev za hidrotehnična dela v 47 občinah na 79 krajih. Posojilo bo dala Drž. hip. banka, kolikor se bodo dela izvajala.

Poraba rib v v naši državi. Mesečnik »Jugoslavenski Ribar«, ki izhaja v Splitu, prinaša zanimive podatke o prevozu rib z obmorskih postaj v notranjost države. Iz te statistike izhaja tudi, kje so veliki centri potrošnje naše morske ribe. S postaje Sušak je bilo v prvih 3 mesecih letos izvoženih 44.934 kg rib, s postaje Šibenik 24.670 in Split 38.624 kg, skupno 108.228 kg. Največ svežih rib porabi Zagreb, in sicer 70.256 kg, sledi mu Belgrad s 14.292 kg, **Ljubljana** s 10.408 kg in **Maribor** s 5.341 kg. Če pa vzamemo veliko število prebivalstva, ki ga ima Belgrad, potem je relativna poraba rib v Ljubljani in Mariboru znatno večja kot v Belgradu, ne dosegamo pa še Zagreba, ki je od vseh važnih središč države še najbližji morju in je zaradi tega konzum tako visok.

Kraljevino Grčijo bo pri otvoritvi letošnjega spomladanskega velesejma v Ljubljani zastopal bivši minister in glavni ravnatelj solunskega velesejma g. Ahil Calevras. Kot znano, bo prirejena v okvirju spomladanskega velesejma v Ljubljani, ki bo odprt od 30. maja do 8. junija, posebna oficijelna razstava grške proizvodnje, ki sta jo organizirala gg. Jurij Papavassiliou, šef upravnega oddelka Solunskega velesejma in namestnik glavnega ravnatelja, ter Luka Economou, načelnik gospodarskega oddelka istega velesejma. Namen te razstave, ki bo vsekakor zelo zanimiva, je, da seznani našo proizvodnjo, trgovino in konzumente z grškim blagom in naveže tesnejše gospodarske medsebojne stike med obema zavezniškima državama.

Kompenzacijska trgovina Poljska-Jugoslavija. Kot znano, ima Poljska kompenzacijske pogodbe z Jugoslavijo, Bolgarijo, Romunijo in Madjarsko. V tej kompenzacijski trgovini je znašal poljski uvoz iz teh držav od 1. januarja do 10. maja 1936 7.65 milij. zlatov, od tega iz naše države 0.728 milij., izvoz Poljske v te države pa 11.36 milij., od tega v Jugoslavijo 1.955 milij.

Tovarna kandit[illegible] in čokolade UNI[illegible] izvaj[illegible] La KAKAO [illegible] mode [illegible] ejšim stroji [illegible] otroke [illegible] UNION KAKAO [illegible] ne bar[illegible] A Samo [illegible] elo dobro in izd[illegible]nivo in zato zelo poceni. UNION KAKAO je z[illegible] Union-Kakao [illegible] nljive sest[illegible] [illegible] zahtevajte povsod [illegible]ečno samo UNION KAKAO.

Borza

Dne 26. maja.

Denar

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi ostal neizpremenjen na 9.14—9.24, na zagrebški borzi pa je neznatno narastel na 9.1450—9.2450, dočim je v Belgradu notiral 9.1447 do 9.2447. Grški boni so notirali 29.90 do 30.60, v Belgradu 30.50 blago. Angleški funt je na ljubljanski borzi ostal neizpremenjen na 249.20—250.80.

Nemški čeki so notirali v Ljubljani neizpremenjeno 13.27—13.47, v Zagrebu pa so se okrepili na 13.2150—13.4250, za medio junija 13.18—13.38, za ultimo junija 13.15—13.35, za medio julija 13.1250—13.3250. V Belgradu so notirali 13.1964 do 13.3964.

Ljubljana — Tečaji s primom

Amsterdam, 100 hol. gold. . .	2978.86—2993.45
Berlin, 100 mark	1756.08—1769.95
Bruselj, 100 belg	741.18— 749.24
Curih, 100 frankov	1424.22—1431.29
London, 1 funt	219.05— 221.10
Newyork, 100 dolarjev	4374.28—4410.50
Pariz, 100 frankov	290.21— 291.65
Praga, 100 kron	182.48— 183.58

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenjacij 761.426 Din.

Curih. Belgrad 7, Pariz 20.3775, London 15.415, Newyork 309.5, Bruselj 52.30, Milan 24.35, Madrid 42.225, Amsterdam 209.15, Berlin 124.55, Dunaj 56.20, Stockholm 79.475, Oslo 77.45, Kopenhagen 68.825, Praga 12.82, Varšava 58.10, Budimpešta 60.50, Atene 2.90, Carigrd 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.795, Buenos Aires 0.855.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo 82—84, agrarji 48.50—49.50, vojna škoda promptna 358 do 362, begluške obveznice 67—69, 8% Blerovo posojilo 82—83, 7% Blerovo posojilo 73—74, 7% posojilo Drž. hip. banke 83—84.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 81 den., agrarji 48—48.50, vojna škoda promptna 358.50—360, begluške obveznice 67—68 (67.50), dalm. agrarji 63 den., 8% Blerovo posojilo 83—83.75, 7% Blerovo posojilo 73.25—74 (73.50), 7% posojilo Drž. hip. banke 83.75—85, 7% stab. pos. 81.25 den. — Delnice: Narodna banka 6450 bl., Priv. agrarna banka 219—220, Osj. slad. tov. 140 blago.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 82—83, agrarji 48.25—49, vojna škoda promptna 359—359.50 (359.50), begluške obveznice 67.50—68; 66.10—66.35 (66.25), 8% Blerovo posojilo 83—83.25 (83), 7% Blerovo posojilo 73.25—73.50, 7% posojilo Drž. hip. banke 84.25 den., (84.25), 7% stab. posojilo 82 den. 82.50). — Delnice: Narodna banka 6310—6335 (6320)), Priv. agrarna banka 222—223 (222, 221).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: Baška, okolica Sombor in banaška 123—125, bačka in sremska 124—126, bačka, ladja Tisa 121—123, bačka, ladja Begej 130 do 132, slavonska 127—129. **Oves:** bački, sremski in slavonski 112.50 —115. **Rž** ne notira. **Ječmen:** bački in sremski, 64 kg, 120—122.50. **Koruza** neizpremenjeno. **Moka:** bačka, sremska, slavonska in banaška 205—215, št. 2 185—195, št. 5 165—175, št. 6 145 do 155, št. 7 117.50—127.50, št. 8 100—102.50. **Fižol** neizpremenjen. **Otrobi:** bački, sremski in banaški 96—100. — Tendenca mirna. Promet srednji.

Sombor. P š e n i c a bč okol. Sombor 122 do 124, gornje bč. in srem. 123—125, slav. 125—127, južna ban. 122—124, gornja ban. 124—126, bč. ladja kanal 127—129, bč. ladja Begej 130—132, bč. in ban. pot. šlep 131—133. — O v e s bč., srem. in slav. 115—117. — R ž ne notira. — J e č m e n neizpr. — K o r u z a bč. in srem. gar. kval. 101 do 103, bč. in srem. za junij 102—104. — M o k a bč. 0g in 0gg 205—220, št. 2 190—200, št. 5 165 do 185, št. 6 155—165, št. 7 125—135, št. 8 100—105. O t r o b i neizpr. — F i ž o l neizpr. — Tendenca omahujoča. Promet 38 vag.

Kulturni obzornik

Javornik: Pomlad v Palestini

(Potopis. Založba Hram 1935. Fotografije avtorjeve.

Danes je naša pozornost oprta poleg Abesinije predvsem še na Palestino. Zato malo pozno opozarjamo na Javornikovo knjigo o Palestini, ki je izšla že skoro pred letom dni. Dozdaj je vsa naša revijalna kritika o njej nekam previdno molčala, vendar pomeni knjiga svojevrstno dejanje v naši moderni književnosti. Po obsegu spada med najobsežnejše tekste mlade generacije, po vsebini že značilna za avtorjev literarni razvoj in slog. Oboje je zvezano z njegovim osebnim življenjem, ki ga je gnalo iz domovine v svet, v njegovo barvitost in njegove probleme. Javornik je eden izmed redkih mladih slovenskih pisateljev — če ne edini — ki mu je dano in ki more ter zna iti v svet. Rezultate svojih samotarskih, ponekod skoraj romantično pustolovskih popotovanj po Evropi in drugod sta zadnji njegovi knjigi »Srečanja z nepoznanimi« in »Pomlad v Palestini«.

Toda dočim so »Srečanja« potopisne novele o usodah tujih ljudi in vprašanj, kakor jih gleda mlad slovenski intelektualec, če hočete, mlad človek in imajo v tem po svoji problematiki vendarle še močno zvezo z vsem domačim, je »Palestina« knjiga, o kateri je malo sledov, da jo je pisal književnik slovenskega porekla. V tem oziru jo je mogoče smatrati za objektivno, pomeni pa v avtorjevem razvoju dosledno odtujevanje od vsega domačega.

Palestina, ne le kot zemlja, kot konglomerat barv, oblik in strasti, marveč kot problem, je več ko evropsko, je svetovno vprašanje. Javornik jo je zagrabil in jo s strastno, pogosto prestrastno, premalo umetniško umerjeno plastiko podal kot problem. Današnji dnevi v Palestini kažejo nazorno in stvarno razvoj palestinskih problemov, kakor jih je pisatelj kljub vsej bujnosti, barvitosti in hlastavosti zunanjega življenja gledal v zametku. S tega stališča postaja kot potopis in kot informativno delo neprimerno aktualnejša, kakor je bila ob izidu.

Knjiga je literarno zasnovana na podlagi problemov, ki se v Palestini gnetejo in love. Vsako obsežno poglavje nas seznani z nečim in hoče biti po zunanji in notranji izčrpnosti popolno. »Prvi dan« nas na poti do Haife seznanja z Judovstvom, z njegovim poslanstvom v Palestini, s tragičnim, včasih herojskim romanjem naroda, ki se vrača iz tisočletnega pregnanstva. »Sprehod« je Jeruzalem v svojih barvah, zmedi, posebnostih, v svoji bohotni orientalni in sodobni liriki stvari, ljudi, ver, bojev, lepot in odvratnosti. »Pravljica o oranžah« je realna zgodba palestinskega judovskega sna, ki kaže gospodarska in civilizacijska stremljenja judovstva v Palestini, kateremu je oranža simbol bodočnosti. »Petek«, »Sobota«, in tri nedelje: »Cvetna, betlehemska, jeruzalemska« kažejo pot s simboličnimi naslovi (to so imena praznikov posameznih veroizpovedi) muslimanstvo, judovstvo, krščanstvo o njihovih življenjskih oblikah, spopadih in tisoč podrobnostih. V teh poglavjih so mesta, ki človeka pretresejo po svoji doslednosti, s katero je avtor žel veliko zamere. »Poslednja legenda« pa kaže Palestino v spreminjanju sodobnih stremljenj, opisuje avtorjevo bivanje na brezimni komunistični judovski koloniji v puščavi južno od Genezareškega jezera. To je morda najzanimivejše in najbolj umerjeno poglavje v knjigi, ki je rezultat Javornikovega dvomesečnega samotarjenja v biblični zemlji.

Knjiga ni zbirka razprav, marveč dinamičen mozaik Palestine, ki ga sestavljajo pokrajina, orientalski ljudje, dogodki, spomini. Njena snovnost je naravnost vrtoglava in dostikrat kaotična. Viden je avtorjev napor, da bi ne uredil in napravil pregledno, pri čemer ima težak posel s svojim naravnost razganjajočim slogom, ki ga narekuje vsebina. Kdor hoče Palestino poznati, naj knjigo bere. V podrobnejšo oceno prednosti in pomanjkljivosti se prav zaradi navedenega ni moči spuščati. td.

Jugoslovanska številka »Arche«. Moravska katoliška revija »Archa« je izdala posebno jugoslov. številko, ki jo za to priliko uredil Rajmund Habřina, znani referent za jugoslovanske književne novosti pri »Lidovih novinah« (zadnjič je napisal primero med Prešernom in Macho). »Mesto pregovora« govori o slovanski vzajemnosti, ki ne more biti popolna, če se ne poznajo medsebojne vrednote. Jugoslovansko književnost ne smemo podcenjevati. Leta 1935 v marcu so se sestali pod okriljema Češkoslovaške-jugoslovanske lige moravski prevajalci iz južnoslovanskih književnosti ter sklenili, da izdajo posebno antologijo naše proze in poezije. Zdaj jim je revija »Archa« odstopila en zvezek, da pokažejo prve uspehe. Toliko urednik v uvodu. Nato sledi prevod pesmi Tineta Debeljaka »Nevesta« (O. Babler). Župančičeva epigrama »Izgubljena eksistenca« (O. Babler), Cankarjeve črtice »V predvečer« (A. Horsák), Sardenkove pesmi »Pogrebi« (O. Babler), A. Aškerčevo »Siromakovo pesem o premogu« (A. Horsák), Župančičevo »Himne« (Jaz se divim tvoji krasoti O. Babler), Sardenkove »Fra Angelico« (O. Babler), Meškovih »Spevov iz pregnanstva« (A. Horsák), Moletovega »Lazarja« (O. Babler), Župančičeve »Na razpotju« (O. Babler), Murnove »Pesem« (Habřina) Vodnikove »Sveti mesec« (O. Babler). To so kresovi iz slovenske književnosti. Od Srbohrvatov so zastopani Krleža, Dučič, Domjanič, Andrič, narodna pesem, Nazor, Jeftič, B, Milica Mironova, Kovačevič, Sabič in Dragutinovič. Vmes so raztresene impresije z našega Jadrana, ki jih je napisal Habřina. V krtičnem delu, oziroma boljše informotivnem, je naznanjena Jugoslovanska knjižica v Pragi, Češkoslovaška-jugoslovanska revija, antologije jugoslovanske lirike, opomba, da so letos v Brnu igrali dve slovenski drami, Cankarjeve »Hlapce« in Novačanovega »Hermana« itd. Jadranska antologija, Petravičeve studije ter eden prvih prevodov iz slovenske književnosti na češko ki naj bi bil prevod Prešernovih epigramov (Ko vsaka ni žival lesica... in Popred si pevec bil... (iz 1835) Česka wčela II. str. 157). — Opomnil bi na napako, ko se pesnik Murn Aleksandrov dosledno piše »Mara«, kar naj se popravi, ter prilogi, ki sta lepi, ne predstavljata Meštrovićevega »Mojzesa« temveč »Srdja Zlopogledja«, Skoczyklasova »Glava hribovca« pa ne spada med jugoslovanske vrednote, temveč poljske. — Uredništvu »Arche« moramo biti od srca hvaležni, da tako dela na poznavanju jugoslovanskih književnih vrednot. Zdaj bi bil čas za nas, da tudi storimo nekaj podobnega, kajti tudi pri nas je češkoslovaška književnost premalo poznana v prevodih, dasi jo po imenih precej poznamo. td.

Binkoštni misijonski kongres na Dunaju od 30. maja do 1. junija pod protektoratom kardinala nadškofa dr. Innitzerja. Prireja ga avstrijska znanstveno misijonska delovna občina v zvezi z dušebrižnim zavodom ter Unio cleri. Kongres bo razpravljal važna sodobna vprašanja v zvezi z misijoni. Spored: po klicanju sv. Duha bo govoril najprej kardinal Innitzer uvodne besede, na kar bo predaval p. G. Bichlmair SJ »Spiritus unitatis et unitas Spiritus«. V nedeljo pa prof. dr. J. Hollnsteiner o »Katoliški misli in narodnosti; direktor Kaspar Mayr pa o »Moči krščanstva, ki združuje ljudstva in rase«. Popoldne govori un v. prof. dr. Kloss o »Cerkvi kot čuvarici narodnosti v misijonski zgodovini«, prof. dr. p. P. Smidtz SVD pa o »naselitvenem razvoju človeštva — svetovni mir in svetovni misijon.« Na bikoštni ponedeljek bo posvečen evharističnemu misijonskemu občestvu (zborna sv. maša in sv. obhajilo), nato predavanje dr. V. Lebzelterja o »misijonih med primitivci ter njihovo stališče do narodnostnega in rasnega vprašanja«, ter doc. p. dr. J. Thaurena SVD o »Daljnem vzhodu v edinosti in nasprotjih«. Popoldne bo slavnostno zborovanje s predavanjem rektorja prof. dr. p. A. Grosse-Kappenberga o »Kristusu in njegovem združujočem poslanstvu«, na kar bo bogoslovni zbor misijonišča St. Gabrijel zapel Wagnerjevo »Zadnjo večerjo apostolov«. — Udeleženci se lahko okoristijo s prazničnimi znižanimi vožnjami na avstrijskih železnicah. Vsa pojasnila pa lahko dobe pri odboru Dunaj, I. Grünangergasse 4. Za pristop k predavanjem je plačati 1 S.

Nove naloge modernega poveljnika

Inozemski vojaški strokovnjaki se še vedno pečajo z abesinsko vojsko ter iščejo strateških naukov, katere je nudila ta vojska. Zlasti zanimivo piše o tem »Frankfurter Zeitung«, ki pravi:

Preden je general Graziani dosegel svojo odločilno zmago nad armado Vehib-paše, je na čelu svojih opazovalnih letal sam večkrat preletel ozemlje, poskušal dognati sovražnikove postojanke ter študiral, kje in kako bi lahko napadel. Sedaj je tudi znano, da je v marčnih bojih za goro Amba Aladži, kjer so bili Abesinci na severni fronti prvič jasno poraženi, tudi maršal Badoglio vodil bitko iz letala. Brezžično je dajal navodila za prodiranje svojih obeh armadnih zborov, iz svojega letala je opazoval napad italijanskih čet na silno goro, in iz zraka je tudi dajal povelja, naj letala z bombami napadejo umikajoče se abesinske čete, s čimer je Abesince docela razpršil.

S tem, da sta Badoglio in Grazani iz letala vodila boje, je vprašanje vojaškega vodstva v novi vojski postalo docela drugačno. Vsakdo se bo še spomnil prerokovanja angleškega generala Fullerja in francoskega polkovnika de Gaulle-ja, ki sta prerokovala, da se vračajo davni časi, ko so generali poveljevali sredi udarjanja sovražnih granat, da so celo nekateri med njimi na čelu svojih konjeniških rojev naravnost udarili v sovražno fronto. Fuller in de Gaulle sta oba prepričana, da se je s spremembo tehnike spremenilo tudi bistvo poveljevanja ter se vrnilo v nekdanje stare oblike. Ta novi način poveljevanja bo zopet zahteval, da se bo v prihodnji vojski poveljnik sam udeleževal vojskovanja, da si bo sam ogledoval bojevanje in temu primerno bo moral tudi sam hitro ukrepati.

Vsekakor kaže, da se časi dosedanjega bojevanja v utrjenih jarkih ne bodo več vrnili. V vojskovanju v utrjenih jarkih se je moral general zadovoljiti, da je metodično pripravljal napad. Ko pa je enkrat dal povelje za ofenzivo, je ubogi vojskovodja moral dolge ure v mučni negotovosti v svojem štabnem stanu ali v kakem podzemeljskem rovu nepotrpežljivo sedeti in čakati, kdaj mu bodo začela prihajati poročila od spredaj. V teh urah je bil vojskovodja bolj brez moči in bolj obupan, kakor vsak njegovih grenadirjev. Motor vedno bolj spreminja obraz vojske ne le pri bojujoči se četi, ampak tudi pri poveljniku, ki ima največjo oblast poveljevanja, obenem pa tudi največjo odgovornost.

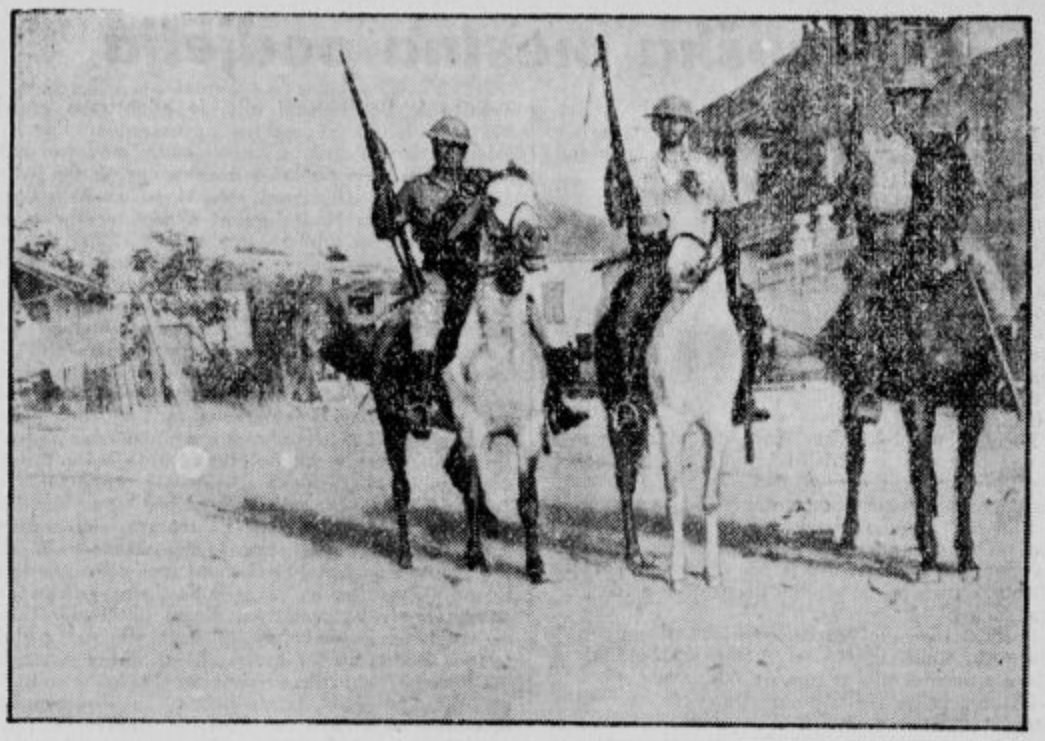

Nemiri v Palestini. Policijska straža na konjih straži na ulicah židovske naselbine Tel Avive

Stavkujoče pristaniške delavce v New Yorku razganja policija.

Cel milijon je pozabil

Praški odvetnik dr. Jožef Svoboda je imel sodnijsko obravnavo pred sodiščem v Mladi Boleslavi. Da bi prišel bolj hitro, je v Pragi najel avtomobil ter se naglo odpeljal. Ko je v Mladi Boleslavi izstopil iz avtomobila, je naglo pohitel proti sodniji. Med potjo pa se je spomnil, da je v avtomobilu pozabil torbo, v kateri je imel 500 tisoč čeških kron denarja, kar je skoro en milijon naših dinarjev. Mož je naglo tekel na policijo, kjer je povedal, da je v avtomobilu pozabil tako veliko denarja in da se je šofer s tem denarjem odpeljal proti Pragi. Toda na policiji so mu povedali, da je bil njegov šofer že tam ter jim izročil ves denar, ker ni vedel, kam je šel tisti gospod, katerega je vozil. Tako je pozabljivi odvetnik dobil svoj denar nazaj, vendar ne vsega, ker je policija odtegnila od 500.000 kron 5% najdenine za poštenega šoferja. Tako je odvetnika njegova pozabljivost vendarle veljala 25.000 kron ali nekako 50.000 dinarjev.

Okras nekdanje Pompejanke

Pri zadnjih izkopavanjih v Pompejih so našli posebno zanimive in dragocene reči. Med drugimi stvarmi so našli popolno opremo bogate Pompejanke. Med to opremo se zlasti odlikuje lasnica, ki je obložena z zlatom in zlatim filigranom. Držaj je narejen v obliki vinskega vrča. Odprtina vinskega vrča pa je zadelana z draguljem, ki je imel obliko cvetočega granatnega jabolka. Druga lasnica je imela držaj narejen kakor lep korintski kapitelj. Na tem kapiteljčku pa stoji Eros s perutnicami, v rokah pa drži povezujeno baklio. Med opremo je tudi dvoje zlatih uhanov, ki so narejeni iz tkanega zlata.

Usoda gledališke lepotice

Pred neko londonsko gledališče hodi vsak večer prodajat vžigalice stara ženica, katera s tresočo roko obiskovalcem gledališča ponuja svoje blago v nakup. Dolgo časa nihče ni vedel, kdo je ta stara reva. Končno pa so le ugotovili, da je starica nekdaj sloveča gledališka lepotica in operetna igralka, katera je pred mnogo leti prav v tem gledališču slavila svoje zmagoslavje. Pisala se je Katarina Fotes, danes pa ji vsi pravijo le »stara Katra«.

Usoda te gledališke zvezde je tale: Kot mlado dekle je prišlo z dežele v London, kjer je iskala svojo srečo. Ker je bila nenavadno lepa, se ji je končno le posrečilo, da je bila nastavljena v tem gledališču, ki se imenuje »Gaiety«. Po svoji lepoti in igralskih zmožnosti je kmalu zaslovela po vsem Londonu. Zaslužila je velike denarje, kateri ji pa niso prav nič teknili, ker je vse zaigrala. Strastno se je namreč udala igranju hazardnih iger. Nekoč na primer v Monte Carlu, je en sam večer zaigrala celih 25000 funtov. Ne da bi si bila belila glavo zaradi velikih izgub, je korajžno naprej igrala, dokler ni zaigrala vsega svojega premoženja in zdravja. Ko je nazadnje obolela je bila ob vse. Nekaj časa so jo podpirali njeni prijatelji, ki so upali, da bo Katarina kmalu toliko ozdravela, da bo zopet lahko igrala. Toda njena bolezen se ni izboljšala in Katarina ni nikdar več mogla igrati. Nazadnje so jo vsi zapustili in reva je ostala brez vseh sredstev. Nekaj časa si je služila svoj kruh s tem, da je hodila s potujočimi gledališkimi družbami po deželi ter služila za suflerko. Kot obnemogla starka se je vrnila v London, kjer sedaj pred istim gledališčem, v katerem je nekoč žela največjo slavo, prodaja vžigalice.

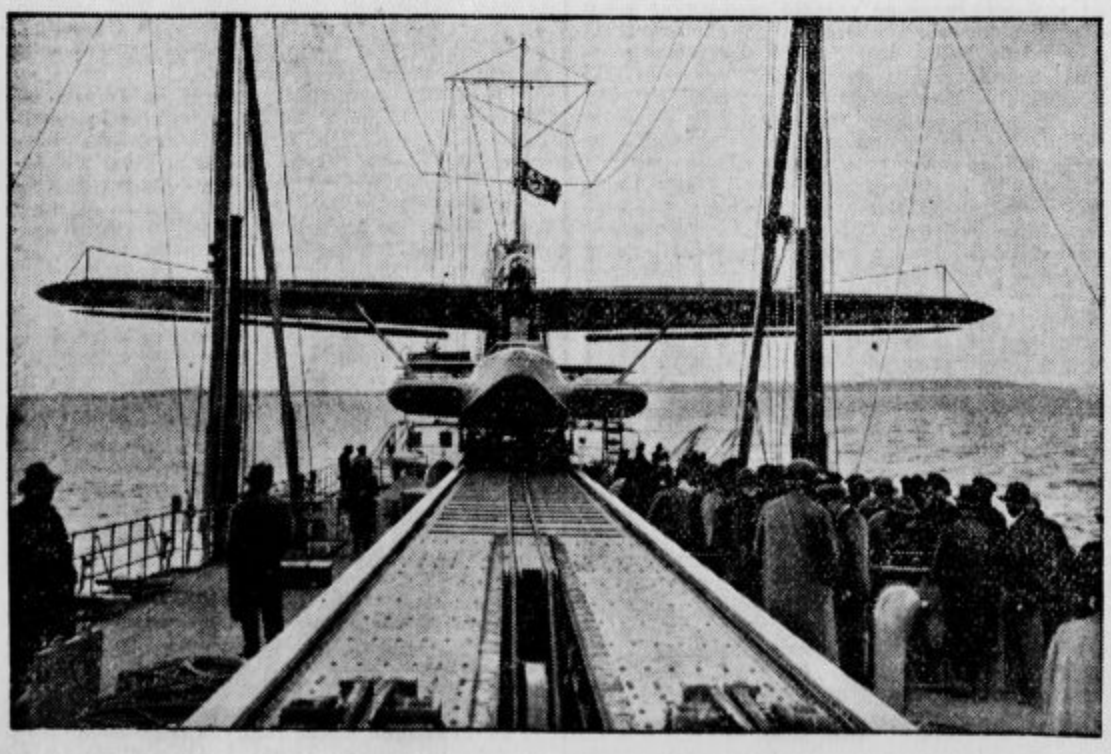

Nova ladja za letala. Nemčija je spustila v morje novo ladjo »Ostmark«, katera bo nosila letala in jih s posebno pripravo metala v zrak, da bo letalo lahko brez zaleta zletelo v zrak.

Kdo je povzročil smrt lorda Kitchenerja?

Angleški lord Kitchener je bil med svetovno vojsko gotovo največja glava angleške generalitete. Takorekoč iz nič je kar čez noč pričaral iz zemlje angleško armado, katera je potem odločilno sodelovala, da so Francozi mogli vzdržati prvi in najhujši pritisk nemških armad na francosko-belgijsko fronto. Kitchener je potem docela organiziral angleško armado, ki je do konca držala svoje položaje zoper Nemce. Lord Kitchener je bil tisti veliki mož, ki je prvi uvidel, da bi bili zavezniki lahko mnogo uspešnejši nastopili zoper nemške armade, ko bi imeli enoten strateški načrt. Tako pa so enkrat napadali Rusi, drugič so napadali Francozi, tretjič zopet Angleži. Nemci pa so lahko s svojimi armadami potolkli zdaj enega, zdaj drugega. Zato se je lord Kitchener odločil, da bo potoval v Rusijo, kjer bo skušal z ruskimi generali doseči sporazum za enoten nastop vseh zavezniških armad. V začetku meseca junija 1916 se je čisto na skrivaj ukrcal na angleško križarko »Hampshire«, da bi na njej s svojimi štabnimi častniki odpotoval v Rusijo. Med potjo pa se je ta angleška križarka potopila. Z njo vred so utonili vsi, ki so bili na ladji. Tako je lord Kitchener našel svoj hladni grob v valovih Severnega morja blizu otokov Orkney. Dolgo nihče ni vedel, kaj se je zgodilo. Ko je bilo končno znano, da se je ladja potopila, so vsi mislili, da je ladjo potopila kaka nemška podmornica, kar je bilo tudi najbolj verjetno, ker so nemške podmornice tedaj silno nadlegovale angleško pomorsko plovbo.

Sedaj pa iz severne Italije prihaja tale senzacijonalna novica: V kopališkem mestu Bordigliera ob italijanski rivijeri že nekaj časa prebiva s svojo ženo in 4 otroci nemški državljan Ernst Carl, ki je bil med svetovno vojsko med najbolj slovečimi nemškimi vohuni na Angleškem. Sedaj je tam v Bordigheri sam pripovedoval svoje doživljaje iz svojega vohunskega življenja na Angleškem. Pravi, da je on izvedel, da se lord Kitchener namerava odpeljati v Rusijo. Ker je vedel, da lord Kitchener strastno zbira starine, se je Ernst Carl preoblekel za trgovca s starinami ter tako prišel h Kitchenerju. Ponudil mu je v nakup nekaj silno starih mobilij, katere ima baje shranjene v Parizu Kitchener je bil s ponudbo zadovoljen, pristavil pa je: »Delajte naglo, ker moram popotovati v Rusijo!«

Ta neprevidna Kitchenerjeva opazka je bila Carlu dovolj, da je začel s svojimi vohuni zasledovati lordove načrte. Kmalu je tako dognal, da se hoče lord Kitchener odpeljati v Rusijo na križarki »Hampshire«, katera pa je bila policijsko močno zastražena. Vkljub temu pa se je Carlu posrečilo, da je vtihotapil na ladjo dva svoja človeka, ki sta bila preoblečena v mornarja. Ta dva sta potem 5. junija l. 1916 skrila v ladjo 2 bombi na uro, kateri naj bi eksplodirali ob določenem času, kakor je kazala ura. Ti dve bombi sta potem res eksplodirali pri Orknejskih otokih in Nemcem tako nevarni lord Kitchener je bil mrtev. S tem so Nemci pač dosegli, da se je vojska silno podaljšala. Končnega izida s tem dejanjem pa seveda niso mogli spremeniti.

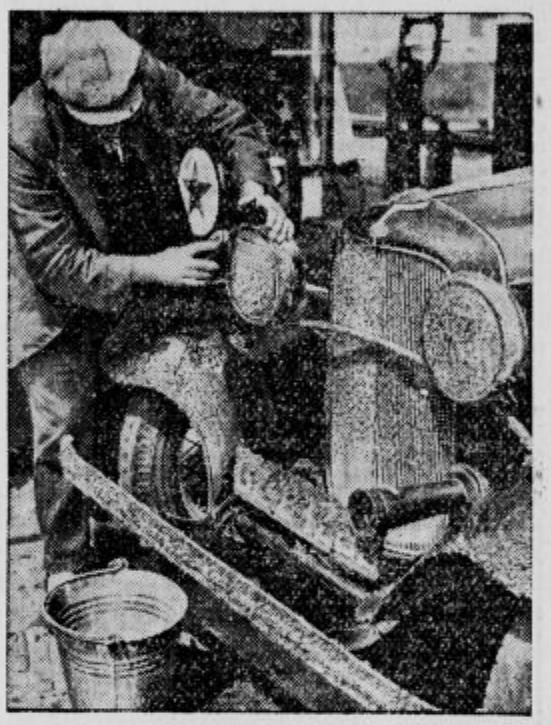

Oblaki muh na Holandskem. Po nekaterih krajih Holandske so te dni nastopili taki roji muh, da kaj takega še nikdar ni bilo. Mušji roji so bili tako gosti, da so otroci z enim zamahom lahko zajeli kar celo pest muh. Na sliki vidimo avtomobil, ki je na hladilniku ves pokrit z muhami, katere so se prijele vročega hladilnika in tam obtičale.

Koliko jezikov je na svetu

Koliko jezikov je prav za prav na svetu, tega doslej nihče ni natančno vedel. Večina učenjakov misli, da je sedaj na svetu kakih poldrugi tisoč živih jezikov.

Angleški filolog Williamsson pa je s pomočjo svojih sotrudnikov, katere je imel po vsem svetu, in na podlagi večletnega svojega študija dognal, da je danes na svetu nič več in nič manj, kakor 2796 živih jezikov, ki so med seboj docela različni. Pravi pa, da je le 860 takih jezikov na svetu, ki so tako različni, da lahko rečemo, da so si popolnoma tuji. Živi jeziki so na zemlji tako razdeljeni: v Evropi jih je 48, v Aziji 153, v Afriki 118, v Ameriki 427, v Avstraliji in na otokih Tihega oceana pa 117. Williamson je dognal, da večina jezikov maloštevilnih in neciviliziranih ljudstev po drugih delih sveta izumira. Pravi, da vsako leto izginejo in zatonejo v pozabljenje vsaj trije eksotični jeziki. Napredek evropske civilizacije po doslej neraziskanih delih sveta prinaša tja kulturne jezike in s tem uničuje jezik praprebivalcev.

„SLOVENEC“ pred 60 leti:

V soboto 27. maja 1876.

Politični pregled.

Delegacijі delata na vse kriplje, da bi prej ko mogoče končali svoje delo. Posebno marljiva je takrajlitavska delegacija, kadar se zboruje v Budapešti, unkrajlitavska pa je enako pridna, kadar se zboruje na Dunaju. — Grof Andrassy je vendar — le izdal »rujavo knjigo«, v kateri pa se večidel nahajajo kupčijska pisma.

Hrvatski sabor se bode precej sklical, ko delegacijі končate svoje delovanje, in bo zboroval skoro 3 mesece.

Srbska vlada je razpisala narodno posojilo 12 milijonov frankov, zaukazala 3mesečni moratorij in suspendirala tiskovno postavo. Tudi se noben Srb od 18 do 50. leta ne sme umakniti iz dežele, ne sme se mu dati potni list. Ravno tako se nobenemu vojaku ne sme dovoliti dopust, naj bi bilo še za tako malo časa. To vse priča, da se na Srbskem nekaj kuha.

»Koliko kosov slaščic želiš?«
»Dva kosa, prosim!«

Pridobivajte novih naročnikov!

Novi pomočnik ravnatelja drž. železnic v Ljubljani

Ljubljana, 26. maja.

Včeraj je nastopil že delj časa vakantno mesto pomočnika direktorja ljubljanske žel. direkcije g. inž. Rudolf Kavčič, dosedanji šef konstruktivnega oddseka gradbenega oddelka navedene direkcije. Po nedavnem imenovanju obče popularnega g. dr. Aleksandra Faturja za direktorja ljubljanske žel. direkcije, ki je povsod odjeknila kot izraz zasluženega priznanja našemu človeku, pomeni tudi najnovejše imenovanje pravilno cenjenje domačih železniških strokovnjakov.

Gospod inž. Rudolf Kavčič izhaja iz železničarske družine. Rodil se je 15. aprila 1885 leta v ljubljanskem šentpeterskem okraju. Po dovršeni osnovni in srednji šoli se je l. 1902 vpisal na graško tehniško fakulteto in jo z diplomo iz gradbeno-inženjerske stroke že l. 1907 dovršil.

Že naslednjega leta je nastopil kot mlad inženjer službo pri gradbenem oddelku južne železnice na Dunaju, kjer je sodeloval pri baš tedaj započeti izmenjavi železniškega gornjega ustroja na progi Zidani most—Ljubljana. A že marca istega leta je prestopil iz južno-železniške v državnoželezniško službo, in sicer h direkciji za zgradbo novih železnic na Dunaju, kjer je ostal do prevrata.

Pod upravo te direkcije srečujemo g. inž. Kavčiča pri naslednjih važnih gradbenih delih:

Od l. 1908—1914 pri trasiranju in novi zgradbi belokranjske železnice. Od l. 1914—1917 pri zgradbi dalmatinske železnice Knin-Pribudić. L. 1917 pri izdelavi celotnega projekta za 3. in 4. tir proge Dunaj—Krakov in načrtov za razširjenje postaj na tej progi. L. 1918. sodeluje g. inž. Kavčič pri novogradnji proge Logatec—Ajdovščina, a kasneje l. 1923. izvrši trasiranje prog Št. Janž—Sevnica, Ormož—Murska Sobota, Kočevje—Lukovdol—Vrbovsko ter Črnomelj—Lukovdol.

Med tem časom čisto tehničnega dela je moral seveda opravljati tudi mnogolične upravne funkcije, s katerimi so ga venomer obsipavali. Tako je poleg ponovnih funkcij šefa raznih sekcij za trasiranje in novogradnjo prog (Stara Straža, Vitkovice in dr.), opravljal opetovano odgovorno službo podnačelnika, šefa raznih odsekov itd. pri raznih panogah železniške službe. Preobrat ga je zatekel kot šefa progovne sekcije v Novem mestu, od koder je bil pozvan od nar. vlade v gradbeno službo prve naše povojne železniške direkcije, nakar je bil l. 1923 pozvan v likvidacijsko komisijo za podržavljenje južnih železnic. V poslednjem času je inž. Kavčič vodil zgradbo novega žel. mostu v Zidanem mostu.

Svoja bogata izkustva si je g. pomočnik direktorja oplodil v prvi vrsti pri gradbi novih železniških prog — pri stroki, v kateri velja za odličnega veščaka. Obogatil pa je še to svoje znanje z neumornim privatnim študijem in študijskimi ekskurzijami po Nemčiji, Belgiji, Franciji, Italiji, pa tudi Angliji. Svoj sloves je v prvi vrsti utrdil s projekti novih naših železniških zvez. Njegovo ime je poleg onega gg. direktorja inž. Klodiča in univ. prof. Horvata popularizíral njihov skupni projekt za gradnjo železniške zveze z morjem, t. j. proge Ogulin—Drežnica—Vinodol—Sušak—Reka, oziroma Malinska na otoku Krku.

Naša najvišja kulturno-znanstvena ustanova — naša Alma mater — ga je v znak uvaževanja njegovih odličnih zaslug pozvala l. 1926 kot honorarnega docenta na svojo tehn. fakulteto, kjer še danes v svoji stroki odgaja naš akademski naraščaj.

Naj bodo odličnemu strokovnjaku, ki ga tudi kot človeka odlikujejo poleg dobrodušnosti redka skromnost, zavednost in kremenitost značaja, izrečene k njegovemu imenovanju tudi s tega mesta naše iskrene čestitke!

Ljubljansko gledališče

DRAMA: Začetek ob 20.

Sreda, 27. maja: *Gozd*. Red Sreda.
Četrtek, 28. maja: *Mladi gospod šef*. Red A.
Petek, 29. maja ob 15: *Juarez in Maksimiljan*. Izven. Dijaška predstava po cenah od 14 Din navzdol.

OPERA: Začetek ob 20.

Sreda, 27. maja: *Lucia di Lammermoor*. Red C.
Četrtek, 28. maja: *Othello*. Red Četrtek.

Poizvedovanja

Zlata damska zapestnica je bila izgubljena v nedeljo 24. maja popoldne. Ljubljana-Sv. Jakob-Nadgorica-Črniče-Kleče. Proti visoki nagradi oddati v kavarni »Prešeren«, Ljubljana.

Sport

Olimpijski dan

Čez tri mesece bodo že za nami XI. olimpijske igre, ki se bodo odigravale v času od 1. do 16. avgusta v Berlinu. Čez tri mesece bomo samo še občudovali velike uspehe, ki jih bodo dosegli najboljši atleti sveta na berlinskih tleh. In čez tri mesece bodo reprezentance športnih narodov že zopet doma ali pa bodo na poti domov.

Niti dobro se ne bomo zavedli in olimpijski zvon v stolpu berlinskega stadiona bo zapel: »Kličem mladino sveta« (kar je napisano na tem zvonu) in na dan otvoritve največjih olimpijskih iger, kar jih pozna zgodovina človeštva, na dan 1. avgusta, se bo prvikrat oglasil z visokih lin mogočnega stolpa na berlinskem državnem športnem polju.

Ta slovesni trenutek že ves svet težko pričakuje. 52 narodov bo tedaj zbranil v stadionu in stotisočglava množica jih bo opazovala in ugibala, kdo bo letos zmagal, kdo bo odnesel zlato kolajno. In med to pisano mednarodno družbo bo tudi naša država. Mlada še sicer in še mlajši njen šport, toda podala se bo v najtežjo svetovno borbo, kjer se bo ramo ob rami z velikimi narodi borila za olimpijsko čast.

Naša reprezentanca bo štela okrog 100 športnikov. Zastopane bodo skoraj vse športne panoge, ki jih pri nas gojimo: od lahkeatletike, plavanja, telovadbe pa do sablanja. Določene so že reprezentance za vse panoge in vse tudi že prav pridno trenirajo, deloma pod skupnim vodstvom, deloma pa po glavnih športnih centrih naše domovine. Vse se razvija v najlepšem redu in po določenem načrtu, tako da že danes lahko trdimo, da bodo naši reprezentanti častno zastopali barve naše domovine. Le ena skrb tare vse merodajne športne činitelje: finančna sredstva. Precej je že nabranega v olimpijskem fondu, toda še vedno mnogo premalo.

Zaradi tega bo dne 7. junija po vsej državi olimpijski dan, na katerem so obvezne sodelovati vse športne organizacije s svojimi najboljšimi močmi. Spored tega olimpijskega dne bo zelo pester in zanimiv, na kar že danes opozarjamo vse prijatelje olimpijske ideje ter ljubitelje lepih in borbenih športnih nastopov.

Zaključek prvenstva Ljubljane v table-tenisu

Turnir za prvenstvo Ljubljane, ki ga je priredila SK Ilirija pod pokroviteljstvom župana gosp. dr. Jure Adlešiča, se je končal v nedeljo s tekmami za single seniorjev, single juniorjev in utešni single. Ta turnir je bil zadnji v tej sezoni. V nedeljo je bilo nekoliko manj občinstva, pač zaradi izredno lepega vremena ,ki si ga table tenisti za časa turnirja nikoli ne želijo. Rezultati preostalih disciplin so bili:

Single gospodov: Kakor smo že poročali, so se v finale plasirali Marinko po zmagi nad Nagyjem, Žiža z zmago nad Kosmino, dalje Lazar, ki je premagal Geržiniča, ter Weissbacher, ki je premagal Horvata. Ker se je tekmovanje in tudi finale vršilo po čistem cup sistemu, so preostale v tej disciplini samo še tri partije. Marinko je imel prav lahko delo z Žižo, ki se mu je po drugem izgubljenem setu predal. Bolj napeta je bila partija Weissbacher—Lazar, ki jo je po dramatični borbi dobil stari rutiner Weissbacher. Sledila je končna partija za naslov prvaka Ljubljane med Marinkom (Hermes) in Weissbacherjem (Ilirija). V prvem setu je Weissbacher igral izjemoma zelo previdno ter zmagal z 21:16. Že je izgledalo, da bo Ilirijan dobil match, posebno, ko je v drugem setu že precej vodil. No, pa se je znal državni prvak Marinko še ob pravem času zbrati ter je počasi nabiral poen za poenom in najprej izenačil v setih, potem pa razmeroma gladko zmagal z rezultatom 3:1. Končni izid v singlu gospodov je bil torej nasleden: 1. Marinko (Hermes), 2. Weissbacher (Ilirija), 3. in 4. Žiža in Lazar (oba Ilirija).

Juniorji: 1. Lazar (Ilirija), 2. Kosmina (Hermes), 3. in 4. Grošelj in Dernovšek (oba člana Ilirije). Lazar je v finalu premagal Kosmino s 3:2. Ilirijan je vodil že z dvema setoma naskoka, potem je pa popustil in je Kosmina izenačil. V odločilnem setu je prevzel iniciativo Kosmina ter bil že z 8 poeni v prednosti. 12:4 se je glasil rezultat, ko je Lazar začel nabirati točke. Napravil je samo še dve pogreški in zmagal z 21:14.

V utešnem singlu je zmagal član Korotana Dolinar Žarko v finalu nad Djinovskim z rezultatom 2:1. Nihče ni pričakoval da bo junior Dolinar odnesel prvo mesto rutiniranemu Djinovskiju. Sploh so Korotanovi igralci pokazali na tem turnirju velik napredek, posebno pa oba brata Dolinarja.

Načelnik table tenis sekcije SK Ilirije je ob koncu pozdravil navzoče igralce ter jim razdelil lepa darila. Moštvo Ilirije in prvak Marinko so prejeli dva krasna pokala v trajno last.

Pri lenivosti črevesa

kataru v črevih, obolenju skrajnega črevesa odstranjuje naravna

FRANZ-JOSEFOVA

grenka voda zaprtje spodnjih organov dobro in nadlo. Mnogoletne izkušnje uče, da poraba Franz-Josefove vode izborno urejuje funkcije črev.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15485, 25. V. 35.

Kopališče SK Ilirije odprto!

Od ponedeljka dalje sprejema kopališče SK Ilirije prve svoje goste. Topli sončni žarki so zvabili v vode že precej prijateljev kopanja in sončenja. Zrak v kopališču je radi obdajajočega zidovja že poletniško topel, voda je zmerno temperirana tuši pa vroči in mrzli. Tako je kopališka uprava omogočila zdrav kopalni užitek svojim prijateljem že takoj ob začetku sezone. Če bo trajalo jasno vreme še naprej, bo kmalu mrgolelo dvonogih martinčkov na sončnejših ilirijanskega kopališča.

ASK Primorje, (lahkoatletska sekcija). Danes ob 20.30 v salonu hotela Metropol (Miklič) občni zbor sekcije. Obvezna udeležba za vse članstvo in sekcijski odbor. Načelnik.

JZSZ. — Zbor smučkih učiteljev skliceuje po § 2. pravil ZSU svoj letni sestanek dne 6. junija t. l. ob 17 uri v pisarni JZSZ v Ljubljani, Tyrševa 1/IV. P. n. člane prosimo, da se radi važnosti dnevnega reda sestanka sigurno udeleže. — Tajništvo opozarja, p. n. člane, da poteče dne 27. t. m. rok za dostavitev pol za zborovo člansko statistiko, prosimo, da se iste do navedenega dne zanesljivo dostavijo na naslov zbora. V četrtek 28. t. m. ob 20 je redna zborova seja in sestanek članstva. Radi važnosti naj bodo gg. odborniki točni.

Naznanila

Ljubljana

1 *Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani* priredi XV. znanstveni sestanek v poslovnem letu 1936. dne 29. maja t. l. ob 18 v predavalnici internega oddelka Obče drž. bolnišnice v Ljubljani s sledečim sporedom: Dr. Baje: Sympathectomia pri gangraena pedis Dr. Božena Merijak: Patogeneza ikterusa. Vabljeni vsi gg. zdravniki in medicinci!

1 *Nočno službo imajo lekarne:* mr. Bakarčič, Marijin trg 5; mr. Kurnik, Gosposvetska c. 10 in mr. Bohinec ded., Rimska c. 31.

1 *Združenje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov — sekcija Ljubljana* ima v sredo 27. maja ob 20 v lastnem družabnem lokalu na Kongresnem trgu prvi članski sestanek, na katerem se bo obravnaval dnevni red letošnje glavne skupščine na Bledu.

1 *Ravnateljstvo drž. konservatorija* priredi v četrtek, dne 28. maja produkcijo četveroročnih klavirskih skladb. Nastopijo gojenci Demšar Gojmir, Mentnani Marija, Jug Majda, Lovše Samo in Adamič Bojan iz šole prof. Antona Ravnika, ki tudi sam sodeluje pri produkciji kot drugi pianist. Začetek produkcije ob 18 in pol v Filharmonični dvorani. Vstopnice se dobe v knjigarni Glasbene Matice.

1 *Združenje diplomiranih tehnikov Kraljevine Jugoslavije* vabi članstvo na današnji sestanek, ki bo v Trgovskem domu ob 20. Skupščina UDTKJ — glavne uprave bo na binkoštni ponedeljek ob 9 dopoldne v beli dvorani hotela Union v Ljubljani. Za članstvo v Ljubljani je udeležba obvezna.

Naše dijaštvo

Kongregacija akademikov pri oo. jezuitih ima drevi ob 20 svoj redni sestanek. Predaval bo tov. Logar o umetnosti. Pridite! — Prefekt.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sreda, 27. maja: 12 Prenos iz Bukarešte 12.45 Vremenska napoved, poročila. 13 Napoved časa, objava sporeda, obvestila. 13.15 Iz živalskega sveta (plošče). 14 Vremensko poročilo, borzni tečaji. 18 Otroška ura: Citronček. Napisal: Vinko Bitenc. Izvajajo člani rad. dram. družine, vodstvo: ing. Ivan Peugov. 18.40 O Nikoli Tesli (g. univ. prof. Marij Osana). 19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. 19.30 Nac. ura: Poslednji rapsod v Beli Krajini: Mato Crnič (dr. Niko Zupanič iz Ljubljane). 20 Na harmoniki koncertira g. Rudolf Pilih (vmes plošče). 21 Prenos evropskega koncerta iz Rumunije. 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. 22.15 Narodna pesem (plošče). 22.40 Esperantsko predavanje: Ljubljana v perspektivi IX. esper. kongresa (g. Kozlovčar Jože).

Drugi programi:

Sreda, 27. maja: Belgrad I.: 20.40 Narodne pesmi. 21 Prenos iz Bukarešte 22.20 Lahka glasba. — *Belgrad II.:* 14.05 Ing. Petrovičevo predavanje o Nikoli Tesli ob njegovi 80-letnici. — *Zagreb:* 20 Madrigali. 20.30 Orkestralna glasba. 21 Bukarešta. 22.15 Plesna glasba. — *Bukarešta:* 21 Evropski koncert. — *Dunaj:* 19.40 Vojaška godba. 21 Bukarešta. 22.10 Glasbene miniature. 23.25 Plesne plošče. — *Budimpešta:* 20 Od Londona do Pešte (plošče). 211 Bukarešta. 22.25 Ciganska glasba. 23.25 Plesna plošča. — *Trst-Milan:* 20.40 Zborovsko petje. 21.15 Pihala, nato plesna glasba. — *Rim-Bari:* 17.15 in 20.40 Pestra glasba. 21 Bukarešta. 22 Citre. 22.45 Plesna glasba. — *Praga:* 19.20 Pestra glasba. 21 Bukarešta. 22.30 Plošče. — *Brno:* 20.30 Slavnostni koncert. — *Varšava:* 20 Plošče. 21 Bukarešta. 23.25 Plesna glasba. — *Vsa Nemčija:* 20.15 Ura mlade generacije. — *Berlin:* 20.45 Zabavni koncert. — *Königsberg-Lipsko:* 20.45 Večerni koncert. — *Hamburg-Köln:* 20.45 Pticji koncert. — *Vratislava:* 20.45 Zgornješlezijske narodne pesmi. — *Frankfurt:* 20.45 Plesna glasba. — *Stuttgart:* 20.45 Gosli. 21.30 Bukarešta. 24-2 Mozartove, Schubertove in Schumannove skladbe. — *Monakovo:* 20.45 Koračnice iz časov Friderika Velikega. 21 Bukarešta. 23 Zabavni koncert.

Združena občina Višnja gora javlja žalostno vest, da je umrl gospod

Erjavec Jože

naš prvi zaslužni občinski predsednik, načelnik Županske zveze za sodni okraj Višnja gora, namestnik načelnika sreskega cestnega odbora Litija itd. itd.

K poslednjemu počitku ga spremimo v petek, dne 29. t. m. ob pol 10 dopoldne na farno pokopališče v Višnji gori.

Višnja gora, dne 26. maja 1936.

Uprava občine Višnja gora

Mestna nabavljalna in prodajna zadruga za sodni okraj Višnja gora javlja, da je umrl gospod

Erjavec Jože

naš dolgoletni načelnik, predsednik občine itd itd.

K poslednjemu počitku ga spremimo dne 29. t. m. ob pol 10 dopoldne na tukajšnje farno pokopališče.

Višnja gora, dne 26. maja 1936.

Načelstvo

L. Ganghofer: 96

Grad Hubertus

Roman

»Svetlost, bodite brez skrbi. Grof Robert so napravili vse, kar je bilo potrebno. Brzojavke so odšle že sinoči in grof Robert so bili pol noči pokonci, da bi napisali naslove za posmrtnico. Sluga je že ob štirih zjutraj odpotoval s temi naslovi v Monakovo in bo prinesel od tam, kar so grof Robert naročili. Pogreb bo jutri dopoldne ob devetih. Sprevod bo oskrbelo neko monakovsko podjetje, tudi godba in pevski zbor prideta iz prestolnice —«

»Nehaj!« je zasopihal grof Egge in skremžil usta, kakor bi bil požrl gorjupo zdravilo. Stopajoč po sobi, se je hripavo zasmejal. »In vso to navlako je oskrbel Robert? Tako hitro? Vsa čast! Krepko drži glavo pokonci, kjer bi drugi zgubili pamet.« Z rokami na hrbtu je obstal pred steno in zastrmel v gamzje roglje, ki so na gosto viseli drug poleg drugega.

»Ali smem svetlosti prinesti zajtrk?«

»Ne diši mi več!«

»Toda svetlost bi morali vendar drugo obleko —«

»Črno? No, torej! Prinesi jo!«

Pol ure pozneje je stopal grof Egge v staromodni salonski suknji, ki je imela prekratke rokave in se prezala po šivih, kvišku po stopnicah. Na uho mu je udaril ropot in udarci kladiva.

V mrliški sobi je bilo tucat ljudi, ki so obijali stene s črnim suknom in zagrajali zvišeno postelj z živo mejo cvetja. Ukazoval jim je Boštjan Zauner in kazal pri tem svoje mnogostranske talente. Plaha žalost se mu je brala z neprespanega obraza, in ko je zapazil grofa, se mu je pritulila glava še bolj med pleča.

Grof Egge se je molče ozrl po sobi in ljudeh, si segel v brado in se spet obrnil.

Mojster Zauner se je zmuznil za njim. »Prosim, gospod grof, tole sem našel!« Vzel je majhno, v kos časniškega papirja zavito stvar iz telovnikovega žepa.

Grof Egge je vzel in odšel. Ko je sedel spet v svoji sobi v naslonjaču, je z drhtečimi rokami odvil papirček. Jelenova kotnika sta bila v njem. Oči so se mu orosile, ko ju je gledal. Zaječal je in segel po denarnici, da bi ju shranil. Zdaj sta bila spet na svojem starem mestu. Čez čas je grof Egge pobral zmečkani papir s tal in pogledal še enkrat, ali ni v njem morda še kaj drugega. Pri tem je preslišal, da nekdo rahlo trka in se je ozrl, ko so se vrata odprla.

V sobo je s ponižno žalostnim obrazom stopil Schipper in vrteč klobuk v rokah, začel jadikovati: »Marija in Jožef, ljubi gospod grof, kaj se je pa zdaj zgodilo! Sinoči si kar misliti nisem mogel, kaj neki je. Davi sem si pa dejal: zdaj pa moraš tega posebnega srnjaka odnesti doli —«

Grof Egge je šinil kvišku. Čelo mu je gorelo, kakor bi ga kdo udaril v obraz. Z drgetajočimi pestmi je stopil proti lovcu in zavpil: »Ven!«

»Toda, gospod grof!« je zajecljal Schipper osupel.

»Ven! Ti si kriv, da sem ostal! Če bi bil odšel z njim, bi se to ne zgodilo. Hotel sem iti. Ti si me zadržal! Pojdi mi izpred oči, ali se bom pa spozabil. Mrhač! Morilec! Meni izpred oči! Ven!«

Schipper je menil, da bo najbolje, če pred tem izbruhom brezumne jeze kar najhitreje odnese pete. Ko je prišel na verando, se je pokril in se ozrl čez ramo. Potem je odšel v Moserjevo delavnico, kjer je bil v kotu pustil svojo puško in palico. Stari Moser, ki je klečal na krvavih opločinjenih tleh in žagal srnjaku nenavadno rogovje z glave, je s Schipperjevega obraza menda spoznal, da ne teče nekaj gladko. »Kaj pa ti je?«

»Pri miru me pusti!« Razjarjen si je vrgel puško na hrbet in odšel. Ognil se je gradu in krenil po ovinku na cesto.

V vrtičku mojstra Zaunerja je zagledal gosposko Liziko in Pointnerjevega Andreja. Dekle je s škarjami rezalo zadnje cvetlice in jih polagalo v košarico, ki jo je nosil za njo Andrej. »Pozdravljena, Lizika!« je zaklical Schipper čez plot. »Ali spletaš vence za gospodo?«

»Da! Pa je že zelo malo rož!«

»Seveda! Lepi časi so minili!« S to tajnomodro pripombo je odšel Schipper svojim potem. Ko ga je pripeljala cesta do Brucknerja, je opočasnil korake. Zagledal se je v okna, priprl oči in se nasmehnil. »Zdi se mi, da ne bova orala več dolgo skupaj, midva z grofom.« Ozrl se je nazaj po cesti proti gradu. »Misliti moram na lastno gnezdo!« Popravil si je klobuk in stopil na Brucknerjevo dvorišče, kjer se je pri vodnjaku igral drvarjev fantek. »He ti, malič, ali so teta Mali doma?«

»Ne, šli so v Jezerski dvor po cvetlice za na grob. Oče so pa doma.«

»Tako? Oče?« Smehljaje se je krenil Schipper proti hiši, pokukal skozi okno v izbo in potrkal na šipo.

Na cesti se je tedaj prikazala Horneggerica, ki je prihajala iz štacune. Temno ji je udarila kri v lica, ko je zapazila lovca. Kaj bo dejal na to France? Da trka Schipper pri Mali na okno!«

Na pristajališču jo je srečala dekla iz Jezerskega dvora z ogromnim vencem iz tisovih listov in belih nageljnov.

Bil je prvi venec, ki je prišel na Hubertusovo. Fric ga je odnesel v rogljo sobo, iz katere je čul razburjen glas grofa Eggeja; ko je sluga vstopil, je glas obmolknil. Grof Egge je stal poleg naslonjača, v katerem je sedela Kiti. Bila je črno oblečena, drhteče roke so ji počivale na krilu, oči je imela vse objokane. Oče in hči sta bila govorila menda o resnih stvareh. Ko je uzrl venec, je grof Egge namrščil obrvi, Kiti je vstala globoko ganjena, ogledovala rože in odstranila nekaj velih cvetov. »Kdo ga je poslal?«

»Gostilničar iz Jezerskega dvora, milostna gospodična.«

»Povejte, da se prisrčno zahvaljujemo.«

Fric je pokimal in se obrnil proti svojemu gospodu. »Prosim, svetlost, kaj naj dam ljudem, če prineso cvetje?«

»Dati? Ah tako? To je za ljudi kupčija? Mučijo me in za to naj še plačujem? Daj dvajset pfenigov!«

Kiti je rahlo zardela: »Toda papa —«

»Torej trideset! To je več ko dovolj!« Pomignil je z glavo proti biljardnici. »Tale tam, ki je žalosten na moje stroške, mi je s svojim slavnostnim oktobrskim šundrom, ki ga pripravlja za jutri, zagazil že itak čez kolena v mošnjico. Zdaj proč s tem ščavjem! In ne nosi mi te navlake več v sobo.«

Kiti je prišepetnila slugi nekaj besed, in ko je bila spet sama z očetom, je odšla trudno k naslonjaču.

Molče, razdraženo vzburjen je hodil grof Egge po sobi gori in doli; potem je obstal pred Kiti. »Nobene besede več o tem! Da si mu brzojavila, je bilo prav. Tale tam je mojo nesrečo naznanil tudi našemu čevljarju in krojaču. Prav pa ni bilo, da si hotela mojo žalost za enega izkoristiti, da bi pomagala drugemu. Rad te imam. A tu tudi ti ne boš ničesar spremenila. On se me je sam odrekel, in naj hodi sam svoja pota. Vem, trdo je zate, spreti se z njim. Toda tvoj oče sem in moja pravica do tebe je starejša. In potrebujem te. Rahločuten nisem bil nikoli, ne poznam tega. Toda oče je le oče. In jaz sem zdaj siromak. Eden me je zapustil. Drugega mi je vzel Bog in moja krivda. In tega tam ne štejem. Moj lov in ti, to mi je ostalo. Svojega lova se bom držal, dokler imam zdrave roke in bistre oči.« Položil je roke Kiti na ramena. »In ti? Kajne, ti si moja, košutica?«

Žalostno je pogledala Kiti očeta.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobe

Pekovski mojster

z obrtom, samski, s kavcijo, se sprejme. Hribar A., Ihan 10, p. Domžale.

Prodajalko

izurjeno, tudi začetnico, išče trgovina v Ljubljani. Pismene oferte na Aloma Company, d. z o. z., Ljubljana, Aleksandrova cesta 2-I pod »Poštena«. (b)

Pridno dekle

vajeno kuhati in pospravljati, takoj sprejmem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Poštena« 7692. (b)

Krojaškega pomočnika

z dežele sprejme takoj krojaštvo Tomšič, Slomškova ulica 6. (b)

Za velesejem

v Ljubljani in potem za stalno službo skladiščnika sprejme tovarn. podjetje spretno osebo za takojšnji nastop, ki razpolaga z 10.000 do 20.000 Din gotovine proti 100% jamstvu. Mesečna plača 1200 Din in posebej še od prometa. - Hitre ponudbe na podružnico »Slovenca« v Celju pod »Velesejem« štev. 7687. (b)

Čevljarskega pomočnika

sprejmem takoj. Zarnik Alfonz, Gajeva ul. 9. (b)

Vezilja se takoj sprejme

za barvasto vezenje oblek pri F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. (b)

Službe iščejo

Začetnica

zmožna vseh pisarniških del, želi prakticirati. Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 7677. (a)

Dekle

staro 16 let, vajeno kuhe in pospravljanja, išče službo kot pomoč gospodinji. - Naslov v upravi Slovenca št. 7676. (a)

Vajenci

Vajenca

krepkega — iz poštene kmečke hiše, sprejme trgovsko vrtnarstvo Koroška, Vrtača 3. (v)

Obrt

Entel, ažur, plise, gumbe,

gumbnice, monograme — izvrši ekspres Matek & Mikeš, Ljubljana, Dalmatinova 13. (t)

Auto-motor

Mnogo pod lastno ceno

razprodajamo nove in rabljene automobile, rezervne dele Renaulp. — Sikor, Cesta na Rožnik št. 19. (f)

Objave

Preklic!

Podpisani opozarjam občinstvo, da nisem plačnik za svojo ženo, Karol Pikon, Slov. Javornik 120.

Pohištvo

Pohištvo

po najugodnejših pogojih dobavi »Gospodarska zadruga mizar. mojstrov«, Ljubljana, Vegova 6. (l)

Prodamo

Praktično,

lepo in poceni oblečete svoje birmance pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

VINA

iz

Centralne vinarne v Ljubljani

bodo zadovoljila Vaše pivcen ajbolj!

Amerikanske

»Deering« kosilnice

na centralno mažo so dospele. Najpopolnejši greben! Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska 1. (l)

Češnje

sveže, I a, trde, kilogram 4—5 Din po 35 kg košare razpošilja franko prevoz G. Drechsler, Tuzla. (l)

Šivalni stroj

krojaški, tovarniško nov »Adler« naprodaj za 1800 Din. Nova trgovina, Tyrševa cesta 36. (l)

NAJCENEJŠI ČEVLJI

tvrdke ANT. KRISPER

LJUBLJANA, MESTNI TRG 26

Otroški iz črnega ali rjavega usnja	Vel. 20-25 Din	16·-
	„ 26-28 Din	19·-
	„ 29-35 Din	29·-
Ženski iz črnega ali rjavega usnja z usnjatim podplatom	Din	65·-
Iz črnega ali rjavega usnja z usnjatim podplatom	Vel. 30-35 Din	42·-
	„ 36-39 Din	59·-
	„ 40-45 Din	69·-

Razno

Milostljiva!

Vaš krzneni plašč čez poletje najskrbneje shranimo, obenem izvršimo potrebna popravila za polovično ceno, katero plačate šele jeseni pri prevzemu. Krznarstvo ROT, Mestni trg 5. (r)

Izvrstno koso

za 15 Din dobite v železnini Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska 1. Ponudite v nakup staro železo in čebelni vosek! (l)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izberi najugodneje in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Posestva

Graščina

na Dolenjskem proda več gozdnih in poljedelskih površin po ugodnih cenah. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 7509. (p)

Manjšo vilo

v vzhodnem delu Ljubljane ugodno prodam. Poizvedbe v upravi »Slovenca« pod št. 7660. (p)

Naprodaj stavbna parcela

z odobrenim načrtom za takojšnjo gradnjo 589 m², po 112 Din za kv. meter, 60 m od tramvaja oddaljeno v Beljaški ulici, Sp. Šiška, Ljubljana, Kralj.

Vnajem

Pekarijo

takoj oddam v industrijskem kraju. - Naslov v oglas. odd. Slovenca pod štev. 7694. (n)

Mesnico oddam takoj

v najem. Naslov v upravi Slovenca št. 7679. (n)

Telefon 2059

PREMOG KARBOPAKETE DRVA, KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Ženske jopice

po 20 Din se prodajajo pri Trpinu, Maribor, Vetrinjska ulica 15. (l)

Predno odpotujete,

kupite kovčke, toaletne kasete, listnice, denarnice, tobačnice, aktovke, nahrbtnike, gamaše pri Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

Kolesa

kromirana in poniklana, nemški fabrikat, po 750 Din. Nova trgovina, Tyrševa cesta 36. (l)

Krušno moko

za domač črn kruh prodaja na drobno po Din 1.75 za 1 kilogram Jos. BAHOVEC, Ljubljana — Sv. Jakoba trg 7.

Stanovanja

Majhno stanovanje

se odda, Groharjeva ulica 15, Mirje. (č)

Vilo z lepim vrtom

oddam v najem. Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 7695. (n)

Širite »Slovenca«!

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10.

Vse denarne posle

denarnih zavodov,

vrednostne papirje

vojno škodo

nakup in prodajo izposluje najugodneje Trg. ag. bančnih poslov **AL. PLANINŠEK,** Ljubljana, Beethovnova ul. 14-I. - Telefon 35-10. Za odgovor znamko D. 3·-

LETOVIŠČA

Krasno letovišče

v Rimskih Toplicah, v bližini termalnega kopališča na prostem se priporoča. Cene zelo ugodne. Poizvedbe: ga. Ida Haas v Rimskih Toplicah. (r)

SOBE

Dve prazni sobi

I. nadstr., na ulico, s posebnim vhodom, se takoj oddasta. Poizve se: Sv. Petra cesta 29 v trgovini.

Kupimo

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone

kupujem po najvišjih dnevnih cenah.

A. KAJFEŽ

urar

Ljubljana, Miklošičeva 14

Plohe

50 mm I. II., kupim 20 m³ borovih, 20 m³ smrekovih. Dovč, Savlje 71 - Ježica.

Kdor bi rad poznal tuje dežele in življenje po njih, kakor ga od blizu gledajo stotisoči slovenskih izseljencev, kdor bi rad poznal življenje, mišljenje, načrte, upe, veselje, uspehe, skrbi, razočaranja, trpljenje slovenskih izseljencev, razkropljenih po vsem širnem svetu, naj si naroči slovenski izseljenski tednik, revijo

„Duhovno življenje“

ki že tretje leto izhaja v Buenos Airesu, Republika Argentina, in ima svoje dopisnike in sodelavce med slovenskimi izseljenci vsega sveta, posebno odlično pa seznanja svoje čitatelje z razmerami v Argentini, deželi velike bodočnosti. Tedensko 32 strani. Letno dve debeli velezanimivi knjigi. Letna naročnina 70 Din, ki jih na naš račun nakažite Zadružni gospodarski banki v Ljubljani.

Uprava »Duhovnega življenja«
Avalos 250

Tinček in Tonček kot detektiva

66.

Z združenimi močmi.

Komaj sto korakov pred seboj je Tinček zagledal trop otrok, ki so se lovili po travniku. Med njimi je bilo mnogo njegovih znancev in prijateljev. Na vse grlo se je začel dreti:

»Halo, dečki, pomagajte! Policija nam je za petami!«

Dečki so takoj vedeli, kaj jim je storiti, da rešijo svoje tovariše iz krempljev krutega očesa postave. Kakor en mož so jim zdrveli nasproti. Ko so trčili skupaj, so se Tinček in Tonček in njuni trije tovariši hitro pomešali mednje.

Glejte jih, tukajle je zdaj zbrana vsa armada! Še vam bo težko najti med njimi Tinčkov in Tončkov obraz.

»O ti prekanjenci nemarni!« se je hudoval stražnik. »Torej takole vlečete policijo za nos? Le kako naj zdaj ubogi konjederec najde tista dva nepridiprava, ki sta mu grozila s smrtjo in mu izpustila vse pse? Saj ste si podobni kot krajcar krajcarju!«

Ubogi konjederec je res zastonj napenjal oči, da bi med zbrano trumo dečkov našel Tinčkov in Tončkov obraz.

»Najbolje bi bilo, da bi vse skupaj odgnali v luknjo!« je slednjič zarentačil.

»Nak, tisto pa ne,« je odkimal stražnik. »Saj vam drugi dečki niso nič hudega storili. Postava je postava.«

In so res vsi dečki, od prvega do zadnjega, od najmanjšega kratkohlačnika do največjega razposajenca, gledali tako nedolžno v božji svet, kakor da še svoj živ dan niso storili nobenega greha...

✝

Vsemogočni je poklical našega ljubega očeta, ozir. starega očeta, gospoda

Jožefa Erjavec

župana, cestnega podnačelnika, načelnika Županske zveze za sodni okraj Višnja gora, bivšega oblast. poslanca, fotografa itd.

po dolgi, mučni bolezni, previdenega s tolažili svete vere, danes 26. t. m. ob ¾12. uri dopoldne v 66. letu starosti.

Pogreb blagopokojnika bo iz hiše žalosti Podsmreka št. 2 na farno pokopališče v Višnji gori v petek, dne 29. maja t. l. ob pol 10 dopoldne.

Priporočamo ga v molitev!

Višnja gora, Ljubljana, Stična, dne 26. maja 1936.

Žalujoča soproga **Ivana** roj. **Skubic.**

Janko, Lojze, Tone, Stanko, Ciril, Srečko, Karol, Vinko in **Metod,** sinovi. **Milanček,** vnuk — in ostalo sorodstvo.

✝

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša predobra soproga, mamica, stara mamica, sestra, teta in tašča, gospa

Fani Petrič roj. Prelesnik

soproga strojnika in črkostavca v pokoju

danes, 26. maja, ob 11 dopoldne po dolgoletnem bolehanju v 81. letu starosti, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala. — Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, 28. maja ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Kraljeviča Petra trg 21, na novomeško pokopališče. — Svete maše za dušo blage pokojne se bodo brale v več cerkvah. — Našo ljubljeno mamico priporočamo v blag spomin in pobožno molitev!

Novo mesto, dne 26. maja 1936.

Brez posebnega obvestila. **Žalujoči ostali.**

✝

Naša dobra in preljuba žena ter mamica, gospa

Olga Tajnšek

roj. Zanier

soproga banovinskega zdravnika in posestnica

nas je danes, previdena s svetotajstvi za umirajoče, po kratki in mučni bolezni, za vedno zapustila.

Nepozabno pokojnico spremimo na zadnji poti v četrtek, dne 28. maja ob 10 dopoldne iz farne cerkve Sv. Pavel pri Preboldu na domače pokopališče.

Prosimo tihega sožalja!

Sv. Pavel pri Preboldu, dne 26. maja 1936.

Dr. Vinko Tajnšek, banov. zdravnik, soprog.
Bojan in Marjan, sinova.

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Čeč, Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Viktor Cenčič.

Umor Marije Penkove pojasnjen

Franc Hribar in Janez Pirc sta po skoro enoletnem preiskovalnem zaporu priznala, da sta zadavila Penkovo in jo nato vrgla v Račo

Ljubljana, 26. maja.

Skoraj leto dni se je vodila kazenska preiskava zaradi umora 57 letne prevžitkarice Marije Penkove proti Francetu Hribarju, 28 letnemu oženjenemu mizarju in posestniku na Podrečju št. 19 pri Domžalah, in Janezu Pircu, 37 letnemu oženjenemu klobučarskemu pomočniku, stanujočemu na Hudem pri Radomljah.

Marija Penkova je bila čudakinja, rada je okrog beračila in bila je tudi strastna pravdarica. France Hribar je pred leti od nje kupil malo posestvice in domačijo za 30.000 Din. Penkova pa si je hkratu izgovorila stanovanjske pravice v hiši in razne dajatve. Hribar je bil dalje obvezan, da je dajal vžitek njeni materi Mariji. Penkova je 27. februarja krenila proti Beričevem beračit. Ni se več vrnila domov. Izginila je na zagoneten način. Hribarjeva družina, zlasti France Hribar in tudi Janez Pirc so licemersko pravili ljudem in orožnikom: »Ne vemo, kje je. Mogoče se je utopila ali pa obesila. Dostikrat je pravila, da se bo ‚fentala'.« Pri Hribarjevih so postali sčasoma veseli. Skrivali so med seboj veliko tajnost. Bili so v skrbeh, kdaj pride resnica o Penkovi na dan. Marca lani so nabavili celo gramofon, da so si preganjali hude skrbi. Vrteli so najraje gramofonsko ploščo: »Mica pa pije vodo...«

Bilo je 12. junija lani popoldne. Hilda Lorberjeva in Kristijan Drašček sta čolnarila po potoku Rači. V nekem tolmunu sta naletela na utopljenko. Orožniki so biti takoj obveščeni o najdbi trupla. Kmalu je bila identificirana utopljenka. Bila je prevžitkarica Marija Penkova. Vsi znaki so kazali, da je bila najprej na suhem zadavljena, nato privezana na 2 m dolg kol in vržena v tolmun. Da bi ostala na dnu, je bil na kol navezan 53 kg težak kamen. Zagonetna smrt Penkove je postala predmet dolgotrajne kazenske preiskave.

PRVOTNO PIRČEVO PRIZNANJE

Janez Pirc je sprva orožnikom v Domžalah vpričo župana dr. Hočevarja in drugih prič — občinskih mož — priznal, da je pomagal Francetu Hribarju umoriti Penkovo, da je bil Hribar morilec, on pa le pomagač, ker se je bal Hribarja, da ga ne bi zapodil z njegovo ljubico od doma. Tudi na okrajnem sodišču na Brdu je Pirc prav tako priznal umor. Ko sta bila pozneje prepeljana v ljubljanske zapore, je Janez Pirc vse prvotne izpovedbe preklical na korist Franceta Hribarja. Začel je vse tajiti in Hribarja »ven rezati«. Preiskava se je nato silno zavlekla, ker je bilo potrebno zbirati vse, še tako malenkostne indicijske dokaze. Bila je že nevarnost, da se obema glavnima osumljencema posreči zabrisati sledove in da bi bila preiskava ustavljena.

Državni tožilec dr. Julij Fellaher je naposled sestavil zelo obširno, nad 60 strani obsegajočo obtožnico, v kateri je obtožil Janeza Pirca zločina umora in prestopka prikrivanja ukradenih stvari, kajti pozneje so si Hribarjevi prilastili mnogo stvari, zlatnine, perila in obleke Penkove v vrednosti okoli 8000 Din. Franceta Hribarja je drž. tožilec obtožil zločina umora in tatvine. Dve ženski: Angelo Gaberškovo in Jožefo Hribarjevo pa zločinstva tatvine.

OBTOŽNICA VROČENA — PRIZNANJE

Nedavno je bila obširna obtožnica vročena obema glavnima, v zaporih se nahajajočima obtožencema: Francetu Hribarju in Janezu Pircu. France Hribar je zadnji čas postajal zelo zamišljen in vase zatopljen. Ni mnogo govoril. Prebiral je obtožnico Hodil po celici gori in doli. Tehtni indici so ga podrli. Pod težo indicijskih dokazov se je naposled odločil, da je zaprosil, naj ga privedejo k preiskovalnemu sodniku: »Imam mnogo važnega povedati!« je pripomnil. Pripeljan k preiskovalnemu sodniku, je začel svojo izpoved sprva z bolj tihim, nerazločnim glasom, nato pa je izbruhnil:

»Sem morilec Penkove! Z Janezom Pircem sva jo zadavila in vrgla v vodo.«

Hribar je nato opisal v vseh podrobnostih, kako je bil usodnega dne 27. februarja lani izvršen umor Penkove v gozdu Šumberk. Odločno pa je zavračal prvotno obdolžitev Janeza Pirca, da bi bil on pravi morilec, da bi bil on Penkovo zadavil in vse aranžiral. Vso krivdo v tem pogledu je zvračal na Janeza Pirca, rekoč, da je bil on zli duh, ki ga je do tega pripravil.

Prav dramatično pa se je razvijala pozneje sledeča konfrontacija z drugim obtožencem Janezom Pircem Ta je bil najprej sam posebej zaslišan. Ko mu je preiskovalni sodnik predočil, da je Hribar priznal, je nato obnovil svoje izpovedi, podane domžalskim orožnikom in sodniku na Brdu, povdarjajoč, da je bil Hribar oni, ki je načrt za umor zasnoval in ga tudi izvršil. Hribar je morilec. Pri konfrontaciji obeh sta Hribar in Pirc vztrajala vsak pri svojih izpovedbah. Drug je na drugega zvračal glavno krivdo.

Ker se je zadeva tako zasukala, je pričakovati, ko bodo rešene še nekatere formalnosti, v kratkem, najbrž proti koncu junija, glavno obravnavo proti Hribarju in Pircu.

Dr. Schweiger, zobozdravnik
Ljubljana - Prešernova ulica štev. 52
ne ordinira do 4. junija

Nasilni potepuhi

napadli celo vas in cerkev

Tržič, 26. maja.

Vas Goriče pri Tržiču je bila v nedeljo zvečer in ponoči prizorišče nenavadno surovega divjanja podivjanih in pijanih delomržnežev. Nad dogodkom v Goričah se sedaj zgražata vsa Gorenjska in vsa Slovenija. Naše vasi niso nikoli doživljale takšnih strašnih prizorov, kakor jih je v Goričah povzročila tolpa delomržnežev.

Goriče so vas vzhodno od Golnika. Kakor vsaka večja humana ustanova, tudi zdravilišče na Golniku daje potrebnim brezposelnim odvišno hrano, ki ostane v kuhinji. Ta hrana pa je postala za vso okolico prava nesreča, zakaj iz vseh krajev Slovenije se potepuhi tu prav radi zbirajo. dobro vedoč, da jim bo uprava zdravilišča gotovo dala vsaj kakšno juho, potem pa morejo brez skrbi nadlegovati okoliško prebivalstvo, posebno kmetske ljudi s prosjačenjem, ponavadi združenim z grožnjami.

Tako je v nedeljo zvečer dobilo hrano na Golniku 12 potepuških delomržnežev. Pozneje so se napili nekje žganja, nato pa so okoli 8 prišli v vas Goriče ter šli v Kleindienstovo gostilno. Tam so izpili štiri štefane vina. V gostilni je bilo nekaj fantov domačinov, toda ne najboljših. Tuji delomržneži so pričeli izzivati in fantje domačini so pričeli odgovarjati. Nastal je splošen pretep, v katerem sta bila ranjena dva domača fanta. Tuji delomržneži so zahtevali še vina, toda gostilničar jim je to odklonil. Tedaj so planili delomržneži na gostilniško opravo. Kozarce so metali po zraku, razbijali išpe, stole, mize, sploh vse, kar jim je prišlo pod roke. Gostilničar se je moral sam umakniti pred podivjano tolpo.

Ko je tolpa znesla svoj srd nad gostilno — plačal ni seveda nihče zapitka — je planila v vas ter pričela razbijati vaščanom šipe na oknih. Vaško prebivalstvo se je v strahu pred tolpo, ki je bila očitno domenjena in dobro organizirana, razbegnilo in poskrilo. Pijani delomržneži so razbili 12 posestnikom šipe in okna. Med vpitjem: »Mi smo komunisti! Mi bomo vse pobili! Vse bomo požgali!« so planili na župnišče, razbili okna, nato pa so se lotili še cerkve, kjer so razbili kljuko in pločevino na cerkvenih vratih.

Ko so opravili svoje divjaško divjanje, so se razbežali na razne strani. Eden se je že pred divjaškim pohodom v vas ločil od te družbe, en domačin pa je obležal v Kleindienstovi gostilni ranjen. Vas Goriče spada pod orožniško postajo v Tržiču in so še isto noč prišli tržiški orožniki, ki so uvedli preiskavo ter zasledovanje za surovimi delomržneži. Narednik Vidic, ki je vodil vso preiskavo, je aretiral prvega razgrajača, namreč potepuha Rudolfa Osla, pristojnega v šenčurško občino. Aretiral ga je prav v trenutku, ko je prišel iz nekega skednja, kjer je kmetu ukradel nekaj kurjih jajc. Nato so orožniki aretirali še Blaža Čolnarja iz Mengša in Vinka Makovca iz Žirov. Orožništvo je dognalo tudi imena drugih potepuhov, ki so sodelovali pri tem divjaškem napadu, in sicer so bili Stanko Tavzes iz Poljan, Alojzij Briško iz Kočevja, neki Vavpič iz Kočevja, neki Pič iz Kočevja, Franc Kupljenik iz Kokre, neki Vidmar iz Kočevja, neki Kovač iz Preddvora, dalje neki Primorec in neki Dolenjec, ki sta sicer znana potepuha, vendar sta imeni zaenkrat še neugotovljeni. Orožništvo upa, da jih bo v kratkem polovilo.

Na Golniku se včasih zbere tudi po trideset delomržnežev iz vse dežele. Prebivalstvo je silno prestrašeno zaradi navala potepuhov v to okolico. V Goričah je bila do leta 1925 orožniška postaja in prebivalstvo spričo tega strašnega dogodka želi, da bi se obnovilo in da bi orožniki malo zajezili naval potepuhov in delomržnežev v to okolico. Poudarjamo pa, da so tudi drugi slovenski podeželski kraji in celo mesta, kakor Ljubljana, pod nekakšnim terorjem delomržnežev, vsled česar je skrajni čas, da prično odločujoči činitelji razmišljati o ureditvi vprašanja teh postopačev, za katere bi bila najbolj umestna koncentracijska taborišča in prisilne delavnice.

Kadar gre za lepoto in zdravje zob - vporabljamo odlično **CIMEAN** zobno kremo

† Jože Erjavec

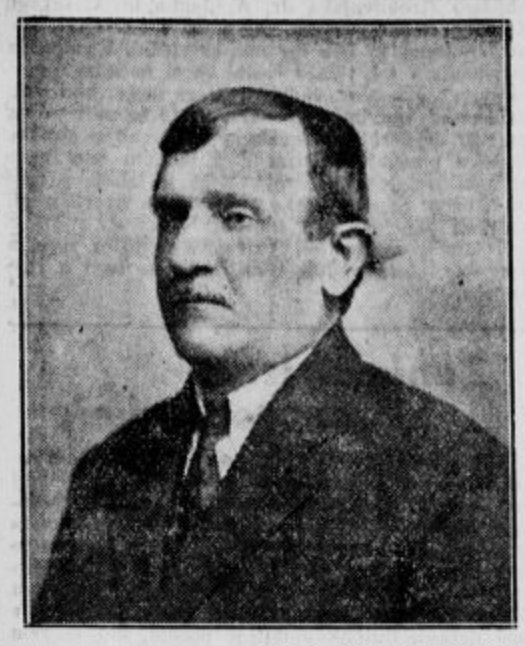

Višnja gora, 26. majnika.

Danes ob tri četrt na 12 je po dolgotrajnem trpljenju odšel k večnemu počitku zasluženi župan občine Višnja gora neutrudno delavni g. Jožef Erjavec.

Rodil se je l. 1871 Podsmreko blizu Višnje gore kot sin kmečkega posestnika. Ko je začel hoditi v šolo v Višnjo goro, je takoj pokazal nenavadno bistrost, ki je bila značilna zanj vse njegovo življenje. Vendar ga mala kmetija ni mogla dati šolati, kakor bi si bili vsi želeli, ampak so ga starši dali v uk za knjigoveza. Sam se je pa lotil pozneje učiti tudi fotografije ter je postal zelo dober in ugleden fotograf. Vendar mu še tako dobro idoča obrt ni zadoščala za njegov živahni značaj. Komaj se je leta 1902 oženil z gospo Ivano, se je že vrgel v javno življenje. Postal je občinski odbornik občine Draga, kjer je bil l. 1911 izvoljen za župana. Župan občine Draga je ostal do konca. Ko je mala občina Draga bila spojena z drugimi občinami v veliko občino Višnja gora, je bil Erjavec izvoljen za prvega župana nove občine. Torej je pretekli mesec minilo ravno 25 let, odkar je g. Jožef Erjavec vodil kot župan posle svoje občine. Toda tudi delokrog župana je bil za njegovo nenavadno delavnost preozek. Kmalu se je med župani višnjegorskega okraja uveljavil ter je celih 17 let vodil posle okrajnega cestnega načelnika za Višnjo goro. Tukaj je šele mogel razviti vse svoje velike gospodarske in organizacijske sposobnosti. Malo je mož med nami, ki bi jim skrb za javne zadeve, zlasti pa za ceste, bila tako pri srcu kakor pokojnemu Erjavcu. Da bi mali višnjegorski okraj mogel bolj uveljaviti, je organiziral vse župane okraja, da je tako mogel za svoj priljubljeni okraj čim več doseči. Pokojni Jože Erjavec je bil pravi tip žilavega podeželskega političnega delavca, kakršne nam je dala polpretekla doba toliko, a takih, kakršen je bil Erjavec, le malo.

Zato ni čudno, če ga je višnjegorski okraj poslal kot svojega najizrazitejšega zastopnika tudi v oblastno skupščino v Ljublajni, kjer se je docela mogel razmahniti ter je v tej lastnosti silno dobrega storil za ves okraj. To javno delo ga je vsega tako prevzelo, da je na vse drugo in celo nase docela pozabil. Povsod je imel pred čmi, kaj bi se dal doseči za to ali ono stran okraja. Zato ni čudno, da je on, veliki in zvesti strankar in somišljenik Slovenske ljudske stranke, pod nasilnim režimom JNS bil preganjan, a se za to niti malo ni zmenil. Ljudstvo mu je zaupalo, kar je bilo zanj najlepše plačilo za vse napore in za vse prizadejane krivice. Ko pa se je zdelo, da je JNS že vse pomandrala, je bil pokojni Erjavec ves obupan, kaj bo sedaj hudega prišlo nad višnjegorski okraj. Tedanji samosilniki so pa spoznali, da pri takem možu s silo ne bodo nič opravili, zato so se ga lotili zlepa. Tako je pokojni Erjavec na koncu svojega življenja in že močno bolehen opustil neizprosni boj in klonil, česar bi pri polni moči svojih sil nikdar ne bil storil. Prav gotovo pa se ne motimo, če rečemo, da je ravno trpljenje v tisti dobi zapustilo Erjavčevemu zdravju trajne sledi in da je tista znana politična aretacija pospešila njegovo smrt. Globoko potrt vsled vladajočih razmer je izgubil svojo nekdanjo prožnost, bojevitega, delavnega in vnetega moža so zlomile tedanje politične razmere. To je njegova velika tragika, ker je vedno mislil, da tolika zloba na svetu sploh ni mogoča.

Mrtvo telo blagega rajnika bodo položili k počitku na višnjegorskem pokopališču v petek 29. majnika ob pol 10 dopoldne. Naj mu sveti večna luč! Ljubi Bog naj mu dodeli miren počitek in obilo plačilo duši, katera je v svojem življenju želela storiti toliko dobrega!

Njegovim žalujočim svojcem, gospej-vdovi in sinovom, bodi izrečeno naše iskreno sožalje!

Slovenski tabor

v spomin majniške deklaracije in spominska obletnica 60 letnice voditelja našega dr. Korošca bo v Mengšu, dne 7. junija dopoldne

Inspekcijsko potovanje g. bana dr. Natlačena

Ljubljana, 26. maja.

Danes je g. ban dr. Marko Natlačen v spremstvu svojega tajnika dr. Kovačiča odpotoval na inspekcijsko potovanje, na katerem uradno obišče okraje Prevalje, Slovenjgradec in Gornji grad.

Prvi sprejem je bil g. banu prirejen v Brezanem, odkoder se je g. ban odpeljal na Kaplo in v Ribnico na Pohorju. Nato je obiskal Marenberg, Vuhred, Muto, Vuzenico, Dravograd, Guštanj in Prevalje. Na okrajnem načelstvu v Prevaljah je v opoldanskih urah sprejemal stranke. Popoldne je g. ban odpotoval na Črno ter se proti večeru vrnil v Dravograd, nato pa odpotoval v Slovenjgradec, kjer namerava tudi prenočiti.

Jutri namerava g. ban sprejemati stranke na okrajnem načelstvu v Slovenjgradcu. V Slovenjgradcu si bo ogledal tudi bolnišnico. Popoldne obišče g. ban Velenje, Šoštanj, Topolščico, Mozirje in Rečico, prenočeval pa bo v Radmirju.

Pojutrišnjem, 28. t. m., obišče g. ban Gornji grad, kjer bo sprejemal na okrajnem načelstvu stranke. Iz Gornjega grada se g. ban vrne v Ljubljano.

Šolf v Slov. Krajini

Murska Sobota, dne 24. maja.

Že od 20. maja imamo pri nas v Prekmurju prezvišenega g. škofa dr. Tomažiča. Začel je z birmo v Turnišču. Danes na praznik Marije Pomočnice je bil v Soboti v Martinišču. Včeraj zvečer so ga sprejeli duhovniki in zastopniki oblasti. Danes je sprejel v zavodu v Dijaško Marijino družbo več novih članov oziroma članic. Pred sv. mašo je blagoslovil temeljni kamen za novi delavski dom. Na kraju mesta so ga čakali g. kanonik Slepec z duhovniki, mestni župan, zastopniki oblasti, zastopniki borze dela s svojim šefom na čelu, ki je imel tudi nagovor. Ob 10. uri je imel Prezvišeni pridigo, g. kanonik Slepec pa sv. mašo. Po sv. maši se je razvila zelo lepa, dolga procesija. Vreme nam je bilo naklonjeno. Procesijo je vodil Prezvišeni. V procesiji so nesli tudi zelo lep kip Marije Pomočnice — v naravni velikosti. Vsa okna v mestu so bila zelo lepo okrašena, tudi v poslopjih, kjer stanujejo židje. Procesija je bila res veličastna. Godbi sta bili iz Čresnovec in Sobote oziroma Kroga. Prezvišeni bo ostal v Prekmurju še do četrtka.

Kdor hoče lepe slike, vzema vedno le najboliši film MIMOSA-EXTREMA

Mati človeškega rodu

Za maj in slednji čas

IV. S KRISTUSOM POVIŠANA

28. V svetnikih

Čeprav nam je Marija po duhu in delu svoje ljubezni vedno in povsod blizu, je vendar za nas dosegljiva le z lučjo svete vere. Na tem temelju morajo sloneti vsi odnošaji med nadnaravnim in naravnim svetom, med Bogom in človekom, torej tudi med Marijo in med nami. Ta vera pa nam je dokaj olajšana po mnogoštevilnih dokazih Marijine čudežne vsestranske pomoči.

Izkustva svetnikov so v tem prepričevalna za vsako verno srce. Prijavljamo jih nekaj z imeni in izreki, kakor jih je zbral in zapisal (le abecedni red je naš) sv. Alfonz v svoiih »Marijinih obiskih«. Sv. Alfonz, eden izmed največjih Marijinih častilcev, se teh svetnikov in njih izrekov ponovno spominja skorajda pri vseh svojih spisih.

Sv. Amadej: »Marija stoji vedno v božji pričujočnosti, da mu kot naša srednica izroča svoje prošnje, ki so pred Bogom polne največjega vpliva.«

Sv. Antonin: »Bližajmo se torej z zaupanjem prestolu milosti, da dosežemo usmiljenje in najdemo milost za pomoč o pravem času. (Hebr.: 4, 16). Ta prestol, s katerega nam Bog deli svoje milosti, je Marija.«

Sv. Bernard: »Kdor obupa, naj v Tebe zaupa, ki si temelj upanja. Kogar hočeš rešiti ti, je rešen. Ti si verna pot, po kateri se pride k Jezusu in k večnemu zveličanju. Ti si tako polna dobrot in milosti, da ni na svetu nikogar, ki bi jih ne bil deležen.«

Sv. Bernardin: »Kdorkoli si, ne obupaj, marveč se zateci k tej Kraljici, ki je bolj željna, da ti pomaga, nego si željan ti njene pomoči.«

Sv. Bonaventura: »Ti si tako pripravljena storiti vsem dobro, da te žali, kdor te ne prosi. Ti si uteha trpečih in tolažba nesrečnih.«

Sv. Efrem: »Ti si zatočišče žalostnih in pomočnica njih, ki so v nevarnosti.«

Sv. German: »Nihče ne bo rešen, razen po tebi; nihče ne bo sproščen greha, razen po tebi; nikomur se ne bodo dale milosti, razen po tvoji roki.«

Bl. Jordan: »Marija je zakladničarka milosti: srečen ta, ki se v zaupni ljubezni zateče k njej.«

Sv. Lavrencij Justinijan: »Pri tebi najdemo olajšanje v trpljenju našega življenja; pri tebi najdemo Boga in božjo milost.«

Bl. Nieremberg: »Ljubezen vseh mater je le senca v primeri z ljubeznijo, ki jo ima Marija do vsakega izmed nas.«

Bl. Pelbart: »Njene vezi so vezi zveličanja, pobožnost do Marije je veriga, s katero moremo k sebi pritegniti nebesa.«

Sv. Peter Damijan: »Marija ohranja zaklad milosti; more nas obogatiti in hoče nas obogatiti. Kdor si brez pomoči, pojdi k njej!«

Sv. Peter Zlatousti: »Marija je prejela polnost milosti ne samo zase, ampak tudi za nas, da jih more obilno deliti vsem svojim častilcem.«

Sv. Tomaž iz Villanove: »Ker je torej, o vzvišena Mati božja, tvoj poklic, da stvar grešnikov zastopaš in zagovarjaš, glej, se vržem danes k tvojim nogam in kličem: Torei, naša Besednica, izvrši svoj poklic!«

Nabrali smo le nekaj cvetov z ene same majhne gredice; koliko je še takega svetniškega cvetja na velikem vrtu svete Cerkve!

29. V krščanskem ljudstvu

Marijino češčenje je tisti bistveni del krščanstva, ki je v krščanskem ljudstvu najbolj ukorenjen. Marija ohranja ljudstvu krščansko vero in ljudstvo ohranja Marijino češčenje.

Krščansko ljudstvo je gradilo cerkve, katerih največ je posvečenih Mariji.

Mnogi redovi so se ohranili in razširili po svetu, ker jih je vzljubilo ljudstvo zaradi Marijinega češčenja, ki je bilo predpisano po redovnih pravilih

Večina Marijinih praznikov je po svojem postanku ljudskega izvora, in največji Marijin praznik, Vnebovzetje Device Marije, sloni še danes na pobožni ljudski veri.

Sv. maša in sv. obhajilo se ne daruje in ne prejema nobeni drugi skrivnosti tolikrat v čast, kakor v Marijino slavo in v Marijin spomin, kakor se že v kanonu vsak dan pri sv. maši omenja: »predvsem častitljive Device Marije...«

Angelsko češčenje je bilo od začetka do danes najljubša ljudska pobožna vaja. Na starih slikah se večkrat vidijo kmetje in kmetice na polju sklonjene ob angelskem češčenju.

Roženvenec je ljudstvo potisnilo v roke papežem, vladarjem, znanstvenikom, umetnikom, častnikom in drugim veljavnim možem. Kralji so krone, kraljice so diademe zamenjale z rožnim vencem ob nepremagljivih zgledih vernega ljudstva. Ljudstvo je po preprostem moleku ostalo ponižno in je k ponižnosti budilo tudi plemiče in velikaše.

Najbolj ganljive ljudske molitve so tiste, ki se v preprosti misli in obliki zatekajo k Mariji.

Sobote je ljudstvo posvetilo Mariji. Ko se je z delopustom pripravljalo na Gospodov dan, ni moglo in ni smelo pozabiti »Naše ljube Gospe«. Prva sobota vsakega meseca je po ljudski želji dobila od Cerkve (v juniju 1912) milost popolnega odpustka pod navadnimi pogoji.

Cerkev vidi, kako ceni ljudstvo škapulir Karmelske Matere božje, in to bolj odobrava, nego obsoja; bolj priporoča, nego prepoveduje, vesela je veselja, ki ga ima ljudstvo nad škapulirjem.

Marijina božja pota so prava ognjišča, ob katerih se vnema ljudstvo za vse naloge svojega časnega in večnega poklica. Marijina božja pota so spomeniki ljudske verske misli in moči.

Na ljudstvo, »zemeljsko tolažbo sv. Cerkve« se predvsem obrača papež Leon XIII. v svojih roženvenskih okrožnicah, kakor svoj čas Pij V., ki je z ljudstvom na kolenih izbojeval zmago pri Lepantu 1571. »Se molite! Stanovitno molite sveti rožni venec! Cerkev še trpi!«

Majnik in njegova pobožnost sta prav značilen izraz in izliv ljudske duše. To je sladka slutnja prihodnjih časov, o kateri upamo, da bo Marija, ne samo kot vizija ali simbol samotnega mistika Grinjona, in tudi ne samo kot misel in želja ljudskega šmarničarja, marveč kot veselo in mogočno dejstvo: vobče priznana in vsepovsod blagrovana Mati človeškega rodu.

Krščansko ljudstvo je starodaven mogočen steber, na katerem stoji in bo stala neomajno vzvišena podoba Matere božje do konca dni.

Drobne novice

Sodba v procesu Vzajemne pomoči - v četrtek

Ljubljana, 26. maja.

Pozno v noč okoli 23.30 je senatni predsednik g. Ivan Brelih zaključil glavno obravnavo v zadevi Vzajemne pomoči. Kratko je naznanil obtožencem, branilcem, drž. tožilcu in do zadnjega vztrajajočemu občinstvu: »Sodba bo objavljena v četrtek, 28. t. m. točno opoldne.« Objavljena bo sodba v razpravni dvorani št. 79, kjer se bo poprej vršila daljša razprava pred sodnikom-poedincem g. R. Lederhasom proti dr. Gvidonu Debeljaku zaradi prestopka po čl. 205. k. z. V javnosti je razplet procesa Vzajemne pomoči vzbujal mnogo pozornosti. Drž. tožilec je v svojem govoru predlagal strožje kazni za prva dva obtoženca, drugače pa kaznovanje vseh štirih obtožencev v smislu obtožbe. Trije branilci so nasprotno v daljših izvajanjih pledirali za oprostitev obtožencev. Govori so trajali dobri dve uri.

Koledar

Sreda, 27. maja: Beda Častitljivi, cerkveni mučenik; Janez I., papež.

Novi grobovi

† **V Novem mestu** je umrla gospa **Fani Petrič** v 81. letu starosti. Pokojna je bila skrbna mati in gospodinja in jako pobožna. Bila je pevka na koru kapiteljske cerkve celih šestdeset let. Njen učitelj je bil Kraus. Bila je desna roka pokojnega organista g. Hladnika. Lani je obhajala 23. julija svojo 80 letnico. Članica Mohorjeve družbe je bila nad šestdeset let, še kot dekle, pozneje kot žena. Na »Slovenca« je bila naročena od svojega 32. leta. Pokoj njeni duši!

† **V Sv. Pavlu pri Preboldu** je včeraj mirno v Gospodu zaspala gospa **Olga Tajnšek** roj. Zanier, soproga banovinskega zdravnika in posestnica. Pogreb blage pokojnice bo v četrtek ob 10 dopoldne. Naj ji sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Osebne vesti

= **Promocije.** Danes bodo na ljubljanski univerzi promovirani za doktorje prava gg.: **Dular** Marijan, **Wildman** Kamilo, oba iz Ljubljane, ter **Kraigher** Vita iz Sv. Lenarta v Slov. goricah. — Čestitamo!

= **Iz banovinske službe.** Direktor vinarske in sadjarske šole V. položajne skupine Josip Priol v Mariboru je napredoval v IV. polož. skupino 2. stopnje. — Dr. Anton Glušič, volonter banovinske bolnišnice v Mariboru, je imenovan za banov. uradniškega pripravnika pri banovinski bolnišnici v Brežicah. — Vladimir Zorzut, arhivski uradnik X. položajne skupine pri državnem zdravilišču v Topolščici, je premeščen k Higijenskemu zavodu v Ljubljani. — Josip Golunder, banovinski tehnik VIII. položajne skupine pri okrajnem načelstvu v Mariboru levi breg, je napredoval za tehnika VII. položajne skupine. — Za banovinskega uradniškega pripravnika Č. položajne skupine pri zdravilišču v Rogaški Slatini je imenovan Martin Mavrič. — Za sestro pomočnico pri zdravstvenem domu v Mariboru je imenovana Helena Mastnak v X. položajni skupini. — Lešnik Adolf, banov. desinfektor-služitelj II. položajne skupine pri okrajnem načelstvu Maribor levi breg, je napredoval za služitelja I. položajne skupine. — Premeščeni so naslednji cestni nadzorniki pri okrajnih cestnih odborih: Matija Štrajnar iz Novega mesta v Kočevje, Ivan Novak iz Kamnika v Metliko, Serafin Saksida iz Litije v Ljubljano, Karol Derganc iz Metlike v Kamnik, Miroslav Vojevec iz Ljubljane v Kočevje, Josip Horvat iz Krškega v Ljutomer.

Moderen način pranja
je pranje s pralnim praškom
PERION
Uporabljajte ga in Vaše perilo bo hitreje in lepo oprano.

— **Važno za obiskovalce Ljubljanskega velesejma!** Ako si pri postajni blagajni nabavite za ceno 2 Din rumeno železniško izkaznico, ter celo vozno karto, ter pustite na velesejmu potrditi, se z isto karto lahko zastonj vrnete domov. Ta vozna olajšava bo v veljavi: za potovanje v Ljubljano od 25. maja do 8. junija, za povratek od 30. maja do 16. junija vključno. Po Ljubljani se boste lahko vozili s tramvajem, na katerem boste na podlagi velesejemske legitimacije imeli znižano voznino. Pod istimi pogoji, — veselejemska legitimacija! — velja 50% popust tudi na progah Aeroputa za časa trajanja velesejma. Prevoz ročne prtljage do 15 kg brezplačen! Na parobrodih jugosl parobrodskih družb velja 50% popust, odn. popust, sestoječ v tem, da se s karto nižjega razreda lahko peljete v višjem razredu.

— **V. Vseslovanski zdravniški kongres v Sofiji** bo od 12. do 17. septembra 1936. Uprava Slovenskega zdravniškega društva v Ljubljani vabi ponovno vse gg. tovariše, kakor tudi njihove družinske člane, ki se nameravajo kongresa udeležiti, da najkasneje do 1. junija t. l. prijavijo sebe, odnosno svojce, ki se nameravajo kongresa udeležiti, s točnimi podatki (ime in priimek, službeni naziv, kraj bivanja) društvu, da moremo pravočasno poslati spisek vseh udeležencev dravske banovine Jugoslovanskemu narodnemu odboru Vseslovanske zdravniške zveze v Belgradu, da izposluje brezplačne vizume potnih listov kakor tudi popust na železnici. Udeleženci kongresa dobe pravočasno legitimacije in definitivni program. Uprava slovenskega zdravniškega društva v Ljubljani.

— **Švicarji zgrade velik hotel v Splitu.** V Splitu so se te dni, kakor smo že poročali, mudili švicarski finančniki, ki nameravajo zgraditi v Splitu velik hotel s 120 sobami. Mestni gradbeni odsek je imel ob tej priliki sejo, katere so se udeležili tudi zastopniki Švicarjev Prager in inž. Solinger in naš generalni konzul v Zürichu Schwarz. Na tej seji je bila dosežena soglasnost v vseh podrobnostih glede načina, kako se bo dosegla skladnost novega hotela z okolico in obalo. Hotel bo zgrajen na Trumbičevi obali in bo imel, kakor že omenjeno, 120 sob s 180 posteljami. Stroški so proračunani na 25 milijonov dinarjev.

— **II. jugoslovanski kongres proti tuberkulozi.** K naši tozadevni notici sporočamo še, da kongres ni namenjen samo zdravnikom, temveč tudi vsem onim, kateri sodelujejo v protituberkuloznem gibanju in se za to gibanje zanimajo. Kongres bo v času od 30. maja do 2. junija 1936 pod visokim pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije. Udeležencem je dovoljena polovična vožnja po železnicah in parobrodih, hotelske sobe so rezervirane ter daje tozadevna pojasnila pisarna na kolodvoru v Sarajevem.

— **Umna reja domačih zajcev.** Spisala sta knjižico strokovnjaka dr. A. Jenko in A. Inkret. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, stane nevezana 16 Din ter ima 89 strani. Kunčjereja je postala v teh težkih časih, ko si navadni delovni človek s težavo oskrbi dražjega mesa, jako važna panoga našega gospodarstva. Iz te zadrege pa ga reši zajčjereja, ki se da gojiti z malimi stroški. V teku enega leta prirediš z lahkoto celo čredo te koristne domače živali. Meso je lahko, zdravo in okusno. Sam si lahko postaviš na dvorišču ali kjerkoli pri hiši mal hlevček. Zajci so s hrano kaj kmalu zadovoljni. Pričujoča knjižica obsega vse, kar mora vedeti vsak, kdor se bavi z rejo kuncev.

Zanimiv izum za gospodinje

Dosedanje barve in laki so bili uporabljivi samo v eno svrho. Medtem pa je izumljen nov emajl pod imenom Ruthax, s katerim se deseže, da predmeti, pobarvani z istim zgledajo kot popolnoma novi. Delo s tem emajlom je tako enostavno, da se lahko brez vsakega strokovnega znanja z njim barva. Zaradi teh prednosti se ta emajl v inozemstvu mnogo uporablja in ravno tak odziv bo dobil v naši državi. Ruthax emajl je poceni, ker je zelo izdaten. Naglo se suši, je odporen in dolgotrajen.

Ruthax se prodaja samo v originalnih zavojih, a dobite ga v vsaki boljši trgovini Kjer ni na zalogi, ga zahtevajte od zastopstva za dravsko banovino: Commerce, d. d., Ljubljana, Krekov trg 10, telefon 25-56.

— **Predavanje »Narodnega doma« v Zagrebu,** Kraljice Marije ul. 3. V sredo 27. t. m. ob pol 9 zvečer bo predaval muz. kustos g. dr. Josip Poljak o temi »Kako je nastal kras« (s projekcijami). Vstop prost.

— **Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite** zjutraj na prazen želodec kozarec naravne **»Franz Josef grenčice«.**

— **Autoizlet na Grossglockner in po Koroški** od 30. maja do 1. junija! Uslužbenci imajo možnost obročnega odplačila! Informacije in prijave v izletni pisarni Okorn, Ljubljana, hotel »Slon«.

— **Zopet požar.** Na Križu pri Komendi je 23. t. m. ob 1 zjutraj izbruhnil večji požar pri posestniku Francetu Jeriču. Goreti je začelo gospodarsko poslopje. To je pogorelo do tal z zalogo sena in slame. Zgorelo je tudi več voz in gospodarskega orodja. Jerič ima okoli 25.000 Din škode, ki je deloma krita z zavarovalnino. Pri lokalizaciji požara se je požrtvovalno odlikoval zidarski poslovodja Dimec Viktor, ki je dal na razpolago vodni motor, da so privezali 40 m dolgo cev. Gasilci iz Duplice in Most so takoj prihiteli na pomoč. V nevarnosti je bila tudi Jeričeva hiša.

— **Slabi zobje** so največkrat vzrok boleznim, **če pa redno negujete zobe s CIMEAN zobno kremo, se boste veselili življenja.**

Ljubljana

⊙ **Izredno pester in zanimiv** bo spored IX. kongresa esperantistov kraljevine Jugoslavije ob binkoštih v Ljubljani! Javnost in somišljeniki posetite zlasti zanimivo akademijo in predstavo »Hlapca Jerneja«.

⊙ **Dva za glasbo izredno nadarjena gojenca zavoda za slepe v Zagrebu** nastopita na koncertu v petek, 29. t. m. v Ljubljani. Oba sta tudi gojenca zagrebške glasbene akademije, kjer študirata z največjim in najlepšim uspehom klavir, poleg tega pa eden fagot, drugi pa rog. Fagotist je Udejbinac, rog pa igra Belavič. Najprvo nastopita vsak zase pri klavirju, nato zaigrata skupno četveroročno na klavir, poleg tega pa igrata komade deloma za rog, deloma za fagot in spremljata eden drugega na klavirju. Poleg omenjenih dveh nastopi na tem koncertu še zavodov godalni orkester, tamburaški zbor, mladinski zbor in mešani zbor. Koncert je v Filharmonični dvorani. Začetek točno ob 20. uri. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

⊙ **Nevihta nad Ljubljano.** Sv. Urban je v ponedeljek napravil konec majniškemu mrazu. Pripeljal je v deželo lepo in razmeroma vroče vreme. Včeraj je bilo v Ljubljani izredno soparno in vroče. Popoldne je termometer kazal že + 23° C. Okoli 15. ure pa so se prav nad Ljubljano zgrnili temni, deževni oblaki. Zavihrala je nad mestom močna nevihta, spremljana s silovitim grmenjem in treskanjem. Ploha, ki se je vlila, je ozračje znatno ohladila. Nevihta je bila drugače lokalnega značaja in je trajala le malo časa.

Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne
Franz-Josefove
grenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava **Franz-Josefova** voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.
Ogl. reg. S. br. 30474/35

⊙ **V Ljubljani umrli od 15. do 21. maja 1936:** Kanduč Franc, 51 let, delovodja tob. tov., Glince, Cesta IX. št. 18; Bohinc Ana, 57 let, kuharica, Vidovdanska cesta 9; Skubic Jožef, 35 let, inž. ban. uprave, Ljubljana, Cesta v Rožno dolino 6; Cimerman Karol, 72 let, delavec, Aškerčeva ul., baraka; Bizovičar Franja, 70 let, zasebnica, Vidovdanska cesta 22; Vesič Stanko, 10 mesecev, sin delavca; Jarše 47; Žagar Marija, 65 let, žena posestnika, Dravlje 73; Kapelj Jožefa, roj. Sever, 69 let, žena posestnika, Aljaževa cesta 4. — V ljubljanski bolnišnici umrli: Nebosejka Marija, 68 let, dninarica, Kožljevec 1 pri Višnji gori; Vinter Marija, 3 mesece, hči posestnika, Sevnica 115 pri Brežicah; Jovanovič Jovan, 25 let, Karadžičeva ul. 6, Šabac; Skopec Smiljan, 14 mesecev, sin krznarskega pom., Glince, Cesta VI. št. 1; Tičar Ana, roj. Pikuž, 49 let, žena knjigovodje, Rožna dolina, Cesta XVII. št. 30; Omahen Ivan, 63 let, dninar, Sv. Štefan 10, obč. Vel. Loka; Preša Ivana, 57 let, kajžarica, Pšata 1, obč. Cerklje pri Kranju; Perušek Franc, 19 let, sin posestnika, Podcerkev 22, Stari trg; Poje Franc, 21 let, poljski delavec, Stari kot 24; Butala Štefan, 47 let, posestnik, Vanča gora 2; Starič Roman, 1 leto, sin delavca, Vel. Lašče.

⊙ **Pasji ugrizi se množe.** V zadnjem času je vedno več pritožb proti psom, ki napadajo ljudi. Krivi so lastniki, ki pse preveč razvajajo ter jim puščajo preveč prostosti. V nedeljo sta bila dva huda primera pasjih ugrizov, in sicer eden v Mostah, drugi pa na Galjevici.

Ljubljanski občinski svet

o ureditvi železniškega vprašanja v Ljubljani

Ljubljana, 26. maja.

Danes ob 5 popoldne je bila redna seja mestnega občinskega sveta. Sejo je vodil mestni župan dr. Adlešič. V imenu banske uprave ji je prisostvoval inšpektor dr. Guštin.

Na dnevnem redu je bilo najprej poročilo **gradbenega odbora,** ki ga je podal dr. Stele. Občinski svet je soglasno sprejel predloge gradbenega odbora glede petih primerov parcelacije, ki se v glavnem odobre.

Dr. Stele je nadalje poročal o zelo važnem vprašanju, namreč

O UREDITVI ŽELEZNIŠKEGA VPRAŠANJA V LJUBLJANI

ter je predlagal resolucijo, ki jo je občinski svet po kratki debati soglasno sprejel:

Železniško vprašanje je za razvoj mesta in za varnost prometa nujno potrebno rešitve. Iz vseh predlogov smatra mestni svet za najboljši načrt predlog ing. Dimnika, ki zahteva poglobitev. Ta načrt določa, da ostane kolodvor sredi mesta in proga prav tam, kjer je sedaj. Načrt se da izvesti v etapah. Občinski svet apelira na vlado, naj imenuje komisijo, ki bo skupno z mestno občino in banovino izdelala končni načrt. Občinski svet določa nagrado 100.000 Din za izdelavo glavnega načrta. Mestna občina zahteva prestavitev kurilnic iz Ljubljane. Rešitev kolodvorskega in železniškega vprašanja, ker mora mestna občina izdelati tudi končni regulacijski načrt mesta. Občina odklanja vsako rešitev železniškega vprašanja s podvozi in nadvozi.

Poročilo **finančnega odbora** je podal novi načelnik odbora dr. Dermastja (dosedanji načelnik dr. Korun je namreč odložil to mesto). Načelnik je poročal predvsem o potrebi posojila 600.000 Din za mestno plinarno. Mestna plinarna se je namreč za zgradbo nove peči za toliko zadolžila pri mestni občini, izkazalo pa se je, da mestna občina tega zneska ne more pogrešati. Finančni odbor je zato predlagal, naj mestna občina najame posojilo pri Mestni hranilnici, izplača pa naj ga do konca proračunskega leta 1937-38 mestna plinarna. Posojilo je 6% ter je določeno kratkoročno odplačevanje. Predlog je bil soglasno sprejet.

Banska uprava je od mest. občine zahtevala, naj bi ta prispevala procentuelni znesek tudi za žensko bolnišnico, skupno 96.000 Din vzdrževalnih stroškov. Mestna občina naj bi plačala ta znesek za proračunsko leto 1934-35. Finančni odbor je osvojil stališče, da je mestna občina po zakonu dolžna podpirati samo eno bolnišnico v mestu, in to je ona na Zaloški cesti. S tem pa že izpolnjuje svojo dolžnost. Nekateri občinski svetniki so bili celo mnenja, da bi mestna občina mogla podpirati samo žensko bolnišnico in da bi ji zato ne bilo treba podpirati splošne bolnišnice, kar bi bilo še ceneje. Odklonilno stališče finančnega odbora si je občinski svet soglasno osvojil.

Filharmonična družba je prosila za odstop mestnega sveta na Hribarjevem nabrežju, ker namerava podaljšati svoje prostore. Gre za 75 kvadratnih metrov sveta. Mojster Plečnik je izdelal načrt, da bo promet za pešce na tem obrežju neoviran, občinski svet pa je soglasno sprejel predlog odseka, da mestna občina odstopi ta svet, dokler ostane Filharmonična družba strogo kulturna ustanova. Svet ostane last mestne občine ter zanj plačuje Filharmonična družba letno 10 Din priznalnine. Ako bi Filharmonična družba prenehala biti kulturna ustanova in ako bi bilo poslopje prodano v zasebne roke, ima mestna občina pravico do odškodnine.

Občinski svet je dalje sklenil na predlog finančnega odbora, da brezplačno vrne Josipu Mrharju in Pavlu Otiču nekaj sveta, ki sta ga poprej odstopila mestni občini v regulačne namene, pa je postal sedaj odvečen. Več hišnih posestnikov je vložilo pritožbo proti gostaščini. Vsem tem, ki so se pravočasno pritožili, je mestni občinski svet sklenil odpisati gostaščino. Občinski svet je dalje sprejel predloge finančnega odbora glede raznih ugovorov proti prirastkarini, ki so delno ugodni, povečini pa odklonilni za pritožitelje. Enako je občinski svet dalje obravnaval ugovor proti predpisu kanalske takse in vprašanje odpisov dolžnih in neizterljivih zneskov, med temi tudi dolg Pokrajinskega zleta Sokola kraljevine Jugoslavije. Predlogi odbora so bili soglasno sprejeti.

Načelnik finančnega odbora je dalje predlagal, naj bi mestna občina na račun izdatkov zgradila nove mitnice, stražnice in tehtnice, ki so potrebne pri razširitvi užitninskega ozemlja. Za to bo potrebnih kakih 700—800 tisoč Din, proračun pa znaša 681.000 Din. Dohodarstveni in gospodarski urad teh sredstev nista predlagala v letošnji proračun in je za to potrebno, da se ti stroški krijejo iz tekočih izdatkov. Ugovore je imel dr. Bohinjec, češ, da je užitninska linija nesimpatična in da jo druga mesta že opuščajo. Dr. Dermastja pa je nasprotno naglašal, da državna finančna uprava omejuje občinam vire dohodkov ,ne dovoljuje primernih doklad ne diferencialnih doklad, temveč dopušča edinole trošarino. Kar se tiče stroškov, je finančni odbor mnenja, da se bo razširitev trošarinskega ozemlja kmalu izplačala, ker se bodo dohodki zvišali za 200.000—300.000 Din mesečno, s čimer bodo stroški hitro pokriti. Predlog finančnega odbora je bil soglasno sprejet.

Priključene občine imajo nekaj socialnih potrebščin, za katere izdatki še niso pokriti in ki so namenjene za tamkajšnje revne prebivalce. Finančni odbor predlaga za to kritje 110.000 Din. Predlog odbora je bil soglasno sprejet.

Soglasno sta bila sprejeta tudi dva predloga **trošarinskega odbora** zaradi treh primerov tihotapstva čez užitninsko mejo. Tri tvrdke so se namreč pritožile proti kazni zaradi tihotapstva.

Poročilo **tehničnega odbora** je podal prof. Horvat. Poročal je o raznih prometnih omejitvah, ki jih predlaga policija in za katere je potrebno odobrilo občinskega sveta. Na predlog odbora je občinski svet soglasno odobril, naj se uvede enosmerni promet vozil na Tyrševi cesti, v ozkem in prometnem delu Sv. Petra ceste (v smeri od Fügnerjeve ulice do Marijinega trga) ter v Gregorčičevi ulici od Vegove ulice do Gradišča.

Poročilo **odbora za upravo mestnih hiš** je podal načelnik Stojc. Poročal je o pravilniku odbora za upravo mestnih nepremičnin. Pravilnik določa, da spada v delokrog tega odbora oddaja stanovanj in lokalov v najem, stanovanjske sodne odpovedi in deložacije, preurejanje in popravljanje stanovanjskih objektov, sodno izterjevanje najemnin, regulacija najemnin, zvišavanje in odpisi najemnin, nakupi in odprodaje ali zamenjave stanovanjskih hiš in zemljišč, sestavljanje tozadevnih proračunskih predlogov, sklepanje o najemnih in zakupnih pogodbah, kjer nastopa mestna občina kot najemojemalec ali zakupnik. Pomisleke sta imela Likar in dr. Bohinjec, vendar pa sta župan dr. Adlešič in Stojc dala zagotovila, da bo končno v vseh važnejših zadevah odločal le plenum občinskega sveta. Predlog pravilnika je bil sprejet z vsemi proti glasovoma Likarja in Kralja.

Brezplačna stanovanja za reveže

Načelnik Stojc je nato utemeljeval svoj nujni predlog, naj bi se uporabile mestne barake na Ižanski cesti in na Cesti dveh cesarjev kot brezplačna stanovanja za one reveže, ki ne zmorejo najemnin, drugim pa naj bi se ta stanovanja odpovedala. Predlog je bil soglasno sprejet.

V imenu **gasilskega odbora** je predložil pravilnik gasilskega odbora načelnik Šalehar. V smislu zakona o mestnih občinah je takšen pravilnik namreč potreben. Predlog pravilnika je bil sprejet s pripombami, da morajo biti člani odbora tudi razni gasilci, ki niso člani občinskega sveta.

V imenu **kulturnega odbora** je poročal načelnik prof. Silvo Kranjc. Predlagal je pravilnik o podeljevanju nagrad mestne občine ljubljanske za znanstvene razprave o Ljubljani slušateljem in mlajšim absolventom ljubljanske univerze. Ker se je izkazalo, da je ta pravilnik sestavljen v sporazumu z univerzo, je bil predlog soglasno sprejet.

Poročilo **socialno-političnega odbora** je podal načelnik kanonik dr. Tomaž Klinar. Banska uprava je namreč nakazala iz bednostnega fonda za ljubljanske brezposelne 55.000 Din. Na predlog odbora je bilo sklenjeno, da se za ta znesek zaposli 60 ljudi, ki bodo prejemali po 3 Din na uro in 1 Din za delavsko zavarovanje, torej dnevno bodo dobili po 25 Din. Zaposleni bodo šest tednov pri ureditvi rimskega zidu, ceste na Rožnik in Tivolskega ribnika.

V imenu **obrtnega odseka** je poročal načelnik Martinčič. Gostilniške koncesije se podele: Mariji Ninič, Vladimirju Nazorju, Antonu Marasoviču, odklonijo pa se prošnje Pavle Podbregarjeve, Jožefa Tisovca, Mata Karbe in Janka Spreitzerja, prošnji Joško Šturma in Frančiške Kajfeževe se odložita. Glede prodaje sladoleda je bilo sklenjeno, da se ne dovoli prodaja sladoleda z vozički po cestah, izdelovalci sladoleda pa naj si nabavijo stalne lokale.

Poročilo **personalno-pravnega odbora** je podal načelnik Avgust Novak. Poročal je o prošnjah za sprejem v domovinsko zvezo. Več prošenj je občinski svet odobril, nakar je občinski svet v celoti odobril predlog odbora glede podelitve ustanove dr. Košmerlja in ustanove ljubljanskega mesta. Pri tem je šolski inšpektor v p. Vester referenta vprašal, kako so se štipendije podeljevale, nakar mu je nač. Novak pojasnil, da je odsek z eno izjemo odobril v celoti predlog ravnatelja srednje tehnične šole. Načelnik je poročal še o prešolanju priključenih krajev in ukinitvi krajevnih šolskih okrajev. Predlogi odbora so bili soglasno sprejeti, kakor tudi dopolnitev pravilnika o službeni obleki nižjih uslužbencev.

Sledili so številni samostojni predlogi, med katerimi je najvažnejši Rudolfa Smersuja, ki opozarja na nereguliranost delavskih mezd, posebno stavbinskega delavstva, ki prav sedaj vodi pogajanja za ureditev mezd. V svojem predlogu je obč. sv. Smersu poudaril, da mora tudi mestna občina skrbeti za to, da bodo pri izvajanju njenih del delavci imeli zajamčene minimalne mezde. Prav tako pa mora mestna občina skrbeti tudi za to, da bodo tudi pri onih delih, ki jih občina odobruje, delavstvu zajamčene minimalne mezde. G. Smersu je predlog utemeljeval. Predloge je župan dr. Adlešič odkazal pristojnim odsekom.

Zelo številne so bile tudi interpelacije.

Po javni seji je bila tajna seja.

TAJNA SEJA

V tajni seji je mestni občinski svet določil najemnine vsem mestnim uslužbencem, ki so dosedaj imeli prosta, naturalna stanovanja s prosto elektriko. Odslej bodo morali plačevati stanovanje, razsvetljavo in kurjavo.

Upokojen je šolski sluga Josip Kovič. Mesto mestnega agronoma je dobil ing. Jože Leustek, mesto mestnega veterinarja pa Alojzij Zupančič. Odpovedana je služba ing. Dušanu Gregorki in ing. Josipu Rusu, ker sta nadštevilna. Za šolskega slugo na Ledini je nastavljen dosedanji pomožni sluga Martin Cerar. Občinski svet je na tajni seji obravnaval še več manjših personalnih zadev.

Banket v čast bolgarskim zadružnikom

Ljubljana, 26. maja.

Snoči je železničarska nabavljalna zadruga, kot ena najmočnejših slovenskih zadrug, priredila na čast bolgarskim zadružnikom, ki se mude sedaj v Sloveniji, v dvorani »Sloge« v Ljubljanskem dvoru svečano skupno večerjo. Dvorana je bila okrašena z bolgarsko in našo državno zastavo. Pri svečani večerji je bilo izrečenih več napitnic, tako so govorili predsednik železničarske zadruge Emil Klebel, ki je toplo pozdravil bolgarske zadružnike in pa odlične goste. V imenu Bolgarov so govorili predsedniki bolgarskih zadružnih zvez Fetvadžijev, Pobornikov in Grgljarov. Bolgarski govorniki so naglašali veliko stremljenje na obeh straneh za medsebojno zbližanje tako na kulturnem, kakor na idejnem in na zadružniškem polju. Vsi trije govorniki so v svojih besedah dali izraza svojemu občudovanju pred ponosno stavbo slovenskega zadružništva. V imenu slovenskih oblasti sta govorila načelnik dr. Hubad v imenu bana dr. Natlačena, ki je naglašal, da je pred dobrim polstoletjem zadružništvo rešilo našega človeka iz rok oderuhov, dalje župan dr. Adlešič, ki je imel pesniško vznešen govor o skupni usodi Jugoslovanov in Bolgarov. V podobnem smislu je govoril tudi predsednik Jugoslovanskobolgarske lige gosp. Pustoslemšek. Govorniki so se spominjali pokojnega kralja Aleksandra, katerega spomin so udeleženci večerje primerno počastili, obenem pa so vzkliknili kralju Borisu in kralju Petru II. Pri večerji sta odlično sodelovala železničarski pevski zbor pod vodstvom gosp. Premelča in pa orkester »Sloge«. Med ostalimi udeleženci naj dalje omenimo, da so bile zastopane tudi Zadružna zveza, Zveza slovenskih zadrug in nekatere druge bolj pomembne slovenske zadruge.

Šolja Loka

Predavanje o tuberkulozi, ki ga je imel na vnebohod g. dr. Neubauer, je privabilo v prostore meščanske šole nepričakovano mnogo ljudstva, ki niti ni moglo dobiti prostora. V odbor protituberkulozne lige so bili izvoljeni g. Dolenc kot delodajalec in g. Pirc France, za predsednika pa ravnatelj meščanske šole g. Sorže.

Društvo Šola in dom vrši že od februarja t. l. dalje veliko humanitarno delo in nudi zlasti revni šolski mladini brezplačno, odnosno za mal denar vsako dopoldne mleko in kruh. Res posnemanja vreden zgled!